DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

ARKA PENCERE

MECMUA

GECE DÜNYAYI YUTTUĞUNDA / ALFA KURT / CANAVAR
AYVALIK FİLM FESTİVALİ / ONAT KUTLAR / FİLMEKİMİ

AYLIK FİLM KÜLTÜRÜ DERGİSİ
EKİM 2018 // SAYI 11 // 15 TL

ISSN 2602-2583

EL ROYALE'DE ZOR ZAMANLAR
OĞUZHAN KOÇ
İBRAHİM BÜYÜKAK
KELEBEK
MÜFİT CAN SAÇINTI
SEZİN AKBAŞOĞULLARI

Ryan Gosling

AY'DA İLK İNSAN

ŞAMPİYON AMADEUS TIRMANIŞ CİNNET BOHEMIAN RHAPSODY

TÜRKİYE'NİN ÖDEME YÖNTEMİ TROY

Kartınız hangisi olursa olsun,
sağ alt köşesinde TROY olsun.

troyodeme.com | #TroyOlsun

/TroyOdeme /TroyOdeme /troy_odeme

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

BİZ BİZE

Sonunda Ölüm Yok!

Aslında şimdi yazacaklarımızı üç aşağı beş yukarı hepiniz yaşıyorsunuz, bilmediğiniz pek bir şey yok bu konuda, ama bir de Arka Pencere Mecmua penceresinden bakmak istedik duruma. Malumunuz, memleket ekonomik kriz pençesinde ve bunun bedelini her aşamasıyla en ağır biçimde ödeyenlerden biri de basılı yayın sektörü. Kağıt fiyatlarının artışı yetmiyormuş gibi, bir de döviz kurunun 'olağanüstü' sıçramasıyla kapana kısılan sektör, ister istemez küçülmeye gitmek zorunda kaldı.

Birçok dergi yayın hayatına son verirken, daha büyük bir kısmı da son noktayı koymamak için geçici çözümlerle nefes almaya çalışıyor. Fiyat artışı, sayfa sayısı azaltma ya da boyutta küçülmeyle karşılığını bulan bu çözümler, belki kısa vadede yaşamasını sağlayacak bu yayınların, ancak gelecek konusunda hiç kimse umutlu konuşamıyor, kimse nelerle karşılaşılacağını bilemiyor. Bu belirsizlik, tabii ki Arka Pencere Mecmua'yı da pençesine almış durumda. Daha önce de belirttiğimiz gibi, tümüyle bağımsız bir dergiyiz ve bunu koruyabilmek için de azami çaba harcıyoruz. Gücünü okurları, yazarları ve ekonomik krize rağmen desteklerini esirgemeyen ilan verenlerinden alan Arka Pencere Mecmua, geçtiğimiz ay bir 'dönüm noktası'na geldi. Üç kişilik Yayın Kurulu olarak yaptığımız toplantı, doğrusunu söylemek gerekirse, derginin yayın hayatına son verme toplantısıydı biraz. En azından hepimiz böyle bir kararla kalkacağımızı düşünüyorduk masadan.

Ama öyle olmadı... İlk sayımızın editör yazısını hatırlarsınız, "Nefesimiz Kesilene Kadar" demiştik. O noktaya gelmiş miydik gerçekten?

Uzun tartışmalar, derin nefes alıp verişler sonunda, biraz da birbirimizi hırpalayarak, 'şimdilik' bir karara vardık. Şimdilik diyoruz, çünkü birçok yayın gibi biz de bilemiyoruz geleceğin bize ne göstereceğini.

Kararımız şu oldu, ki öyle çok daha tahmin edilemez bir şey değil, en azından ilk aşaması...

Bu sayıdan itibaren Arka Pencere Mecmua'yı 15 liradan satmaya karar verdik, kapakta gördüğünüz ve satın alırken cebinizden çıkan paradan da anladığınız gibi. Ancak, bu çözüm yeterli değildi yaşayabilmemiz için. İkinci aşamayı da devreye sokmamız gerekiyordu. Ve dergiyi sadece İstanbul dağıtımıyla sınırlamaya karar verdik.

Evet, İstanbul dışındaki okurlarımız için büyük bir haksızlık bu, biliyoruz, ama inanın yapabileceğimiz bir şey yoktu. Ya dergiyi kapatacaktık ya da böyle bir kararla ayakta kalmaya çalışacaktık. Tercihimiz ikincisi oldu gördüğünüz gibi.

Bütün okurlarımızı, özellikle de İstanbul dışında yaşayanları dergiye abone olmaya davet ediyoruz. Bu konuda aksama yaşanmaması için azami çabayı harcadığımızı da bilin lütfen.

Ezcümle, Arka Pencere'nin 30 Ekim 2009'da başlayan serüveninde yeni bir aşamaya daha gelmiş bulunuyoruz. Bu aşamayı da 'en az hasarla' atlatmak amacımız. Olduğu kadar, sonunda ölüm yok!

Arka Pencere

APM ARKA PENCERE MECMUA

ISSN 2602-2583

Yeşilce Mahallesi, Dalgıç Sokak, No: 3 Kat: 1 - 34418
4. Levent - Kağıthane - İSTANBUL Tel: +90 (0212) 963 06 13

GENEL YAYIN YÖNETMENİ Murat ÖZER
cinemozer@gmail.com
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ Burçin S. YALÇIN
burcyalc@gmail.com
ART DİREKTÖR Bilgehan ARAS (Sorumlu Müdür)
bilgehanaras@barasmedya.com.tr
FOTOĞRAF EDİTÖRÜ Muhsin AKGÜN
studyo@muhsinakgun.com

YAYIN DANIŞMANLARI
Mehmet AÇAR, Cem ALTINSARAY, İbrahim ALTINSAY, Okan ARPAÇ, Tunca ARSLAN, Alkan AVCIOĞLU, Şenay AYDEMİR, Burcu AYKAR, Cumhur CANBAZOĞLU, Ali ERCİVAN, Senem ERDİNE, Murat ERŞAHİN, Engin ERTAN, Burak GÖRAL, Yekta KOPAN, Nil KURAL, Esin KÜÇÜKTEPEPINAR, Sevin OKYAY, Olkan ÖZYURT, Uygar ŞİRİN, Uğur VARDAN

KATKIDA BULUNANLAR
Mehmet AÇAR, Serkan AĞBABA, Tolga AKINCI, Erkan AKTUĞ, Cem ALTINSARAY, Batu ANADOLU, Okan ARPAÇ, Tunca ARSLAN, Fırat ATAÇ, Alkan AVCIOĞLU, Şenay AYDEMİR, Janet BARIŞ, Müzeyyen BEDEL YALÇIN, Hakan BIÇAKCI, Tuba BÜDÜŞ, Cumhur CANBAZOĞLU, Gizem ÇALIŞIR, Ebru ÇELİKTUĞ, Feride ÇETİN, Hilal ÇETİNDER, Suzan DEMİR, Hasan Nadir DERİN, Ali ERCİVAN, Murat ERŞAHİN, Talip ERTÜRK, Merve GENÇ, Burak GÖRAL, Emre GÖRAL, Mustafa HEPGÜR, Müjde IŞIL, Kaan KARSAN, Evrim KAYA, Serdar KÖKÇEOĞLU, Esin KÜÇÜKTEPEPINAR, Sevin OKYAY, Utku ÖGETÜRK, Fatih ÖZGÜVEN, Olkan ÖZYURT, Sezen SAYINALP, Selma SEMİZ, Mehmet SİNDEL, Ecem ŞEN, Azize TAN, Ali Ulvi UYANIK, Uğur VARDAN

REKLAM REZERVASYON
Nalan YÜKSEL - Burçin S. YALÇIN +90 (532) 365 97 09

ABONELİK arkapenceremecmua@gmail.com

BASILDIĞI YER GD Ofset - Atatürk Bulvarı,Deposite İş Merkezi, A5 Blok, 4.Kat, No:405 İkitelli OSB, Başakşehir/İstanbul/Türkiye
Tel: +90 (0212) 671 91 00 Fax: +90 (0212) 671 91 90

DAĞITIM Demirören Dağıtım ve Satış Pazarlama A.Ş. www.dpp.com.tr

İMTİYAZ SAHİBİ Bilgehan ARAS

APM Arka Pencere Mecmua, ayda bir yayımlanan yerel süreli yayındır. Bu dergi, basın meslek ilkelerine uymayı taahhüt eder. Dergide yayımlanan tüm yazıların sorumluluğu yazarlarına, ilanların sorumluluğu ilan veren firmalara aittir.

E-Posta: arkapenceremecmua@gmail.com
İnternet Sitesi: www.arkapencere.com
Facebook: facebook.com/ArkaPencereMecmua
Twitter: twitter.com/ArkaPencere
Instagram: instagram.com/arkapencere_dergi

BARAS MEDYA

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

SAYFA SAYFA

15 HAVADİS

Festival Yolcusu (Esin Küçüktepepınar)
Ulusal Yarışma (Murat Özer)
Engelsiz Film Festivali (Hasan Nadir Derin)
Yeşilçam Sandığı (Olkan Özyurt)
FilmEkimi (Janet Barış)
Ayvalık Film Festivali (Azize Tan)
Gençlik Başımda Duman (Fırat Ataç)
Venedik Film Festivali (Ali Ercivan)

35 TENKİT

Küçük Bir Rica (Ebru Çeliktuğ)
Predator (Fırat Ataç)
Alfa Kurt (Tuba Büdüş) / Upgrade (Burçin S. Yalçın)
Dehşetin Yüzü (Talip Ertürk)
Baba Nerdesin Kayboldum (Müjde Işıl)
Halef (Şenay Aydemir) / Güvercin (Gizem Çalışır)
Canavar (Sezen Sayınalp) / Radiogram (Suzan Demir)
Kapımdaki Aşk (Hilal Çetinder)
Gece Dünyayı Yuttuğunda (Batu Anadolu)

57 MEVZU

Ay'da İlk İnsan (Utku Ögetürk & Ecem Şen)
Sezin Akbaşoğulları (Burçin S. Yalçın)
İbrahim Büyükak & Oğuzhan Koç (Burak Göral)
El Royale'de Zor Zamanlar (Tuba Büdüş)
Müfit Can Saçıntı (Ebru Çeliktuğ)
Kelebek (Tunca Arslan)

75 KEYİF

Şampiyon (Okan Arpaç)
Amadeus (Burak & Emre Göral)
Muharrem (Şenay Aydemir)
Tırmanış (Murat Erşahin)
Cinnet (Mehmet Sindel)
The Ballad Of Buster Scruggs (Ali Ercivan)
Kara Turist (Kaan Karsan)
Elephant (Serdar Kökçeoğlu)
Bohemian Rhapsody & Whitney (Cumhur Canbazoğlu)

12 _ Hırsız Kız - Evrim KAYA
26 _ Alakalı Filmler - Hakan BIÇAKCI
32 _ Maziden Gelen - Sevin OKYAY
40 _ Sinema Defteri - Mehmet AÇAR
52 _ Hooop Makinist! - Uğur VARDAN
64 _ Trendeki Yabancı - Tunca ARSLAN
78 _ Ellipsis - Cem ALTINSARAY
96 _ Masal-Gerçek - Murat ÖZER

36 KÜÇÜK BİR RİCA

Blake Lively'nin ricasını kırmamak lazım!

58 AY'DA İLK İNSAN

Ryan Gosling, filmde Neil Armstrong'u canlandırarak Oscar'a göz kırpıyor!

62 SEZİN AKBAŞOĞULLARI

"Sevgili Komşum"un yıldızıyla muhabbetimiz bol oldu!

66 OĞUZHAN & İBRAHİM

Genç aktörler, yeniden yollara düşüyor...

68 EL ROYALE'DE ZOR ZAMANLAR

Drew Goddard'ın merakla beklenen ikinci filmi.

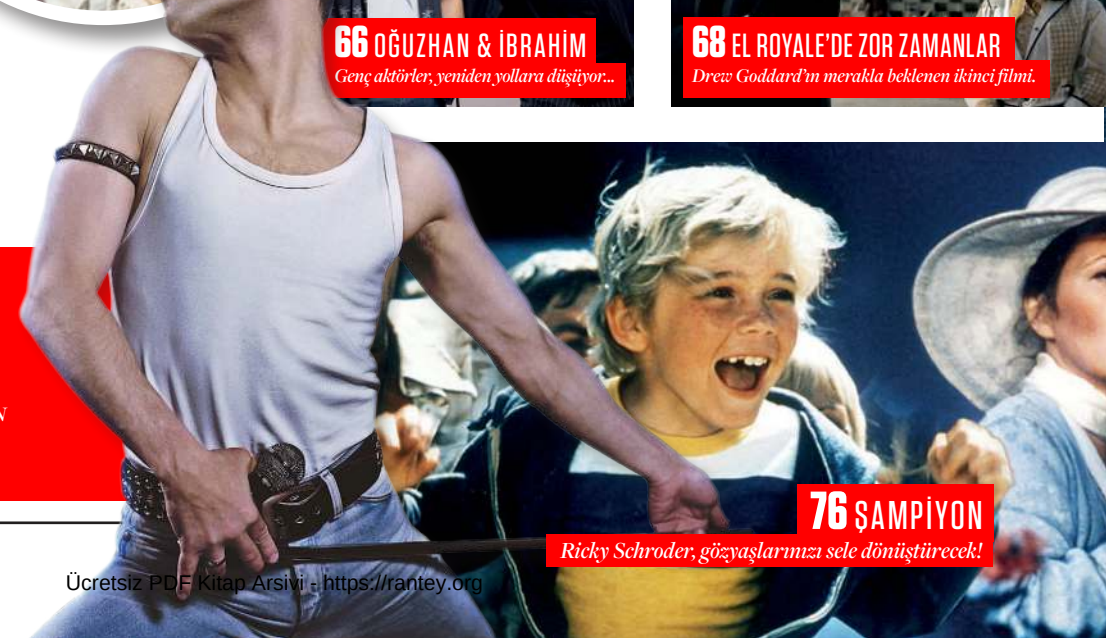

76 ŞAMPİYON

Ricky Schroder, gözyaşlarınızı sele dönüştürecek!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

OĞUZHAN KOÇ
İBRAHİM BÜYÜKAK
EZGİ EYÜBOĞLU
YOL ARKADAŞIM 2
YÖNETMEN BEDRAN GÜZEL
SENARYO İBRAHİM BÜYÜKAK
BKM FİLM SUNAR CJ ENTERTAINMENT ORTAK YAPIMI "YOL ARKADAŞIM 2"
OĞUZHAN KOÇ - İBRAHİM BÜYÜKAK - EZGİ EYÜBOĞLU - OLGUN TOKER - BAHAR ŞAHİN - AYÇAN KOPTUR - KADİR POLATÇI - KIVANÇ BARAN ARSLAN VE TAMER LEVENT VE ÜLKÜ DURU KONUK OYUNCU DİLBER AY
CAST DİREKTÖRÜ CANAN ODACIL SES İNTEPE SES SES TASARIM SÜPERVİZÖRÜ ULAŞ AĞCE KOSTÜM FUNDA BÜYÜKTUNALIOĞLU KURGU ERKAN ERDEM SANAT YÖNETMENİ ÖZKAN ÇİMENLİ MÜZİK JUNGLE JUNGLE GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ OLCAY OĞUZ UYGULAYICI YAPIMCI SERDAR ŞEN
ORTAK YAPIMCILAR JERRY KYOUNGBOUM KO - KIYUN LEE SENARYO İBRAHİM BÜYÜKAK YAPIMCI NECATİ AKPINAR YÖNETMEN BEDRAN GÜZEL
12 EKİM'DE SİNEMALARDA
CJ ENTERTAINMENT
CORNELIA
POWER TÜRK
/yolarkadasim2
/yolarkadasim_2
/bkmonline
BKM

YILLIK ABONE OL

arkapenceremecmua@gmail.com

13 SAYI OKU!

13 SAYI 180 TL

MUTFAK

Arka Pencere Mecmua'nın bu ayki mutfağından akseden kareler...

"Titanik"le büyümüş nesiliz biz. Batarken bile yüzümüz güler!

Utku Ögetürk, Damien Chazelle'in beklenen filmini Toronto'da izledi ve kapak konumuza imzasını koydu.

Yazarımız Ecem Şen, "Ay'daki ilk insan"ın Toronto'daki basın toplantısından 'bildirdi'.

Müfit Can Saçıntı ile Ebru iyi anlaşmış görünüyorlar. Allah muhabbetlerini eksik etmesin!

Eylül kapağı Sezin Akbaşoğulları'nın ağzını açık bırakmış beli ki.

Kim artist bilemedik! Oğuzhan ve İbrahim mi, yoksa Burak Göral mı?

Hah gerçek artistler buradaymış! Muhsin'in objektifi, Oğuzhan ve İbrahim...

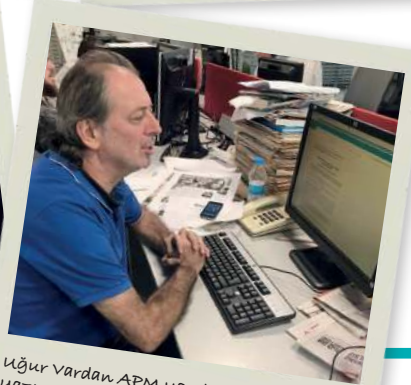

Uğur Vardan APM yazılarını işyerinde yazıyor galiba. Müdürü duymasın!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

SELİN ŞEKERCİ | SEZİN AKBAŞOĞULLARI | SELİM BAYRAKTAR | ERKAN CAN | EMRE ALTUĞ | SERAP MATYAŞ | OZAN BİLEN | ve | AYŞEN GRUDA

Bir A. TANER ELHAN Filmi

Sevgili Komşum

TN YAPIM sunar "SEVGİLİ KOMŞUM"

OYUNCULAR SELİN ŞEKERCİ SEZİN AKBAŞOĞULLARI SELİM BAYRAKTAR ERKAN CAN EMRE ALTUĞ SERAP MATYAŞ OZAN BİLEN VE AYŞEN GRUDA

SES ABİDİN TAN IŞIK FATİH ÖZÇELİK RENK DÜZENLEME CENK EROL FİNAL MİX UMUT ŞENYOL KOSTÜM FERAY BEKTAŞ SANAT YÖNETMENİ BUKET KALYONCU YARDIMCI YÖNETMEN NEZİH HELVACIOĞLU KURGU AHMET CAN ÇAKIRCA

GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ HAKAN OKUMUŞ UYGULAYICI YAPIMCI ALİ ERDOĞAN GENEL KOORDİNATÖR FİGEN KURT HİKAYE ALİ ÖMÜR ULUSOY MÜZİK BABA ZULA - AYŞE ÖNDER / ÜMİT ÖNDER SENARYO SELCAN ÖZGÜR - ONUR ÜNLÜ

SÜPERVİZÖR YAPIMCI OZAN BİLEN YAPIMCI TANAY ABBASOĞLU YÖNETMEN A. TANER ELHAN

CJ ENTERTAINMENT

19 EKİM'DE SİNEMALARDA

/tnyapim
www.tnyapim.com.tr

TNY TN YAPIM

EKİM 2018 VİZYONU

FİLMLER, FİLMLER!

*Filmlerin gösterim tarihleri değişebilir, ertelenebilir, iptal edilebilir... **Değişecek, ertelenecek, iptal edilecek** diye okuyun!*

KELEBEK

5 EKİM

AYDEDE
YÖN: Abdurrahman Öner
OYN: Ezgi Mola, Bilal Çelik, Mehmet Özgür
Ezgi Mola'yı "Kocan Kadar Konuş"tan çok uzaklara savuran bir anne-oğul dramı.

BABAMIN CEKETİ
YÖN: Müfit Can Saçıntı
OYN: Müfit Can Saçıntı, Mert Turak, Erkan Can
Sinemamızın 'vicdan sahibi' isimlerinden Müfit Can Saçıntı, bir aile hikayesiyle kapımızı çalıyor.
("Babamın Ceketi"ne dair Ebru Çeliktuğ imzalı Müfit Can Saçıntı söyleşisini 70-71. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

DOKUNMA BANA (Touch Me Not)
YÖN: Adina Pintilie
OYN: Laura Benson, Tómas Lemarquis, Christian Bayerlein
Adina Pintilie'nin 'zorlu' filminin gösterimi bir hafta gecikince Ekim listesine giriverdi!

İSTANBUL MUHAFIZLARI: AB-I HAYAT ÇEŞMESİ
YÖN: Çağrı Cem Bayraklı
OYN: Funda Güray, Lemi Filozof, Gözde Mukavelat
Televizyondan beyazperdeye bir transfer. Animasyon ve gerçek karakterler iç içe geçiyor.

JOHNNY ENGLISH TEKRAR İŞ BAŞINDA (Johnny English Strikes Again)
YÖN: David Kerr
OYN: Rowan Atkinson, Emma Thompson, Olga Kurylenko
Öncekiler komikti, bu da komiktir muhtemelen. Biraz güler rahatlarız, fena mı!

SOKAK SINIFI
YÖN: Mehmet Yaşa
OYN: Sedat Önder, Mehmet Yaşa, Ömer Kızıl
Okuldan kaytaran çocukları sokakta eğitmek için maceraya atılan dört arkadaşın hikayesi(ymiş).

DOKUNMA BANA

TUTSAK (Bel Canto)
YÖN: Paul Weitz
OYN: Julianne Moore, Christopher Lambert, Ken Watanabe
Julianne Moore, bir soprano olmamıştı, onu da oldu sonunda! İlgiye değer bir edebiyat uyarlaması.

3 HARFLİLERİN MUSALLAT OLDUĞU BÜYÜLÜ KONAKTA RUH ÇAĞIRAN GENÇLERİN HAZİN HİKAYESİ
YÖN: Sinan Kaçar
OYN: Cemre Kurum, Ecenaz Üçer, Feyyaz Gümüş
Fırından yeni çıkmış bu kor-ku-komedi, 'iddialı' isminin hakkını verebilecek mi bakalım!

VENOM: ZEHİRLİ ÖFKE (Venom)
YÖN: Ruben Fleischer
OYN: Tom Hardy, Michelle Williams, Woody Harrelson
Tom Hardy'den Eddie Brock olur da Venom olur mu göreceğiz!

12 EKİM

EL ROYALE'DE ZOR ZAMANLAR (Bad Times At The El Royale)
YÖN: Drew Goddard
OYN: Chris Hemsworth, Dakota Johnson, Jon Hamm
Drew Goddard, "Dehşet Kapanı"yla (The Cabin In The Woods) topladığı artıları ikinci filminde çoğaltabilir mi? Kim bilir?
("El Royale'de Zor Zamanlar"a dair Tuba Büdüş imzalı dosyayı 68-69. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

KELEBEK (Papillon)
YÖN: Michael Noer
OYN: Charlie Hunnam, Rami Malek, Tommy Flanagan
Tabii ki 1973 tarihli şaheseri aşması beklenemez, ama hikayenin sağlam yapısı bu filmi de ilginç kılıyor.
(1973 yapımı orijinal "Kelebek"e dair Tunca Arslan imzalı dosyayı 72-74. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

KINGS
YÖN: Deniz Gamze Ergüven
OYN: Halle Berry, Daniel Craig, Lamar Johnson
Deniz Gamze Ergüven, "Mustang"in uluslararası başarısı üzerine aldığı teklifi değerlendiriyor.

KUZULAR KURTLARA KARŞI 2 (Volki I Ovtsy: Khod Sviney / Sheep And Wolves: The Pig's Move)
YÖN: Vladimir Nikolaev
Rusların animasyonla imtihanı ne durumda diye merak edenlere...

MİRASÇILAR (Las Herederas / The Heiresses)
YÖN: Marcelo Martinessi
OYN: Ana Brun, Margarita Irun, Ana Ivanova
Bu müthiş filmin eleştirisini iki ay önce, yönetmen söyleşisini geçen ay vermiştik, gösterimi bu aya nasip oldu!

UZUN KABUS (Slender Man)
YÖN: Sylvain White
OYN: Joey King, Julia Goldani Telles, Jaz Sinclair

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranley.org

EKİM 2018 VİZYONU

YOL ARKADAŞIM 2

Bir grup arkadaşın bir 'şehir efsanesi'nin gerçekliğini sorgulama çabalarının irkiltici sonuçları.

YOL ARKADAŞIM 2
YÖN: Bedran Güzel
OYN: İbrahim Büyükak, Oğuzhan Koç, Ezgi Eyüboğlu
İlk filmin büyük gişe başarısı üzerine çekilen devam filmi, Onur ve Şeref'i yeniden yollara düşürüyor.
("Yol Arkadaşım 2"ye dair Burak Göral imzalı İbrahim Büyükak ve Oğuzhan Koç söyleşilerini 66-67. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

19 EKİM

ANAOKULU ÖĞRETMENİ (The Kindergarten Teacher)
YÖN: Sara Colangelo
OYN: Maggie Gyllenhaal, Parker Sevak, Anna Baryshnikov
Öğrencilerinden birinin dâhi olduğunu düşünen bir anaokulu öğretmeninin hikayesi.

ANONS
YÖN: Mahmut Fazıl Coşkun
OYN: Ali Seçkiner Alıcı, Tarhan Karagöz, Murat Kılıç
Mahmut Fazıl Coşkun'un Venedik'ten ödüllü filmi için fazla beklememize gerek kalmadı.

AY'DA İLK İNSAN (First Man)
YÖN: Damien Chazelle
OYN: Ryan Gosling, Claire Foy, Pablo Schreiber
Damien Chazelle, gene Oscar'a oynuyor anlaşılan. Biz de kayıtsız kalmadık onun bu çabasına ve kapağımıza taşıdık.
("Ay'da İlk İnsan"a dair Utku Ögetürk ve Ecem Şen imzalı dosyayı 58-61. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

BİR YILDIZ DOĞUYOR (A Star Is Born)
YÖN: Bradley Cooper
OYN: Lady Gaga, Bradley Cooper, Sam Elliott
Judy Garland mı, Barbra Streisand mı, yoksa Lady Gaga mı? Hemen cevap vermeyin, önce filmi bir görün!

CEHENNEM FESTİVALİ (Hell Fest)
YÖN: Gregory Plotkin
OYN: Bex Taylor-Klaus, Reign Edwards, Tony Todd
Ayın ilk Cadılar Bayramı filmi. 'Gençler ve katil' desek, meseleyi çakarsınız muhtemelen!

EL UMMAR: CİN YUVASI
YÖN: Tuncer Gürbüz
OYN: Mustafa Miraç Kaya, Emin Gümüşkaya, Aysun Güven
Cinler âleminde gezmeye meraklı korku filmlerimizden. Sonuç mu? Bilemiyoruz...

KEŞİF
YÖN: A. Volkan Kocatürk
OYN: Yurdaer Okur, Burak Can
Farklı hayatlar yaşayan üç gencin bir oyun aracılığıyla kendilerini Çanakkale'de bulmaları.

LANETLİ SULAR (Nereus)
YÖN: Georges Padey
OYN: Itziar Martinez, Dennis Mencia, Raul Walder
Arkadaşının havuzunda şeytani bir varlık tarafından saldırıya uğrayan Sara'nın mücadelesi.

SEVGİLİ KOMŞUM
YÖN: A. Taner Elhan
OYN: Selin Şekerci, Sezin Akbaşoğulları, Selim Bayraktar
Selcan Özgür ve Onur Ünlü yazdı, A. Taner Elhan çekti. Oyuncu kadrosu da kalburüstü isimlerden oluşuyor.
("Sevgili Komşum"a dair Burçin S. Yalçın imzalı Sezin Akbaşoğulları söyleşisini 62-63. sayfalarımızda bulabilirsiniz.)

TROLLER (Trolled)
YÖN: Alex Sebastian
SES: Kj Schrock, Tina M. Schuster, Sarah Taylor
Hakkında pek iyi şeyler duymadık, ama animasyon animasyondur!

TUZDAN KAİDE
YÖN: Burak Çevik
OYN: Zinnure Türe, Dila Yumurtacı, Esme Madra
İkiz kardeşini arayan bir kadının hikayesi, Burak Çevik'in de ilk uzun metrajlı filmi aynı zamanda.

26 EKİM

CADILAR BAYRAMI (Halloween)
YÖN: David Gordon Green
OYN: Judy Greer, Jamie Lee Curtis, Virginia Gardner
Orijinal "Halloween"in 40 yıl sonrasına uzanmak ve yeniden Jamie Lee Curtis'le karşılaşmak için bile izlenir.

ÇİRKİN KRAL'IN EFSANESİ
YÖN: Hüseyin Tabak
Sinemamızın 'aşılamayan doruk'u Yılmaz Güney'in sanatı ve hayatına dair kapsamlı bir belgesel.

HUNTER KILLER
YÖN: Donovan Marsh
OYN: Linda Cardellini, Gary Oldman, Taylor John Smith
Rusya Devlet Başkanı'nı kurtarma harekatına girişen Amerikalılar! İlginç, hem de fazlasıyla!

KAFALAR KARIŞIK
OYN: Atakan Özyurt, Bilal Hancı, Fatih Yasin
YouTuber filmlerine bir halka daha ekleniyor. Dahası da gelir, bekleyin!

MÜSLÜM
YÖN: Ketche
OYN: Timuçin Esen, Zerrin Tekindor, Ayça Bingöl
Müslüm Gürses üzerine bir film çekme fikri güzel. Sonucu henüz kestiremiyoruz, önyargılı davranmamak lazım!

MÜZE (Museo / Museum)
YÖN: Alonso Ruizpalacios
OYN: Gael García Bernal, Simon Russell Beale, Lynn Gilmartin
Berlinale'den 'en iyi senaryo' ödülüyle ayrılan film, 1985'te geçen bir müze soygunu hikayesi anlatıyor.

NAPOLİ'NİN SIRRI (Napoli Velata / Naples In Veils)
YÖN: Ferzan Özpetek
OYN: Giovanna Mezzogiorno, Alessandro Borghi, Anna Bonaiuto
Ferzan Özpetek'in merakla beklenen son filmi, sadece Giovanna Mezzogiorno'nun varlığıyla bile izlenir!

RAFADAN TAYFA: DEHLİZ MACERASI
YÖN: İsmail Fidan
OYN: Şirin Giobbi, Levent Kol, Yağmur Sergen
Yıkım tehlikesindeki mahallelerini kurtarmak için mücadeleye girişen Rafadan Tayfa ekibinin maceraları.

AY'DA İLK İNSAN

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

BİR FERZAN ÖZPETEK FİLMİ

GIOVANNA MEZZOGIORNO

ALESSANDRO BORGHI

NAPOLİ'NİN SIRRI

WARNER BROS. PICTURES SUNAR TILDE CORSI VE GIANNI ROMOLI SUNAR

ANNA BONAIUTO PEPPE BARRA BIAGIO FORESTIERI LUISA RANIERI MARIA PIA CALZONE CARMINE RECANO
ANGELA PAGANO MARIA LUISA SANTELLA LOREDANA CANNATA VE LINA SASTRI VE ISABELLA FERRARI

BİR WARNER BROS. ITALIA – R&C PRODUZIONI – FAROS FILM YAPIMI GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ GIAN FILIPPO CORTICELLI KURGU LEONARDO ALBERTO MOSCHETTA
MÜZİK PASQUALE CATALANO SANAT YÖNETMENİ DENİZ GÖKTÜRK KOBANBAY KOSTÜM ALESSANDRO LAI HİKAYE VE SENARYO GIANNI ROMOLI VALIA SANTELLA VE FERZAN ÖZPETEK
YAPIMCI TILDE CORSI VE GIANNI ROMOLI YÖNETMEN FERZAN ÖZPETEK

26 EKİM'DE SİNEMALARDA

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranley.org

Evrim *KAYA*
evrimrkaya@gmail.com

Şeytani Bir Plan

Deniz Gamze Ergüven bir filmle yıldız oldu, kafasındaki ilk proje olan "***Kings***"i Halle Berry ve Daniel Craig gibi yıldızlarla hayata geçirdi. Filmin müziklerinde ***Nick Cave***'in imzası var...

Deniz Gamze Ergüven bu ay vizyona giren son filmi "Kings"in Toronto'da yapılan galasında verdiği röportajda, "Mustang"i bu pahalı projeyi hayata geçirmek için ihtiyacı olan başarıyı getirsin diye yaptığını anlatarak bunun 'şeytani bir strateji' olduğunu söylüyor. Filmin hikayesini takip edersek bu tuhaf itirafın kozmik ironi denen şeyin iyi bir örneği olduğunu açıkça göreceğiz.

"Mustang"in Fransa'daki büyük gişe başarısıyla başlayan hikayesi Oscar adaylığına kadar uzanmış, bu sayede Ergüven, Oscar yarışında memleketin ulaştığı en ileri derecenin sahibi olmuştu. Ancak onu bu süreçte ülkesine küstüren şeyler oldu. Filmin Türkiye'nin adayı olmamasına, yaptığı sınırlı gişeye ve haksız eleştirilere gücenmişti yönetmen. The Guardian'a verdiği uzun mülakatta Orhan Pamuk'un desteğinden güç aldığını, onun da ülkesinde anlaşılamadığını ve Türkiye'de uğradığı saldırılardan sonra burada bir daha film yapmaya niyeti olmadığını, Amerika'ya yöneldiğini söylüyordu.

Mustang

Saldırıyla ne kastettiğini anlamak güç. Olan daha ziyade şuydu: Film diyaloglardan sanat yönetimine kadar Türkiye'yi bilen bir gözün hemen yakalayacağı tuhaflıklarla doluydu ve çıkan eleştirilerde bunlardan söz edilmesi kaçınılmazdı. Örneğin başrollerden birinde Türkçeyi yabancı aksanla konuşan bir oyuncu kullanmakta bir sakınca görmemişti ve bu gibi ayrıntılar aslında "Mustang"in Türkiyeli izleyiciyi hedeflemediğini baştan açık ediyordu. Yine de hiçbir eleştirmen filmin uluslararası başarı kazanıp Hollywood'a sıçramak için kurulmuş şeytani bir plan olduğunu düşünmeyi akıl edemezdi. Kaldı ki filmi beğenenler de vardı.

Oysa filmin sorunları arasında Türkiye'yi doğru yansıtmıyor oluşu ikincildi. "Mustang"in kendi yarattığı evren tutarsızdı zira; bu beş kız çocuğunun böyle tutucu bir ailede o güne dek nasıl yaşadığı gibi ufak tefek soru işaretlerinden tutun da Panahi'nin "Ofsayt" (Offside) filminin minyatür bir versiyonunun hikayeye girivermesi gibi garipliklere ve kızları izleyen röntgenci göze kadar film sorunlarla doluydu.

Nabokov'un "Solgun Ateş"te söyledikleri sanat ve gerçeklik ilişkisi üzerine söylenmiş en iyi sözlerdir: "Sahici sanat kendi özel gerçekliğini yaratır, sıradan gözün gördüğü ortalama gerçeklikle bir ilgisi yoktur bunun". "Mustang", o özel gerçekliği yaratamıyordu.

Bu yüzden filmin uluslararası eleştirmenlerce son yılların en heyecan verici olayı gibi karşılanması oryantalizmin körlüğüne kusursuz bir örnekti. Öte yandan filmle ilgili çıkan belki de en iyi eleştiri de James Lattimer'in Slate Magazine için yazdığı yazıydı. Önemli bir konuya değinmesi bir filmi iyi film yapmaz diyordu Lattimer ve "peri masalına bile nüans gerekir" diye ekliyordu. "Mustang" verilecek mesaj uğruna inandırıcılık ve nüansı sürekli es geçmişti. Dahası Lattimer'ın altını çizdiği gibi Ergüven 'iyi pazarlanabilir' bir mesajın peşindeydi.

Mesaj beklenenden de iyi pazarlandı. Ergüven bir filmle yıldız oldu, kafasındaki ilk proje olan "Kings"i Halle Berry ve Daniel Craig gibi yıldızlarla hayata geçirdi. Filmin müziklerinde Nick Cave'in imzası var... Ancak galadan sonra çıkan eleştiriler yenilir yutulur gibi değildi ve hakarete varan ifadelerin yanında Türkiye'de çıkan "Mustang" eleştirileri solda sıfır kalıyordu. Senaryonun tutarsızlıklarından karakterlerin karikatürlüğüne, toplumsal bir meseleyi işlerkenki ciddiyetsizliğine... Sınırlı gösterime çıktığı Amerika'da ciddi bir gişe fiyaskosuyla apar topar ortadan kayboldu film.

"Kings" 1992'de Rodney King isyanı diye bilinen olayları olabilecek en tuhaf yerden işlerken, romantik komedi, absürt ve dramı inandırıcılıktan ve samimiyetten uzak bir şekilde harmanlayıveriyor ve insanda "ne izledim şimdi ben?" hissini uyandırıyor. Eksik olan şey gerçeklik: Tek tek tanıklıklardan derlediğini söylediği senaryodaki her şey 'gerçekten' yaşandı belki de, ancak kendi mahalleleri söz konusu olduğunda Amerikalı eleştirmenlerin rahatça gördükleri üzere film kendi gerçekliğini kuramıyor.

O özel gerçekliğin nasıl kurulacağını anlatmamıştı Nabokov. Bana sanki o gizemli denklemin bir ucunda samimiyet varmış gibi geliyor... **APM**

> **Galadan sonra çıkan eleştiriler yenilir yutulur gibi değildi ve *hakarete varan* ifadelerin yanında Türkiye'dekiler solda sıfır kalıyordu.**

Kings

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ETKİNLİK TAKVİMİ

Ekim 2018

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Cuma
1 Mu Tunç'un yazıp yönettiği "Arada", Sensoria Film Festivali kapsamında 1 Ekim'de Sheffield'da.	**2** Boğaziçi Üniversitesi Nâzım Hikmet Kültür ve Sanat Araştırma Merkezi'nin "Türkiye'nin 150 Yılı: Tarih, Toplum ve Edebiyat" programı başlıyor.	**3** Kadıköy Belediyesi Caddebostan Kültür Merkezi Sanat Galerisi, Hasan Kıran'ın "Şamanik Senfoni: Çanlar II" sergisine ev sahipliği yapıyor.	**4** Ankara Kent Sanat Galeri'de yeni sezon, 4 Ekim'de açılacak olan "Kökler" sergisiyle başlıyor.	**5** Moda Kayıkhane'de düzenlenen "Burada Müzik Var" etkinliklerinin kapanışını Nekropsi yapıyor.	**6** Galeri Diani, yeni sezonunu Ursula ve Yusuf Katipoğlu çiftinin "Birikim" adlı sergisiyle açıyor.	**7**
8	**9**	**10** Haniyeh Aeini'nin tamamı akrilik eserlerden oluşacak "Divane" isimli sergisi 10-31 Ekim tarihleri arasında Galeri Eksen'de gerçekleşecek.	**11** 2. Uluslararası Mersin Engelsiz Sanat Festivali, 11-14 Ekim tarihleri arasında, Mersin'de farklı kültür ve sanat alanlarında gerçekleştirilecek.	**12** Netflix'in yeni korku dizisi "Tepedeki Ev" (The Haunting Of Hill House) başlıyor.	**13** Erdi Işık tarafından kaleme alınan, Ali Düşenkalkar'ın yönetmenliğini yaptığı, başrollerini Hatice Aslan, Devrim Nas, Hande Soral, Gülin İyigün ve Açelya Devrim Yılhan'ın paylaştığı "Dali'nin Kadınları" Zorlu PSM'de.	**14**
15	**16**	**17** Hayalindeki filmi ya da diziyi gerçeğe dönüştürmek isteyen geleceğin senaristleri, 17 Ekim'den itibaren UNIQ İstanbul'da Burak Göral'ın "Senaryo Atölyesi"nde işin mutfağına giriyor.	**18** İstanbul Modern Sinema, Türk Tuborg A.Ş.'nin katkılarıyla "Lucrecia Martel Retrospektifi" ve "Polonya'dan Şimdi" adlı programları sinemaseverlerle buluşturuyor.	**19** Zorlu Holding'in Zorlu PSM ile birlikte hayata geçirdiği Digilogue'un her yıl gerçekleştirdiği "Digilogue Summit: Future Tellers '18", 19-20 Ekim tarihlerinde Zorlu PSM'de gerçekleşecek.	**20** istanbulimpro, yeni sezonun yepyeni doğaçlama formatı "Altüst" ile dünya prömiyerini Estonya'da, 6. Uluslararası Tilt Impro Festivali kapsamında yapıyor.	**21** Yazarımız Burak Göral, UNIQ İstanbul'da 21 Ekim'de "Çocukla Sinema Semineri" ile altın değerinde tavsiyelerini ebeveynlerle paylaşıyor.
22	**23** İngiliz caz sahnesinin gelmiş geçmiş en başarılı sanatçılarından Jamie Cullum, 28. Akbank Caz Festivali kapsamında 23 Ekim Salı akşam Volkswagen Arena'da sahne alıyor.	**24** Tekfen Filarmoni Orkestrası, 24 Ekim'de Ankara CSO Sahnesi'nde, 25 Ekim'de Bursa Merinos AKKM'de ve 26 Ekim'de İstanbul Lütfi Kırdar'da sonbahar konserlerini verecek.	**25** SALT Beyoğlu Açık Sinema'daki "Perşembe Sineması"nda, 25 Ekim'de Carl Javér imzalı "Tam Bir Delilik!" (Freak Out!) gösteriliyor.	**26** Netflix'in yeni orijinal dizisi "Chilling Adventures Of Sabrina" başlıyor.	**27**	**28** Zerrin Tekindor, Onur Saylak ve Şebnem Bozoklu'nun başrolleri paylaştıkları "Arzu Tramvayı", 29 Eylül-4-11-17-28 Ekim'de UNIQ Hall sahnesinde.
29	**30** Avustralyalı ska-jazz topluluğu The Cat Empire, 30 Ekim Salı akşamı Türkiye'de ilk kez Babylon'da sahne alıyor.	**31**				

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Rekin Teksoy'a ithafen

Havadis

16
Viennale
Esin Küçüktepepınar

18
Ulusal Yarışma
Murat Özer

20
Engelsiz Film Festivali
Hasan Nadir Derin

28
Ayvalık Film Festivali
Azize Tan

24
FİLMEKİMİ
Janet Barış, *sonbaharın en şeker etkinliğini yazdı.*

30
Taissa Farmiga
"Dehşetin Yüzü"nün güzel yüzü, Vera Farmiga'nın kızı zannediliyor ama gerçek sanıldığı gibi değil... Fırat Ataç

"Objektif olmak diye bir şey yoktur!"
Emile de Antonio

VIENNALE ZAMANI

Viennale, yani *Viyana Film Festivali*, bu yıl *25 Ekim-8 Kasım* tarihleri arasında düzenlenecek. Bu vesileyle, geçen yıl hayatını kaybeden festival direktörü *Hans Hurch*'u ve onun muhteşem vizyonunu anmak istedim.

Esin ***KÜÇÜKTEPEPINAR***
esin.sinema@gmail.com

İtalyan asıllı Amerikalı sinemacı Emile de Antonio, "Beni ağırlayanlara minnettarım, borcumu asla ödeyemem" diyor bir belgeselinde ve hemen ekliyor, "Ama hiç değilse kötü günlerinde onların tarafında yer alırım." Zengin bir ailede doğan ve şoförünün okul yolunda girdiği tali sokaklarda gördüğü yoksul insanlık manzaralarıyla Buda misali bir 'aydınlanma' yaşamışsa da bildik 'zengin çocuk' macerası değil onunkisi. "Dünya bizimdi, her şeyimiz vardı ama bir sokak ileride halk müthiş bir yoksulluğun pençesinde kıvranıyordu" mealinde Dickens'vari bir hüznün pençesine düşse de aile refahından kaçarak, limanlardan çiftliklere işçilik yaptıktan sonra parasını pulunu bozuk gidişatı ifşa etmeye yatırmış. ABD eski Başkanı Nixon'ın 'düşman listesi'ndeki tek sinemacı, yıllarca peşinden ayrılmayan FBI'da işçi haklarını savunduğu için beş bin sayfalık raporu tutulan adamdı. Aşırı sağcı senatör McCarthy'nin aydınlara çektirdiği eziyetlerin hesabını ver(eme)diği sorgulamasından (Point Of Order), Vietnam Savaşı üzerinden ABD'nin katliam günahlarına (In The Year Of Pig) kadar her şeyi belgelerle anlattı. Oliver Stone, derin devletin varlığını sorguladığı meşhur "Kapanmayan Dosya"yı (JFK) yaparken Emile de Antonio'nun "Rush To Judment" (1966) filminden esinlendiğini geç de olsa itiraf edecekti. Yine de altı çizildiği üzere filmin bugün de takdir edilesi şahane başarısı teorilere, paranoyalara ve spekülasyonlara dalmadan 1964 tarihli 'resmi rapor'un altını itinayla oyabilmesiydi. Resim yapmayı severdi, Andy Warhol'un "Beni sen yarattın" kıvamında takıldığı New York sanat ortamı belgeseli de epey ses getirmişti.

Viennale'nin, yani Viyana Film Festivali'nin tam da 2003'teki Irak işgali sonrası 'Anısına' bir bölüm yapmasıyla tüm filmlerini izleyebildim bu efsanevi sinemacının. Zaten şahane festival direktörü Hans Hurch'un kalemiydi böyle işler; sadece yılın bomba isimleri ve keşifleriyle değil sinema tarihini kazıyarak gündemle bağlantı kurduğu özel bölümlerle Viennale'yi de özel bir festival yapabilmişti. Beni ağırladıkları için minnettarlığımı ifade ederken gülerek "Kötü günümüzde yanımızda ol, yeter" demişti. Sağ cenahın sinsice yükseldiği Avusturya'da 'Kızıl Viyana' olarak paçayı kurtardıkları seçim sonuçlarını sevinçle kutladıklarında yanlarındaydım, "Şimdilik iyi gibiyiz ama size gümbür gümbür geliyorlar" demişti, bizde toptan inkar hallerinin yaşandığı ve avronun bir şekilde temin edilebilir olduğu 'refah' yıllarıydı. Hans Hurch, De Antonio'nun "Benim politik görüşüm ortada, dolayısıyla filmlerimi de bu bilinçle ve ülkem suçluysa bunun bilgisiyle yapıyorum" sözlerini düstur edinmiş bir festival yönetmeniydi, yani görüşünü sakınmazdı. Bu ay Tokyo ve Londra misali çok festival ama illaki Viennale zamanı ve bu yıl özel bölümlerden de 'B-Filmler' var. 1935-1959 arasındaki Hollywood'un kültleşen düşük bütçeli yapımlarından oluşan seçkinin afişinde zaten Robert Florey'nin "The Face Behind The Mask" (1941) filmi, şahane aktör Peter Lorre yer alıyor. Dönem şaibeli malum, tam da 2. Dünya Savaşı öncesi ve sonrasını kapsayan bir dönemin yansımaları, Avrupa'daki faşizmden kaçan mülteci sinemacıların da yansıttığı gizemli karanlıklar ve korkular bir nevi. Bu serbest çağrışımlı yazının kendimce gereği varmış demek, yıllarca davetini esirgemeyen, sinema eğitimime katkılarıyla da minnettar kaldığım Viennale'de bu yıl Hans Hurch yok, geçen yıl geçirdiği bir kalp kriziyle aramızdan ayrıldı. Çok sevdiği ve "Bıktırmaktan korkmasam ibreti alem için her yıl gösteririm" dediği De Antonio filmlerine yer vermeyi düşünmüş yeni festival yönetimi ama son anda vazgeçmiş, elbette yine bolca anılacaktır. Bu da benim minnettarlığımı naçizane ve azıcık da olsa belirtmiş olsun. **APM**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.com

"Çektiğim ve ticari başarı kazanan her berbat melodram, yeni ve daha berbat bir melodram çekmeme neden oluyordu, ama sanırım bu durumdan pek de şikayetçi değildim."
Atıf Yılmaz

'ULUSAL YARIŞMA' BURADA!

Geçen yıl olduğu gibi, bu yıl da *Antalya'nın Ulusal Yarışma*'sı İstanbul'da yapılıyor. *30 Eylül-4 Ekim* tarihleri arasında *Beyoğlu Sineması*'nın ev sahipliğinde düzenlenen yarışma, usta isimlerden kurulu jürinin karşısına yedi filmle çıkıyor.

Murat **ÖZER**
cinemozer@gmail.com

Antalya Altın Portakal Film Festivali, yeni adıyla Antalya Film Festivali, memleketin en köklü film festivali olmak gibi bir 'onur'la yola devam edecekken, başına gelmedik kalmadı! Oradan oraya savruldu, yığınla 'değişiklik'le örselendi, 'kimlik' kazandırma amacıyla kimliksizleştirildi. En nihayetinde de festivali festival yapan Ulusal Yarışma rafa kaldırıldı. Makul ve mantıklı herhangi bir gerekçe üretilmeden hem de. Evet, bazı açıklamalar yapıldı bu karara dair, ama elle tutulur, ikna edici değildi hiçbiri.

Ama bizi ikna eden bir şey de doğdu bu karar sonrası. Yönetmen Kaan Müjdeci'nin başı çektiği bir grup sinemacı/sinemasever/

KAAN MÜJDECİ

sinema yazarının hayatta tutmaya çalıştığı Ulusal Yarışma, karardan dönülene kadar İstanbul'da yapılmaya başladı. Geçen yıl ilki (yani 54.'sü) düzenlendi Ulusal Yarışma'nın. Beyoğlu Sineması'nın ev sahipliği yaptığı yarışma, jürisiyle de takdirleri toplarken, 'sektör' için de bir umut ışığı oldu.

Türlü zorluklara rağmen, bu yıl yeniden harekete geçti Kaan Müjdeci ve ekibi. Gene Beyoğlu Sineması'nın ev sahipliğinde yedi filmlik bir yarışma organizasyonu yapıldı. Her ne kadar bu filmlerin bazıları salonda izlenemeyecekse de, usta isimlerden oluşan jürinin karşısında yedi film olacak, her biri değerlendirmeye alınacak.

Duygu Sağıroğlu, Fatma Girik, Gülsün Karamustafa, Murathan Mungan, Hazar Ergüçlü, Onur Saylak ve Uğur Vardan'dan oluşan jürinin değerlendireceği filmler: Hüseyin Karabey'in "İçerdekiler"i, Tayfun Pirselimoğlu imzalı "Yol Kenarı", Ali Kemal Çınar'dan "Arada", Mehmet Ali Konar'ın "Renksiz Rüya"sı, Tarık Aktaş'tan "Nebula", Rojda Akbayır'dan "Parçalar" ve Çağla Zencirci ile Guillaume Giovanetti imzalı "Sibel". Jüri, beş dalda (en iyi film, yönetmen, senaryo, kadın oyuncu, erkek oyuncu) ödüllendirme yaparken, kapanış töreni geçen yıl olduğu gibi Cahide Müzikhol'de gerçekleştirilecek.

55. Ulusal Yarışma, bu filmlerin yanı sıra, Atıf Yılmaz imzalı "Keşanlı Ali Destanı" ve Ertem Göreç'in "Karanlıkta Uyananlar"ını da programına aldı. "Keşanlı Ali Destanı" açılışta gösterilirken, "Karanlıkta Uyananlar" da özel bir gösterimle sinemaseverlerin karşısına çıkacak. Sinemamızın bu iki önemli eserini beyazperdede görme şansını tepmemenizi öneriyoruz.

Başa dönersek, Antalya'da yapılmayanı İstanbul'a taşıma fikri güzel, hatta harika. Ancak bu geleneğin devam ettirilebilmesi için sektör bileşenlerinin de güçlerini birleştirmeleri gerekiyor. Belki bunu defalarca söyledik, farklı vesilelerle. Sektörün bir türlü bir araya gelemediğinden yakındık, ama artık denizin bittiği noktada olduklarını fark etmeleri gerek. Aksi takdirde o festivalden bu festivale savrulan, nereye çekiştirilirlerse oraya giden ve giderek saygınlıklarını kaybeden 'kimliksiz' bir zümreye dönüşmeleri kaçınılmaz... **APM**

KARANLIKTA UYANANLAR

YOL KENARI

"Antalya'da yapılmayanı İstanbul'a taşıma fikri güzel."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ULUSAL YARIŞMA

30 EYLÜL
4 EKİM

ulusalyarisma.com
/ulusalyarisma

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Bazı temalar çok ilgimi çekiyor; arayış, yolculuk, insanın çektiği yalnızlık gibi... Bu temalar çerçevesinde hikayeler oluşturmaya çalışıyorum."
Ömer Kavur

ENGEL TANIMIYORUZ!

İlki 2013 yılında düzenlenen *Engelsiz Filmler Festivali*, bu yıl *8-10 Ekim* arasında İstanbul'da, *12-14 Ekim* arasında *Eskişehir*'de, *17-21 Ekim* arasında ise Ankara'da gerçekleşecek. Yarışması ve yaklaşık 40 filmlik seçkisiyle engelleri kaldıran festivale herkesi bekliyoruz!

Hasan Nadir ***DERİN***
hderin@gmail.com

Bir zamanlar bir elin parmakları kadar festival düzenlenen ülkemizde artık neredeyse her ay üç-dört festival düzenlenmekte. Bunların kimisi, başka zaman beyazperdede göremeyeceğimiz filmleri karşımıza getirirken, kimisi de vizyona çıkacak filmleri birkaç ay önceden izlememize olanak sağlıyor. Sinema dostlarını da bir araya getiriyorlar elbette.

KAR

Ama bir festival var ki, amacı diğerlerinden çok daha farklı, çok daha özel. Sinema, görsel ve işitsel bir sanat dalı. Bir film izlerken görme ve işitme duyularımızı en yoğun şekilde kullanıyoruz. Peki bu duyularında sorun olan engelli arkadaşlarımız filmlerden mahrum mu kalacaklar? Elbette ki hayır. İlki 2013 yılında düzenlenen Engelsiz Filmler Festivali, bunu misyon edinmiş durumda. Görme engelliler için sesli betimlemeyle, işitme engelliler için işaret dili ve ayrıntılı altyazı ile gösterilen filmler, engelli bireylerin de filmlere ulaşabilmelerini sağlıyor. Son birkaç yıldır otizm dostu gösterimler de düzenlemeye başladılar. Bu gösterimlerde ışıklar tamamen kapatılmıyor, ses çok yüksek tutulmuyor.

400 DARBE

Engelsiz Filmler Festivali, engelli bireylere filmlere ulaşma fırsatı vermesi ile değerli ama en az onun kadar önemli bir misyonu daha var. Birlikte film izleme deneyimi sunmak. Festivalde gösterilen filmler genellikle bir önceki sezonun önemli filmleri oluyor. Bu nedenle, sadece engelli bireylere değil, söz konusu filmleri vizyonda kaçıran ya da tekrar izlemek isteyen tüm sinemaseverlere yönelik bir festival. Engelli bireylerle beraber film izlemek, onlarla filmi tartışmak ve belki de bambaşka ayrıntılara dikkat ettiklerini fark etmek, filmi de zenginleştiriyor. Filmi sesli betimleme ile takip etmek de farklı bir deneyim. En az bir kez denenmesi tavsiye edilir.

Festival bu yıl, üç farklı şehirde düzenlenecek. 8-10 Ekim arasında İstanbul'da, 12-14 Ekim arasında Eskişehir'de, 17-21 Ekim arasında Ankara'da gerçekleşecek olan festivalin belli başlı bölümleri ve filmlerine bir göz atalım.

Toplam 38 filmin gösterileceği festival programının en öne çıkan bölümü 'Engelsiz Yarışma'. Bu bölümde, Pelin Esmer'in "İşe Yarar Bir Şey", Emre Erdoğdu'nun "Kar", Tolga Karaçelik'in "Kelebekler", Ümit Ünal'ın "Sofra Sırları" ve Tayfun Pirselimoğlu'nun "Yol Kenarı" filmleri gösterilecek. Yarışma dışı Türkiye sineması bölümünde ise Onur Ünlü'nün, festivalin konsepti ile de ilgili diyebileceğimiz "Aşkın Gören Gözlere İhtiyacı Yok" filmi ve Ceyda Torun'un "Kedi" belgeseli yer alıyor.

Dünya sineması bölümünde, pek çok eleştirmenin yılın en iyi filmleri arasında gördüğü Christian Petzold'un "Transit" filmi ile, Afganistan'da bir kız çocuğunun Taliban'ın baskısı altında yaşadıklarını anlatan "Pervane" (The Breadwinner) ve Stalin dönemine alaycı bir bakış içeren "Stalin'in Ölümü" (The Death Of Stalin) filmleri seyirci ile buluşacak.

Klasikleri de unutmamak lazım. Ömer Kavur'un Yusuf Atılgan'ın romanından uyarladığı, Türkiye sinemasının en önemli eserlerinden olan "Anayurt Oteli" ve bir Fransız Yeni Dalga klasiği denebilecek "400 Darbe" (Les Quatre Cents Coups) kaçırılmaması gereken filmlerden.

Bu filmler yanında, çocuklara yönelik animasyonları, kısa filmleri, atölye ve panelleri ile Engelsiz Film Festivali, seyircilerini bekliyor. Festivalin birkaç yıldır bünyesinde yer alan, ülkemizdeki diğer festivallerin henüz çok da farkına varamadığı, sanal gerçeklik gösterimlerini de ihmal etmeyin. **APM**

> ***"Işıklar tamamen kapatılmıyor, ses çok yüksek tutulmuyor."***

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Engelsiz Filmler Festivali

8-10 EKİM İstanbul SineBU
12-14 Eskişehir Kırmızı Salon
17-21 Ankara Çağdaş Sanatlar Merkezi
Goethe-Institut

SESLİ BETİMLEME, İŞARET DİLİ VE AYRINTILI ALTYAZI İLE

engelsizfestival.com

Ana Destekçi: AÇIK TOPLUM VAKFI

Katkılarıyla: T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

ESKİŞEHİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Çankaya BELEDİYESİ

Organizasyon: PURULİ KÜLTÜR·SANAT

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

BAK ŞU ONAT KUTLAR'IN 'HAİNLİĞİNE'!

Memleketteki sinema kültürü üzerine katkısı yadsınamaz olan *Onat Kutlar*, meğer kimi *kıymetli yönetmenlerimiz* tarafından vakti zamanında Türk sinemasına getirdiği eleştiriler nedeniyle *Batıcı*, hatta 'hain' ilan edilmiş. Ama zaman her şeyin ilacı... Şimdilerde anlıyoruz ki Kutlar'ın dile getirdiği '*hainc*e' düşüncelerin, haklı eleştiriler olduğunu zaman doğruluyor.

Olkan **ÖZYURT**
olkanozyurt@gmail.com

Türkiye'de 1980 öncesini yaşayan sinemaseverler için Sinematek'in anlamı büyüktür. Sinema kültürünün memlekette kök salmasına yaptığı katkı, sinema dünyamızda etkisi uzun yıllar sürecek bir perspektif geliştirdiği hep anlatılagelir. Bu perspektifin açtığı yoldan giden İstanbul Film Festivali, bizim kuşak ve sonrası için nasıl bir okul işlevi görmüşse, bizden öncekiler için de Sinematek'in benzer bir etkisi olduğu da söylenir. Bilinmez ama, Sinematek 12 Eylül askeri darbesiyle kapatılmasaydı, galiba sinemamız bugünkünden daha farklı bir manzaraya sahip olabilirdi. Ama işte kapatıldı. Neyse ki yıllar sonra Kadıköy Belediyesi, Sinematek'i yeniden hayata geçirmek için kolları sıvadı. İşte şimdilerde bunun heyecanı yaşıyoruz.

Tabii Sinematek deyince ilk akla gelen isim Onat Kutlar. 1994'te PKK'nın düzenlediği, The Marmara Oteli bombalı saldırısında arkeolog Yasemin Cebenoyan ile yaşamını yitiren Kutlar, bu kurumun bel kemiklerinden biriydi. Sinematek'in faaliyetleri sırasında da en büyük eleştiriler ona yönelmişti. Sinematek, sinema tarihimizin önemli entelektüel tartışmalarından Ulusal Sinema Tartışması'nın bir tarafı haline gelmişti ve eleştirileri göğüslemek de Kutlar'a düşüyordu.

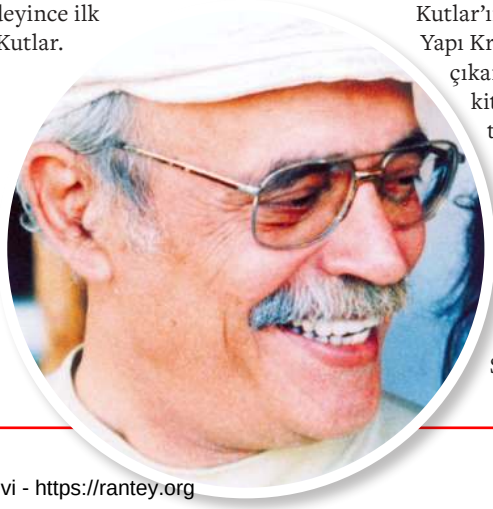

Kutlar'ın yakın zamanda Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan "Sinema... Sinema" kitabında bu tartışmaya ilişkin yazılar yer alıyor... Önce tartışmayı bir hatırlatalım: 1965'te Kutlar'ın da içinde bulunduğu bir grup tarafından kurulan Sinematek, temelde

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Sinematek, 1965 yerine 1975'te kurulmuş olsaydı, belki daha kolay kök salacaktı. Çünkü toplumsal yapının eşiğine geldiği konular çok daha çabuk kökleşir. Ama bazı şeyler, bazen biraz erkendir."
Onat Kutlar

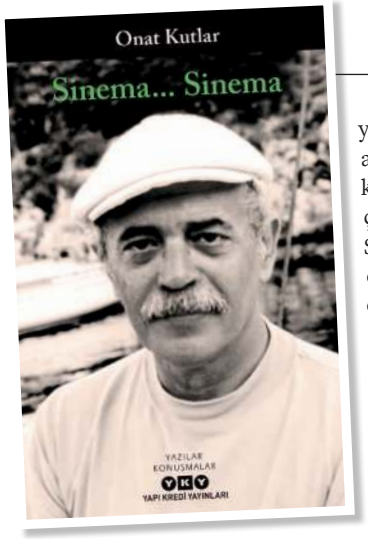

sinema kültürünün yaygınlaşmasını amaçlayan bir anlayıştadır. Dünya sinemasının ve Türk sinema tarihinin daha iyi bilinmesi gerektiği savunulur. Sinemaya 'yeni bir yaklaşımla' bakmak gerektiği düşünülür. Bu yönde programlar oluşturup gösterimler yapılır. Bu programlarda Türk filmleri de yer alır, yabancı filmler de ama Yeşilçam'ın ticari filmleriyle ilgilenilmez. Bu yaklaşımı nedeniyle kimi yönetmenler Sinematek'çilerin Yeşilçam'ı küçümsediğini düşünür, onlara karşı 'halka mal olmadığı ve dar bir çevrenin etkisi altında olduğu' eleştirileri getirilir. Ve başını Halit Refiğ ve Metin Erksan'ın çektiği bir grup yönetmen, Sinematek'çileri Batıcı olmakla suçlar, hatta Kutlar 'hain' bile ilan edilir...

Nasıl mı? Kutlar, kitaptaki bir söyleşisinde anlatıyor: "Türk filmlerinin yetersizliğini biraz sertçe yazdığım için... O yıllarda Fransız Sinematek'inde Türk filmleri haftası düzenlemiştim. Bizim yönetmenler telgraf çekmişler. Filmlerimizin gösterilmesini istemiyoruz. Çünkü bu kişi Türk sinemasının hainidir, düşmanıdır." Peki kimdi bu yönetmenler? Sözü yine Kutlar'a bırakalım: "Mesela Atıf Yılmaz, mesela Lütfi Akad. Herhalde o zaman beni yanlış değerlendirdiler. Çünkü sinema konusunda benim radikal düşüncelerimde bir değişiklik olmadı. Onlarda oldu. Çok kaliteli yapıtlara imza attılar. O günlerden bugünlere geldik."

Kutlar, söyleşide bu yönetmenlerle sonradan çok iyi dost olduklarını anlatıyor ve "İşin sevindirici bir noktası var. O gün beni hain ilan eden telgrafın altında imzası olan birçok yönetmenle şimdi çok iyi anlaşıyoruz" diyor.

Kutlar, kendini hain ve Batıcı ilan eden her yönetmenle iyi dost olamamış. Mesela Ulusal Sinema Tartışması, Halit Refiğ-Metin Erksan ile Kutlar arasında kişisel polemiğe neden olmuş. Kitapta Kutlar'ın bu tartışmanın içeriği ve yöntemine ilişkin kendini net olarak ifade ettiği yazılar var. Tartışma neydi, nasıl çıktı ve neden kişiselleşti bir bir anlatıyor. İşte bu yazılarda Kutlar ve Sinematek'çilere yönelik "Onlar Batıcı!" eleştirilerinin aslında bir yafta olduğunu anlıyorsunuz. Çünkü kitaptaki yazılardan şunu çıkarmak mümkün: Sinematek ve onun çevresindekiler, Batıcı olmaktan ziyade Türk sinemasını Yeşilçam'ın ticari baskısı altından kurtarıp daha özgün bir yola girmesi için uğraşmış. Aslında onlar da nitelikli, bağımsız, özgün bir ulusal sinemanın kurulmasından yanaymış.

Bunun göstergesi nedir derseniz? Kutlar'ın Özal döneminde Hollywood filmlerinin Türkiye'de gösteriminin tamamen serbestlik kazanması yolunda atılan adımlara karşı çıkması. Kutlar, yazılarında o güne kadar şöyle ya da böyle Hollywood filmleri istilasından kendini koruyabilmiş Türk sinemasına bu gelişmenin zarar vereceği görüşlerini dile getiriyor.

Kutlar haklı mıydı? Hollywood filmlerinin ülkemizde seyirci alışkanlıklarını değiştirmesi, sinemayı sadece eğlence aracı olarak gören bir zihniyetin mevziini genişlettiği düşünülürse cevap ortada değil mi?

Peki Kutlar'ın Türk sinemasıyla ilgili düşünceleri, eleştirileri gerçekçi miydi? Şu çok rahat söylenebilir: 90'larda filizlenen ve 2000'lerde baskın hale gelen bağımsız Türk sinemasının içinde yer alan yönetmenler, tam da Kutlar'ın anlatmaya çalıştığını hayata geçiren sinemacılardı. Yani vakti zamanında 'hain' ilan edilen Kutlar'ı zaman doğruladı... Ne diyelim Türk sineması bu, tartışması bitmez ama bu tartışmalarda kullanılan dile dikkat etmek gerek. **APM**

GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ!

"Mesela Atıf Yılmaz, mesela Lütfi Akad. Herhalde o zaman beni yanlış değerlendirdiler."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Büyük oyuncular, büyük yönetmenlerle aynı işi yaparlar. Gerçekliğin büyük gözlemcileridir onlar."
Paolo Sorrentino

SONBAHAR ESİNTİSİ

5-14 Ekim arasında 'umut veren' atmosferiyle bir kez daha arzıendam edecek *FilmEkimi*. Özellikle *Cannes Film Festivali*'nde ödülleri toparlamış yapımların dikkat çektiği seçki, 10 günde yaklaşık *50 filmlik* bir 'keyif borbardımanı'na tutacak sinemaseverleri.

Janet **BARIŞ**
janetiko@gmail.com

FilmEkimi, sadece sonbaharın habercisi değil; hem artık kenara köşeye sıkışmış, az kalmış film festivallerinin yanında parıldıyor hem de dünyanın en önemli festivallerinde gösterilmiş, ödül almış filmleri ayağımıza getiriyor.

Festivalcilik eskisinden de zor. Toplu film gösterimi yapmak, belli bir topluluğu bir araya getiren bir etkinliğin ortak bir yaşam alanı oluşturması, bunlar gitgide azalıyor, yaşam alanlarımız daralıyor, gündelik koşturmalar, sıkıntılar, bir filmi tartışmanın, konuşmanın önüne geçiyor. Tam da bu yüzden arada bir çıkıp nefes aldığımız alanlar bizim için daha da kıymetli, daha da önemli bir hale geliyor. Film başlamadan önceki beklentilerin film çıkışı cümlelere dönüştüğü, sinema kapıları önlerinde uzun zamandır birbirini göremeyenlerin kavuştuğu, film yoldaşlığı ettiği bir hafta tüm sinemaseverler için adeta bir yaşam kaynağı.

Yazın rehaveti biterken ve sinema salonları seyirci için daha da sıcak bir alternatif haline gelirken FilmEkimi insanı diri tutan bir sonbahar rüzgarı gibi. 47 filmlik seçki 10 güne sığdırılmış durumda ve kısa sürede en merak edilenleri görmek, sevilen yönetmeni takip etmek öncelikli oluyor çoğu zaman. 5-14 Ekim tarihleri arasında İstanbul'da başlayıp daha sonra başka şehirleri de dolaşacak olan FilmEkimi'ne yakından bakınca, birkaç film özellikle göze çarpıyor.

Lee Chang-Dong'un yönettiği "Şüphe" (Beoning), bu yıl Cannes'da gösterildikten sonra epey ses getirmişti ve eleştirmenlerin de yüksek puanlarla değerlendirdiği bir film olmuştu. Cannes'ın ardından FilmEkimi'nde görmeyi umduğumuz "Şüphe"nin programda yer aldığı duyurulunca da listeye alınan ilk film oldu. Japon yazar Murakami'nin kısa öyküsünden uyarlanan ve ilk kitabını yazmakta olan bir yazarın üzerinden gerilmli bir yapı kuran "Şüphe", katman katman açılıyormuş gibi görünen hikayesiyle epey cezbedici.

Yorgos Lanthimos her yıl bir film çekmeye başladı neredeyse. Filmlerini kendine özgü yıkıcı olduğu kadar da yapıcı bir üslupla kuran Lanthimos'un izlediğimiz son filmi Pasolini'vari bir karanlık taşıyan "Kutsal Geyiğin Ölümü"ydü (The Killing Of A Sacred Deer). Venedik'te dünya prömiyerini yapıp Jüri Büyük Ödülü'nü aldıktan sonra FilmEkimi'nde seyircisiyle buluşacak olan yeni filmi "Sarayın Gözdesi" (The Favourite) ise Lanthimos'u bir dönem filmi yolculuğunda görmemizi sağlayacak. 18. yüzyıl İngiltere'sinde geçen bir aşk hikayesi anlatan yönetmen, yine kendine özgü tavrıyla bu klişe gibi görünen konuya farklı bir ayna tutacağa benzer.

"Muhteşem Güzellik" ile gözlerimizi sinemaya doyuran ve ardından gelen "Gençlik" ile de sinemasına aşinalık kazandığımız, sevdiğimiz, anladığımız Paolo Sorrentino'nun, dünya prömiyerini Toronto'da yapan ve İtalya'nın eski başbakanı Silvio Berlusconi'yi merkeze alan son filmi "Loro" da FilmEkimi programında öne çıkanlar arasında. Yine "Ida" ile aklımızın bir köşesine kazınan yönetmen Pawel Pawlikowski'nin Cannes'da ana yarışmada olan ve 'en iyi yönetmen' ödülüyle dönen filmi "Soğuk Savaş" (Zimna Wojna) da güçlü aşk hikayesiyle öne çıkan bir yapım. Ayrıca bu yıl Cannes'dan Altın Palmiye ödülüyle dönen Hirokazu Koreeda'nın "Arakçılar"ı (Manbiki Kazoku) ile Lukas Dhont'un "Kız" (Girl) filmi de ilk akla gelenlerden.

FilmEkimi programına şöyle bir bakınca kulağımıza gelenlerden, duyduklarımızdan ya da yorumlarına baktıklarımızdan hemen birkaç tanesi öne çıkıyor. Biraz daha ayrıntılı yaklaştığımızda ise 10 gün sürecek olan bir sinema yolculuğunun başlayacağını, kendimizi en güvende hissettiğimiz yerden, sinema perdesinin ardından bir sonbahar yolculuğuna çıkacağımızı görmek de umut verici. **APM**

> *47 filmlik seçki, 10 güne sığdırılmış durumda.*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

BAŞKA SİNEMA

AYVALIK FİLM FESTİVALİ

5-10 EKİM 2018

Ekimde Ayvalık BAŞKA'dır

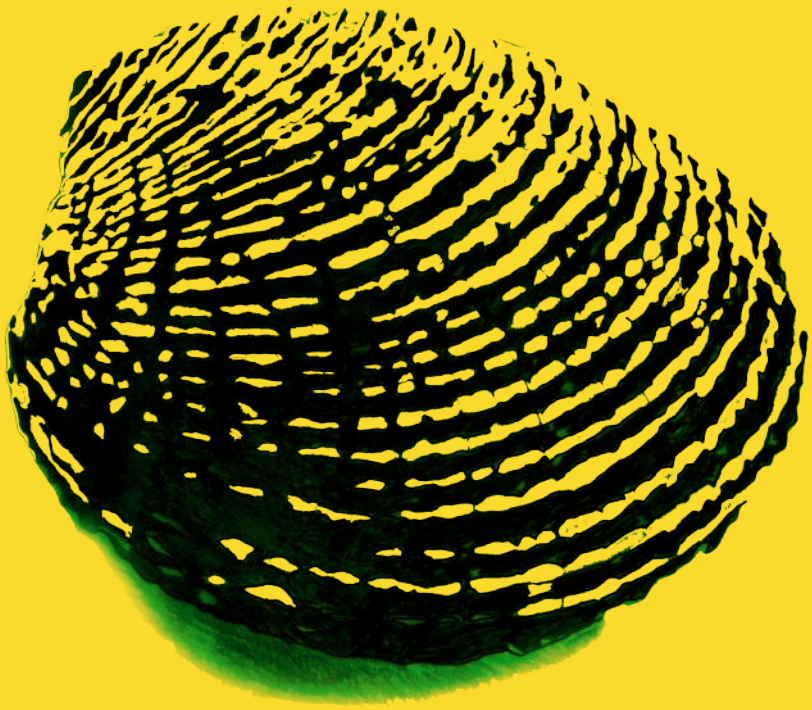

FESTİVAL ANA SPONSORU

KARİYO & ABABAY VAKFI

ARDA YENCERE

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Hakan *BIÇAKCI*
bicakcihakan@gmail.com

Sondan Başla

Olay örgüsü kronolojik olmak zorunda değildir. ***Ters akış*** seyircinin hikaye ile kurduğu ilişkiyi temelden sarsar. "Bundan sonra ne olacak?" sorusu yerini ***"Bundan önce ne olmuştu?"***ya bırakır. Önce sonuçları, ardından nedenleri görürüz. Bu akış ilk başta ters gelse de, yaşananları kavramak için ***fena bir deneme*** değildir.

Happy End (*Oldrich Lipský, 1967*)
Dönüş Yok (*Irréversible, Gaspar Noé, 2002*)
5x2 (*François Ozon, 2004*)

Rus biçimcileri, hikaye ile olay örgüsünü fabula ve sujet terimleriyle ayırırlar. Fabula filmin öyküsüdür. Sujet ise olaylar dizisi, yani olay örgüsü. Standart olay örgüsüne sahip filmler düz bir çizgide, neden-sonuç ilişkisi içinde ilerler. Popüler anlatıların neredeyse hepsi bu kategoridedir. Bazı anlatılardaysa arka plandaki öykü ile karşımızdaki akış arasında kopukluklar oluşur. Bu durumda 'fabula inşası' süreci devreye girer. Kendini olayların akışına bırakamayan izleyici, röntgenci konumundan çıkıp aktif konuma geçerek gördüklerini yeniden düzenler, sıraya sokar, bağlantıları netleştirir. Böylece yavaş yavaş bir öykü kurar. Tersten akan anlatılar bu durumun en uç örnekleri arasındadır. Çünkü hikaye, doğası gereği olayların kronolojik sıralamasıdır. Ancak olay örgüsü kronolojik olmak zorunda değildir. Ters akış seyircinin hikaye ile kurduğu ilişkiyi temelden sarsar. "Bundan sonra ne olacak" sorusu yerini "Bundan önce ne olmuştu"ya bırakır. Önce sonuçları, ardından nedenleri görürüz. Bu akış ilk başta ters gelse de, yaşananları kavramak için fena bir deneme değildir. Çünkü Kierkegaard'ın da söylemiş olduğu gibi: "Hayat ileriye bakarak yaşanır, geriye bakarak anlaşılır."

Happy End

HAPPY END

Tersten anlatıların atası sayılacak bir kara komedi olan "Happy End"de 'ne anlatıldığı' fazlasıyla basittir: Orta yaşlı bir kasap olan Frydrych, şüphelendiği karısını takip eder ve başka bir adamla buluştuğunu öğrenir. İkisini de öldürür ve yakalanıp giyotinle idam edilir. 'Nasıl anlatıldığı' ise çok daha ilginçtir. Anlatı en sondan en başa doğru ilerler. İlk sahnede Frydrych'in yüzünü yakın plan görürüz. Bize olan biteni üst ses olarak anlatmaya başlar. Görüntü biraz açıldığında bunun kesik bir kafa olduğunu fark ederiz. Anlatıcımız birkaç saniye önce ölmüştür. Akış ters olduğundan kafası bedenine döner. Sırasıyla hapishane dönemine, mahkeme sürecine, polis tarafından yakalanmasına, cinayete, ihanete, düğün gününe, kız isteme anına tanık oluruz. Finaldeyse anlatıcının çocukluğuna kadar uzanırız.

"Happy End"in ters akışı baş döndürücüdür. Oyuncular geri geri yürürler, ağza götürülen boş fincanlar masaya içinde kahveyle döner, diyaloglar absürt tiyatro havası yaratarak tersten akar. Önce cevap duyulur, sonra soru gelir. Aksine şartlanmış zihin, konuşma düzenini takip etmekte zorlanır. Böylece "Happy End", hikayesinin basitliğiyle olay örgüsünün karmaşıklığı arasında tuhaf bir denge kurar.

DÖNÜŞ YOK

Yeni Fransız Aşırılığı'nın en ünlü örneklerinden "Dönüş Yok" da tersten akan bir suç öyküsüdür. Ancak bu defa absürtlükten veya mizahtan eser yoktur. Film, bölümler halinde ters sırayla akar. Olay örgüsündeki bu numaranın aksine görüntüler son derece sert, kirli ve gerçekçidir.

Bir cinayet işlenmiştir. Polis olay yerindedir. Cinayet işlenir. İki kişi karanlık bir barda bir adamı bulur. Biri yaralanır, diğeri adamı korkunç bir şekilde öldürür. İki kişi karanlık bir barda La Tenia denen adamı arar. İki kişi "Rectum" adlı barı arar. İki kişiden birinin adı Marcus'tur, diğerinin adı Pierre. Marcus, sevgilisi Alex'in tecavüze uğramış ve öldüresiye dövülmüş bedenini teşhis eder. La Tenia denen adam Alex'e bir alt geçitte tecavüz eder. Tahammül sınırlarını zorlayan, dokuz dakikalık bir sahnedir bu. Alex, Pierre ve Marcus bir ev partisindedir. Marcus içip saçmalayınca Alex ortamı terk eder. Tek başına, evine giden yola çıkar. Alex, Pierre ve Marcus metro ile partiye giderler. Alex'in Pierre'in eski, Marcus'un yeni sevgilisi olduğunu öğreniriz konuşmalarından. Alex ile Marcus evdedir. Sevgilisi içki almak için dışarı çıktığında

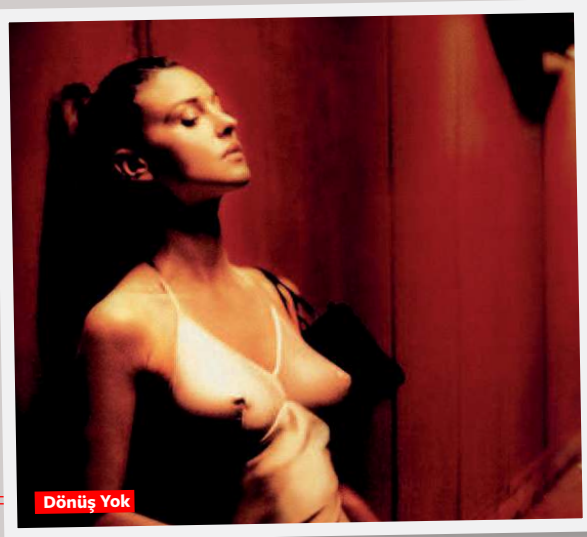
Dönüş Yok

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

> **Hikayenin merkezindeki *tecavüz vakası*, tersine akan anlatıya *özel bir anlam* yükler "Dönüş Yok"ta. Zamanı tersine çevirmek isteriz.**

tuvalete gidip test yapan Alex hamile olduğunu öğrenir. Son sahnede olacaklardan habersiz Alex parkta kitap okumaktadır ve film "Zaman her şeyi berbat eder" yazısıyla sona erer.

Hikayenin merkezindeki tecavüz vakası, tersine akan anlatıya özel bir anlam yükler "Dönüş Yok"ta. Korkunç bir olaydan sonra müthiş bir çaresizlik içinde zamanı tersine çevirmek isteriz. Bunu her şeyden çok isteriz ve imkansızlığı karşısında dehşete düşeriz.

5x2

Bu defa anlatı daha uzun bölümler halinde tersine akar: Bir çiftin yaşamından beş kesit halinde. İşin içinde bir suç unsuru veya dehşet anı yoktur. Yine de sıradan bir çiftin hayatını tüm dinginliğiyle tersten anlatan öykü aynı derecede kan dondurucudur.

Tek çocuklu Fransız çift Gilles ve Marion'u ilk kez bir hukuk bürosunda görürüz. Evlilik mallarının bölüşümü ve çocuğu babanın göreceği günler belirlendikten sonra boşanma işlemleri tamamlanır. İmzalar atılır. Boşanma sonrası otele giden çift son bir kez sevişmeyi dener ama bu, tecavüze benzer rahatsız edici bir eyleme dönüşür. Aralarındaki her şey çoktan bitmiştir.

Filmin ikinci bölümü mutlu aile tablosu ile açılır. Baba oğul sofradadır. Anne işten yorgun gelir. Anne oğlunu yatırıp ona kitap okur. Misafirler gelir. Misafirlerden birinin Marion'a laf arasında "Aranız düzeldi mi?" sorusu dışında her şey fazlasıyla yolundadır.

Üçüncü bölüm Marion'un hamileliğiyle açılır. "Bir oğlun oluyor. İsim düşündünüz mü?" diye sorar doktoru. Ardından doğumla ilgili bazı riskler ortaya çıkar. Bilgi hiyerarşisinde ezici üstünlük sahibi seyirci, anneye de bebeğe de bir şey olmayacağını bildiğinden tipik seyirci tepkileri vermez. Acaba ne olacak diye kaygılanmaz, neler olduğunu izlemiştir zaten. Ve doğum gerçekleşir.

Dördüncü bölüm evlilik töreniyle açılır. "Evet"lerin, verilen ebedi sözlerin, alkışların, dansların manasızlığı kaçınılmazdır bu sefer de. Herkes pistte dans ederken coşkulu müziğin değişip yerini filmin dramatik müziğine bırakmasıyla sadece seyircinin duyduğu bu müzik, sadece seyircinin bildiği gerçekleri hatırlatır. Ve genç çiftin mutluluğuna ortak olamayız. "Happy End"deki düğünde olduğu gibi.

Son bölüm evlilik öncesi dönemde geçer. Marion, İtalya sahilindeki bir tatil köyüne gelir. Gilles de sevgilisiyle oradadır. Denizde yüzerken tesadüfen karşılaşırlar ve şaşkın bir şekilde selamlaşırlar. Konuşmalarından aynı işyerinde çalıştıklarını, birbirlerini az da olsa tanıdıklarını anlarız. Gilles onu akşam yemeğine davet eder. Üçü birlikte yerler. Adam kızdan etkilenmiştir. Ama evlenmek üzere olduğu sevgilisi de yanındadır. Seyirci yine telaşsızdır. Acaba ne olacak mesaisinden muaf bir huzursuzlukla arkasına yaslanıp izler. Gilles kız arkadaşıyla geziye katılmak yerine tek başına sahile gittiğinde Marion'a rastlar. Havlusunu onun yanına serip oturur. Günbatımında denize karşı romantik bir sahne. Ancak zihni geleceğin bilgisiyle zehirlenmiş izleyici bu romantizme dahil olamaz. "Dönüş Yok"taki Alex'in hamileliği kadar moral bozucudur ölü doğan bu an. Ve boğucu hukuk bürosunda boşanma işlemleriyle başlayan film, esintili deniz kenarındaki bu flörtleşmeyle sona erer. **APM**

Ters kronolojiyi kullanan başka filmler: ***Betrayal*** *(1983),* ***2 Friends*** *(1986),* ***The Sweet Hereafter*** *(1997),* ***Peppermint Candy*** *(1999),* ***Donnie Darko*** *(2000),* ***Memento*** *(2000),* ***Identity*** *(2003),* ***Eternal Sunshine Of The Spotless Mind*** *(2004), (500)* ***Days Of Summer*** *(2009)*

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi https://ranzy.org

"Eskisi kadar film seyretmiyor olmamın nedeni, artık beni şaşırtmıyor olmaları. Filmlere âşık oldum, çünkü hiçbir zaman hayal edemediğim dünyalara kapı açtılar. Şimdilerde çok az oluyor bu."
Terry Gilliam

BAŞKA SİNEMA AYVALIK FİLM FESTİVALİ
FARKLI BİR FESTİVAL DENEYİMİ

Beş yıldır beyazperdede 'yedinci sanat' açlığımızı dindirmeye çalışan *Başka Sinema*, şimdi de bir festival sahibi oluyor! 5-10 Ekim tarihleri arasında düzenlenecek, *Ayvalık Film Festivali*, 40 civarında film ve birçok etkinlikle sağlam bir giriş yapıyor. Festivalin ana sponsoru *Kariyo & Ababay Vakfı*'nın vereceği 100 bin liralık Yılın Yönetmeni Ödülü de cabası. Biz uzatmayalım, sözü *Başka Sinema Direktörü Azize Tan*'a bırakalım...

THE FAVOURITE

Azize ***TAN***

Başka Sinema kurulalı beş yıl oldu. Bu beş yılda Başka Sinema tüm Türkiye'de tanınan bilinen bir marka, 'sanat sineması', 'yönetmen sineması', 'bağımsız sinema', adına ne derseniz deyin, alternatif filmlere meraklı herkesin buluştuğu bir adres oldu. "Bize Her Gün Festival" diyerek yola çıkan Başka Sinema, artık kendi festivalini düzenliyor.

Bu festivalde asıl amacımız sinemanın ön planda olduğu, gelen film ekiplerinin seyircilerle doğrudan ilişki kurabildiği, panel ve söyleşilerle zenginleşen, öncelikle seyircisini düşünen bir yapı kurmak. Odağı olan bir içerik oluşturmaya çalıştık. İzleyicinin merakla beklediği filmleri farklı bir bakış açısıyla bir araya getirip filmler üzerine konuşma ve düşünme alanı açmak en büyük hedefimiz. Danışmanımız Fatih Özgüven'le bu konuda çok kafa yorduk.

Festivali kurgularken benzerlerinden biraz farklı olmasını istedik. Bir yarışma yapmayı başından beri düşünmedik. Tüm filmlerin eşit ağırlıkta olduğu, 40 civarında filmin gösterildiği kendi karakteri olan bir festival planladık. Yarışma yapmıyoruz ama festivalin de ana sponsoru olan Kariyo & Ababay Vakfı'nın bu sene ilkini vereceği Yılın Yönetmeni Ödülü ile sinemadaki yaratıcı enerjiyi farklı bir yolla desteklemeye çalışıyoruz. 100 bin TL değerindeki bu ödülün belirlenmesi için yardımcı olacak danışma kurulu üyelerimiz, yönetmen Emin Alper, yazar Hakan Bıçakcı, oyuncu Tülin Özen, sinema eleştirmeni-yazar-çevirmen Fatih Özgüven ve yönetmen Yeşim Ustaoğlu. Yılın Yönetmeni'ne ödülü 5 Ekim akşamı Ayvalık Amfitiyatrosu'nda düzenlenecek açılış töreni esnasında verilecek.

Az sayıda bölümü var festivalin, ama gösterdiğimiz filmleri bir perspektif çerçevesinde sunmak bizim için önemli olduğundan göstereceğimiz Türkiye yapımı filmleri iki bölümde topladık: Özellikle 2017-18 sezonunda Türkiye'de yönetmenler farklı hikayeler denediler. Kimi zaman kolaj ya da video-art, kimi zaman konuyu ikinci plana atan yoğun bir mistik atmosfer, kimi zaman yepyeni hibrid arayışlar olarak karşımıza çıkan bu denemeleri bir arada göstermek istedik ve 'Türkiye Sineması'nda Farklı Hikâyeler' adlı bir bölüm kurguladık. Gürcan Keltek'in son filmi "Gulyabani", Tayfun Pirselimoğlu'ndan "Yol Kenarı", Burak Çevik'ten "Tuzdan Kaide", Mehmet Güreli'den "Dört Köşeli Üçgen" ve 80'lerden gelen Merlyn Solakhan'ın yönettiği "Tekerleme"yi bir arada göstereceğiz bu bölümde. Bölüme ilaveten yapacağımız 'Siyah-Beyaz' adını verdiğimiz panelde ressam, görüntü yönetmeni, yönetmen veya avangard film çalışmaları yapanları bir araya

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ZORBA

İÇERDEKİLER

getirip siyah-beyazın bu filmler için ne gibi anlamlar taşıdığını konuşmayı amaçlıyoruz.

'Kuşku ve Sorgulama' alt başlığını taşıyan 'Türkiye Sineması 2018' bölümümüzde çoğu bu yıl dünya festivallerinde prömiyerini yapmış filmler yer alacak. Banu Sıvacı'nın "Güvercin"i, Osman Nail Doğan'ın "Güvercin Hırsızları", Çağla Zencirci ve Guillaume Giovanetti'nin "Sibel"i, Hüseyin Karabey'den bir Melih Cevdet Anday uyarlaması "İçerdekiler", Mahmut Fazıl Coşkun'un son filmi "Anons", Murat Düzgünoğlu'nun "Halef"i bu bölümde göstereceğimiz filmler.

'Dünyanın Binbir Hali' adlı bölümde, farklı ülkelerden yeni hikayelerin anlatıldığı filmleri bir araya getirdik.

"Köpek Dişi", "The Lobster" ve "Kutsal Geyiğin Ölümü" filmleriyle son dönemin en kayda değer yönetmenlerinden olan Yorgos Lanthimos'un son filmi ve aynı zamanda açılış filmimiz "The Favourite"; bu yıl Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye'nin sahibi olan Hirokazu Koreeda'nın yönettiği "Shoplifters"; Matt Dillon, Uma Thurman ve Bruno Ganz'ın rol aldığı Lars von Trier'nin son filmi "The House That Jack Built"; Cannes Film Festivali'nde FIPRESCI ödülüne layık görülen "Burning"; Jean-Luc Godard'ın son filmi "Le Livre D'Image"; Nadine Labaki'nin Cannes'da Jüri Ödülü kazandığı "Caphanhaüm"; Stephan Brizé yönetmenliğinde Vincent Lindon'un başrolde oynadığı "At War"; Cannes'da senaryo ödülünü paylaşan, Cafer Panahi'den "Three Faces" ve Alice Rohrwacher'den "Happy As Lazarro" da 'Dünyanın Binbir Hali' bölümünde gösterilecek.

Terry Gilliam'ın, yaklaşık 20 yıl önce yapmaya karar verdiği "The Man Who Killed Don Quixote"; Kirill Serebrennikov'un Cannes'da ana yarışmada yer alan son filmi "Leto"; Oscar'lı yönetmen Kevin Macdonald'ın belgeseli "Whitney"; Alonso Ruizpalacios'un Berlin Film Festivali'nde 'en iyi senaryo' ödülü alan filmi "Museo"; bu yıl Cannes Film Festivali'nde Pavel Pawlikowski'ye 'en iyi yönetmen' ödülünü kazandıran "Cold War" da bu bölümün diğer filmlerinden.

Sinema eleştirmeni Rüdiger Süchsland'ın yazıp yönettiği "Hitler's Hollywood" belgeseli yönetmenin katılımıyla gösterilecek. Filmle ilgili bir de söyleşi gerçekleşecek.

Açıkhava Sineması'ndaki yerli ve yabancı film gösterimlerinin de Ayvalık'taki açıkhava sineması geleneğini canlandırmasını umuyoruz. Açıkhava gösterimleri Cunda Meydanı, Yeni Mahalle, Köylü Pazarı gibi Ayvalık'ın çeşitli merkezlerinde 6-10 Ekim arası her gece saat 20.00'de ücretsiz olarak gerçekleştirilecek.

Ali Atay'ın yönettiği, kendine has mizahıyla Türkiye sinemasında sık karşılaşmadığımız türde bir film olan "Ölümlü Dünya", Cunda Meydanı'nda yapılacak özel gösterimiyle festivalin kapanışını yapacak.

Vincent van Gogh'un trajik hayatını anlatan "Loving Vincent", 89 yaşındaki usta Agnès Varda'nın "Mekânlar Ve Yüzler", Anthony Quinn ve Alan Bates'in başrollerini paylaştığı 1964 yapımı sinema klasiği "Zorba" da açıkhavada gösterilecek diğer filmler.

İstanbul Hollanda Başkonsolosluğu Genç Kültür Programı ve Hollanda'da 30 yılı aşkın süredir çocukları kaliteli medya ürünleriyle buluşturan Cinekid Vakfı'yla ortaklaşa yürütülecek atölyeler de festival kapsamında yer alacak. 7 yaş ve üzeri çocuklar için tasarlanmış atölyelerde çocukları özel eğlenceler bekliyor. Atölyeye katılacak çocuklar için Zeytin Çekirdekleri ve Başka Bir Okul Mümkün oluşumlarıyla işbirliği yapıyoruz. Bu çerçevede Barbara Bredero'nun yönettiği "Zürafam" filmi de festival programında yer alıyor.

Üniversitelerle daha ilk yılımızdan güçlü bir işbirliği kurduk. Bu konuda Kültür İçin Alan'dan ciddi bir destek aldık. Dokuz Eylül, Ege, İzmir Ekonomi ve Yaşar üniversiteleriyle işbirliği halinde festival için özel bir program oluşturuldu. Programa seçilen her okuldan beşer öğrenci, davetli olarak gelecek ve seçtikleri bir konu ve teknikle festivalle alakalı kısa filmler ve dokümantasyon çalışmaları gerçekleştirecekler.

Kültür İçin Alan festivalin en büyük destekçilerinden, festival kapsamında yapılacak Avrupa Film Günü ve yabancı konukların katılımı onların desteğiyle gerçekleşecek.

Başka Sinema Ayvalık Film Festivali filmleri ve etkinlikleri dört farklı mekanda izleyicilerle buluşacak. Bu mekanlar, festival için sinema olarak düzenlenen, panel ve söyleşilere de ev sahipliği yapacak Ma'adra Binası, Ayvalık'ın bağımsız sinema salonu Vural Sineması, Ayvalıklı sanatseverlere pek çok etkinlikte ev sahipliği yapan Sanat Fabrikası ve açılışın gerçekleşeceği Belediye Amfitiyatrosu. Ma'adra Binası'nı sinema ve söyleşilerin yapılacağı bir festival merkezine dönüştürmek için mimar Fırat Aykaç çok güzel bir çalışma yaptı.

Ayvalık'ın en güzel yanı yaratıcı nüfusun fazlalığı. Ayvalık'ta yaşayan Tulya Madra görsel tasarımımız için danışmanlık yaparken, Sahir Erdinç afişimizdeki kidonyamızı (Ayvalık'a özgü bir midye) çizdi, Emel Işıtan görsel tasarımları gerçekleştirdi.

Festival biletleri biletiva.com üzerinden ve Sanat Fabrikası gişelerinden 10 TL olarak satışa sunulacak. Hafta içi gündüz seansları, 65 yaş üstü izleyiciler ve öğrenciler için 5 TL olacak. **APM**

> ***Festival filmleri ve etkinlikleri, dört farklı mekanda izleyicilerle buluşacak...***

BURNING

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"İyi bir oyuncunun başına gelebilecek en kötü şeyin şöhret olduğunu düşünüyorum."
Vera Farmiga

Taissa Farmiga

'Annesi' olduğu yönünde kafa karışıklığı yaratan ablası *Vera Farmiga*'yla aralarında 21 yaş olan Taissa Farmiga, Vera'nın '*rica*'sıyla başladığı oyunculuk serüveninde alabildiğine hızlı koşuyor. Geçen ay gösterime giren "Korku Seansı" (*The Conjuring*) spin-off'u "Dehşetin Yüzü"nde (*The Nun*) canlandırdığı rahibe karakteri de ablasına fazlasıyla yakın!

Fırat *ATAÇ*
firat_atac@hotmail.com

Taissa Farmiga'yı beyazperdede daha önce hiç görmemiş insanların, kendisiyle ilk karşılaşmaları genelde aynı tepkiye sebep oluyor: "Vera Farmiga'nın kızı olsa gerek!" İşin aslı benim de ilk tepkim buydu ve yanlış kodlama bir süre böyle devam etti. Vera Farmiga'nın ilk yönetmenlik deneyimi "Higher Ground"da (2011), kendi oynadığı karakterin gençliğine hayat vermesi için Taissa'yı seçmesinin bunda payı büyük. İnsan kendisine oldukça benzeyen ve 21 yaş büyük olduğu bir kız kardeşi varken neden gençliğini oynayacak başka birini arasın ki?

Taissa Farmiga'nın oyunculuk hikayesinin başlangıcı böyle. Muhasebeci olmayı hayal ederken kıramayacağı bir kişinin geri çevrilmesi imkansız ricasıyla yolu çizildi. Hiçbir oyunculuk deneyimi olmamasına rağmen kendini Sundance Film Festivali'nin övgülere boğulan kadın oyuncusu olarak buldu. Rolü karşılığında ablasının hediye ettiği Toyota Tacoma kamyonetini, sadece rampaların ustası olduğu için sevmediği çok açık.

Aynı sene içerisinde ilk profesyonel oyuncu seçmelerine katılan Farmiga, öyle bir role kapak attı ki günümüzde bile sefasını sürmeye devam ediyor. FX'in halen devam eden dizisi "American Horror Story"nin ilk sezonu "Murder House"da Violet Harmon karakteriyle başlayan hikayesi, "Coven" (2013) ve "Roanoke" (2016) sezonlarıyla devam etti. Dizinin 8. sezonu "Apocalypse"te hem "Murder House"daki Violet hem de "Coven"daki Zoe karakterleriyle arzıendam edecek olan oyuncunun, "American Horror Story"nin olmazsa olmazı haline dönüştüğünü söylemek yanlış olmayacaktır.

Farmiga, dizideki yoğun tempo devam ederken sinemayı da aksatmadı. 2013'te Sofia Coppola'nın suç hicvi "Pırıltılı Hayatlar"da (The Bling Ring) oynamasının filmografisinde ayrı bir yeri var. Filmin cast direktörü kendisiyle iletişime geçtiğinde 'çok gizli' bir projeye dahil olmak üzere olduğunu anlayan aktris, yalnızca iki sayfasını kasede alması istenen "İsimsiz Sofia Coppola Projesi"ndeki bu başlığın bile heyecanını had safhaya çıkardığını söylüyor. Yönetmenliği kadar ikili ilişkilerinde de 'muhteşem bir kadın' olarak tanımladığı Coppola'yla ilk sohbetinden bir hafta sonra filme başlamalarına ise halen inanamıyor.

Araya sıkıştırdığı "At Middleton"da bu sefer Vera Farmiga'nın kızını canlandıran Taissa, böylelikle 'fırsat buldukça ablasını ya da ablasının birinci dereceden akrabasını oynamayı' geleneksel hale getirdi. Bu dönemdeki en büyük sürpriz ise Todd Strauss-Schulson'un zeka pırıltıları barındıran korku-komedisi "The Final Girls"ün (2015) muhtemel bir külte dönüşme potansiyeli oldu. Bir grup gencin 80'lerin teen-slasher filmlerinden birinin içinde geçirdiği macerayı anlatan film, 'final kızı' olarak Taissa'yı seçerken doğru bir tercihte bulunmuştu. İlk defa komedideki yeteneğini gösteren aktris, elindeki palasıyla dosta güven düşmana korku salıyordu.

Sam Shepard'ın "Buried Child"ının tiyatro uyarlamasında Ed Harris ve Amy Madigan ile sahne aldıktan sonra bu kadroyu tekrar bir araya getirmek isteyen Warren Beatty'nin radarına girdi. Beatty, senaryosunu yazıp yönettiği yetmezmiş gibi kamera önünde rol kestiği "Rules Don't Apply" (2016) ile karışık eleştiriler alsa da ikna ettiği oyuncu kadrosu oldukça dikkat çekiciydi. İşin ilginç tarafı ise "Buried Child"ın çekirdek ailesini oluşturan Farmiga, Harris ve Madigan üçlüsünün, filmde de bir çekirdek ailenin fertlerini canlandırmasıydı.

Geçtiğimiz ay vizyona giren iddialı korku projesi "Dehşetin Yüzü" (The Nun) ile "Korku Seansı" (The Conjuring) evrenine dahil olması, aile bağlarına eklenen halkanın 'şimdilik' sonuncusu. Karakteri Rahibe Irene'in, ablasının "Korku Seansı" filmlerinde

TAISSA FARMIGA, ZOE KARAKTERİYLE "AMERICAN HORROR STORY"NİN OLMAZSA OLMAZI HALİNE DÖNÜŞTÜ...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

> *Fazlaca korkak olmanın hayatımın belli bir döneminde bana faydası olacağını düşünmezdim.*

canlandırdığı Lorraine Warren ile bağlantısı olup olmadığına "Bu sadece bir tesadüf" cevabı verse de gerçeği filmi izlemeden bilmek imkansız. Korku filmlerinden fena halde rahatsız olduğunu her fırsatta dile getiren Farmiga, "American Horror Story"deki sahnelerinde oldukça işine yaradığını söylediği 'her şeyden korkma hali'nin onu oyun vermekten çok doğal davranmaya ittiğini söylüyor: "Bunu dizide oynarken fark ettim ve 'Dehşetin Yüzü'nü çekerken fazlasıyla işime yaradı. Fazlaca korkak olmanın hayatımın belli bir döneminde bana faydası olacağını düşünmezdim."

Oyunculuk konusundaki yeteneklerine olan farkındalığı her geçen gün artsa da girdiği yeni evren konusunda tecrübeli olan ablasından tavsiyeler almayı ihmal etmedi. Vera Farmiga'nın kendisine telkinlerinden biri, "Koca gün sette şeytani bir varlıkla yüzleştikten sonra yapman gereken tek şey kendi evinde huzuru sağlamak" oldu, "Hepsini unut, mumunu yak, şarabını yudumla ve rahatla... İşi eve getirirsen mutlu olman çok zor!" Vera Farmiga'nın söyledikleri sadece çığlık kraliçeleri için geçerli değil...

Clint Eastwood'un merakla beklenen yeni filmi "The Mule"da Eastwood ve Bradley Cooper ile kamera karşısına geçecek olan Taissa Farmiga'nın buradaki rolüyle ödül sezonunda adını duyurabileceği konuşuluyor. Aklımıza "Keskin Nişancı" (American Sniper) geldikçe ödümüz koptuğundan, Sienna Miller'ın durumuna düşmemesi en büyük dileğimiz. **APM**

"DEHŞETİN YÜZÜ", SİNEMALARDA

Sevin *OKYAY*
sevino@gmail.com

Son Sinema Yıldızı

Çoğunlukla aksiyon filmleriyle, gişe şampiyonları ile adını duyuran ama ödüllük filmlerde de kendini gösterebilen 1970'lerin efsanevi yıldızı ***Burt Reynolds***, 6 Eylül'de, ***82 yaşında*** bu dünyayı terk etti.

Burt Reynolds'ı hatırlar mısınız? Yaşınızın tutup tutmayışına bağlı. 1970'ler ve 80'lerin başında film izliyorduysanız, mutlaka hatırlarsınız. Aktör, karizması ile cinsel çekiciliğini daha çok gişe rekorları kıran filmlerle aksiyon filmlerine saklardı ama meslek hayatının ileri yıllarında "Ateşli Geceler" (Boogie Nights) ile En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında Oscar adayı olmayı başarmıştır.

Burton Leon Reynolds Jr., yıldız aktörlüğünün yanı sıra yönetmen ve yapımcı olarak da çalışmıştı. Ama ikon payesine elbette oyunculukla erişti. Belki cinsel cazibesinin ve Cosmopolitan dergisinin orta sayfaları için 1972'de neredeyse çırılçıplak poz vermesinin de bu payeye ulaşmasında etkisi olmuştur! Clark Gable döneminden sonra star olarak sadece Tom Selleck'te gördüğümüz bıyıklarını da yabana atmıyoruz. Hatta bir ara ondan "bıyıklı Hollywood ikonu" diye söz ediyorlardı.

Öte yandan, 1.6 milyon basan Cosmo son sayısına kadar satıp Reynolds'ın adını dosta-düşmana duyurdu ama, aktöre zarar de verdi. John Boorman'ın "Kurtuluş"unda (Deliverance, 1972) arkadaşlarını son anda kurtaran tatar yaylı ve önü açık deri yelekli Lewis Medlock'ta çok başarılı olduğu halde, eleştirmenlerin de Akademi'nin de bu pozu yüzünden onu ciddiye almadığı söylenir. Kendi de söylemişti zaten. "Jon'un (Voight) önünü kestim, Ned'in (Beatty) adaylığına engel oldum. Aslında ben de hiç fena değildim. Lewis karakteri, benim de kendimi oyuncu gibi görmemi sağladı." Genel kanı da, Cosmopolitan'a "Evet" dememiş olsa Oscar alacağı yönündedir. Aldırmaz ama, öyle çok yanlış karar vermiştir ki, sadece yıllar sonra da rahatsız olur. Ama filmden ve rolünden yana değil, çıplak poz vermesi yüzünden.

Ama Burt Reynolds'ın 'Son Hollywood Yıldızı' olmasını sağlayan, aradaki iyi oyunculuklardan çok, en çok para getiren aktörü tayin eden Quigley "En Çok Kazanan On Kişi" sıralamasındaki yeri. 1973'ten 1984'e kadar bu listede yer aldı ve 1978'den 1982'ye kadar da bir numarada kalarak rekor kırdı. Arka arkaya beş yıl bir numarada kalma rekoru 1940'lı yıllarda Bing Crosby'ye aitti. Bu listenin başından bu yana şampiyonun John Wayne olduğunu da belirtelim. Reynolds'ın bu dönemde oynadığı filmler arasında "Smokey And The Bandit II", dublörleri yücelten "Hooper," yarış arabası komedisi "Yolun Sonu" (The Cannonball Run) ve Dolly Parton'la oynadığı müzikal komedi "The Best Little Whorehouse In Texas" var.

Burt Reynolds savaş kahramanı, sivil hayatta da emniyet amiri bir babanın oğluydu. Hep ona kendini kanıtlamaya çalışırdı. Florida Eyalet Üniversitesi'nde umut veren Amerikan futbolu yılları ciddi bir diz sakatlığı, ardından da bir araba kazası ile sona erince oyunculuğa başladı. İşe televizyonla girişti, western dizisi "Riverboat"ta oynadı. Birkaç yıllık TV'nin ardından, uzun ömürlü "Gunsmoke"a dahil oldu (1962 - 1965). Üç yıl ve 50 bölüm boyunca yarı Kızılderili Quint'i oynadı. Daha sonra da Kızılderili ve Meksikalıları çok oynamıştır.

> **"Aktör, *karizması* ile *cinsel çekiciliğini* daha çok gişe rekorları kıran filmlere saklardı ama ilerleyen yıllarda *Oscar adayı* olmayı başarmıştır."**

Sinemada ilk başarısı "Kurtuluş"tur. Meslek hayatında bir Woody Allen filmi de var: "Seksten Korkmuyorum" (Everything You Always Wanted To Know About Sex * But Were Afraid To Ask, 1972). Bir Amerikan futbolcusunu oynadığı "Buldozer"i (The Longest Yard) de unutmayalım. Futbol deneyimi sayesinde çok inandırıcı olmuştu. Ancak "Smokey And The Bandit" filmlerinin, Reynolds'ın hayatında özel bir yeri var. Beş yıl beraber olduğu Sally Field ile bu filmlerin ilkinde tanışmıştı. Sally Field'e göre, ilk bakışta aşkmış. İlk dört günleri dört yıl gibi geçmiş. Onun karmaşık bir adam olduğunu da söylüyor ama "Hayatınızdaki bazı anlar hiç silinip gitmez. Kırk yıl sonra bile canlı kalır," diyor. "Burt'le geçen yıllarım ömür boyu benim kalbimde kalacak." Ona "hayatımın aşkı" diyen Reynolds'a uygun bir cevap.

Reddettiği rollere gelince, inanılır gibi değil. İnsan neredeyse 60 yıllık bir meslek hayatında önemli rolleri es geçebilir elbet. Reynolds, "Yıldız Savaşları"nda Han Solo'yu, "Guguk Kuşu"nda R.P. McMurphy'yi, "Özel Bir Kadın"da Edward Lewis'i ve "Zor Ölüm"de John McClane'i geri çevirdi. Ama sonuncusundan şikayetçi değil. "Bruce Willis oynadıysa, kabul etmediğime pişman değilim," diyor. Ona göre asıl pişman olunacak kararı ise, 1969'da James Bond'u oynamayı reddetmesi. Yapımcı Cubby Broccoli'ye "Bond'u bir Amerikalı oynayamaz," demiş. "Hâlâ geceleri soğuk terler içinde uyanırım." Gene de en çok yönetmen James L. Brooks'un onun için yazdığı Garrett Breedlove'ı oynamadığına yanıyor. "Sevgi Sözcükleri"nin (Terms Of Endearment) Edward Lewis'i yerine, Hal Needham'ın filmi "Stroker Ace"i seçti. Çünkü Hal'e çok borçlu olduğuna inanıyordu. Diğer rolü kabul eden Jack Nicholson, En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında Oscar aldı. **APM**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

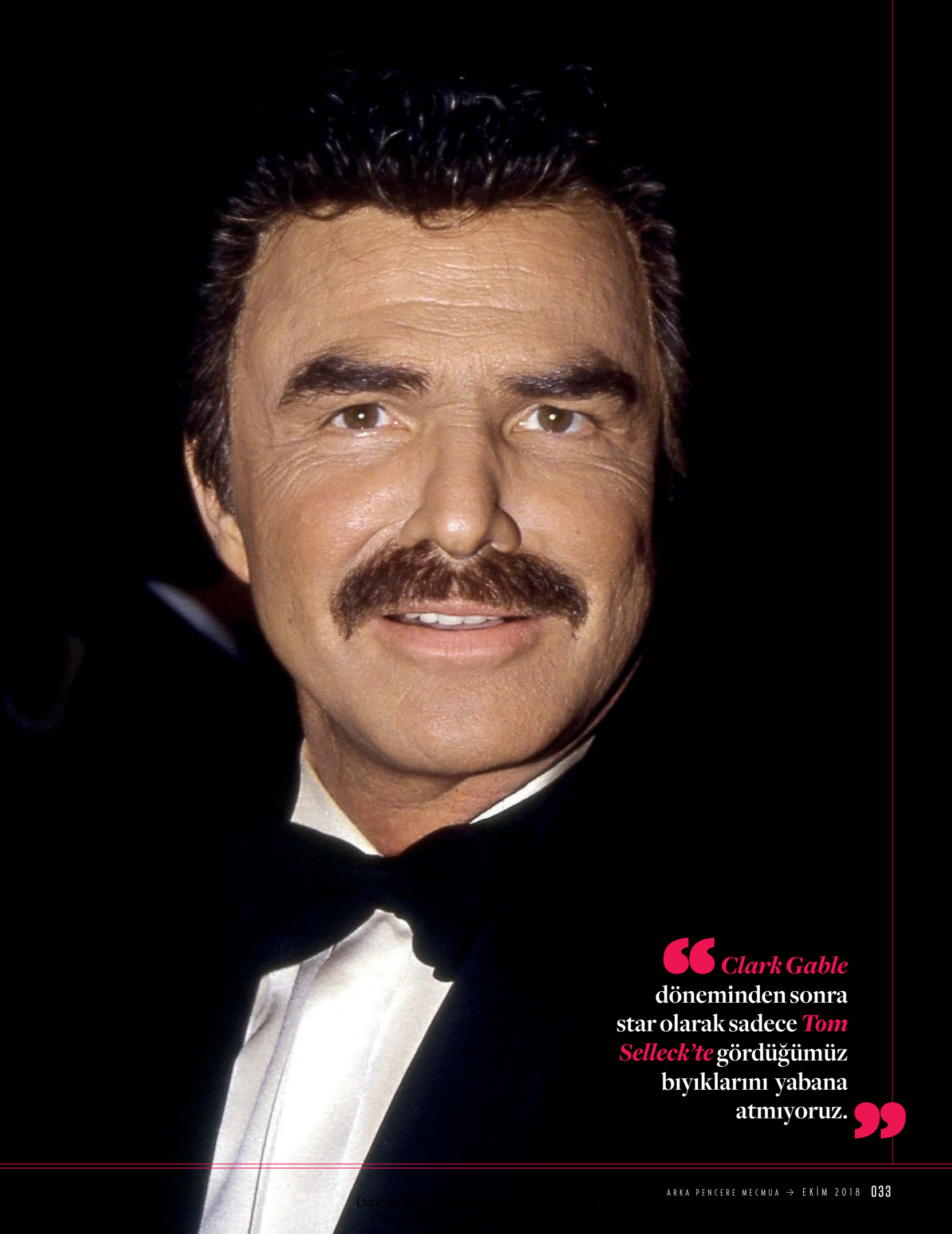

> *Clark Gable* döneminden sonra star olarak sadece *Tom Selleck'te* gördüğümüz bıyıklarını yabana atmıyoruz.

"Bir filmimi kurtarabilseydim, o kesinlikle 'Küçük Prenses' (A Little Princess) olurdu."
Alfonso Cuarón

YANILTAN IŞILTI

Bu yılki *Venedik Film Festivali*, 'güçlü program' gazıyla bir yere kadar gidebildi. Sıradan filmler birbirini kovalarken, aralara sızan az sayıda *heyecan verici* örnekse yanımıza kâr kaldı.

Ali *ERCİVAN*
ali.ercivan@gmail.com

Bu sene Venedik'te kime sorsanız, programın ne denli güçlü olduğunu anlatıyordu. Şahsi fikrim, bu bir yanılsama. Sebebi basit. Festivalin başında ardı ardına Damien Chazelle'in, Alfonso Cuarón'un, Yorgos Lanthimos'un, Bradley Cooper'ın, Olivier Assayas'ın, Coen Kardeşler'in, Luca Guadagnino'nun, hatta Orson Welles'in ölümünden yıllar sonra tamamlanıp ilk kez seyirci karşısına çıkan yeni filmleri dünya galalarını yaptı. Dolayısıyla Venedik gerçekten yüksek başladı. Bu filmlerin yıldızları Venedik'ten sonra Telluride'a uçup Oscar kampanyalarına start verecekleri için de hepsi ilk üç dört güne sıkıştırılmıştı. Özellikle "Roma" ve "The Favourite"in büyük beğeni topladığı bu günlerin sarhoşluğu, tüm festivali taşımaya yetti. Zaten büyük ödüller de çoğunlukla bu isimler arasında pay edildi. Halbuki devamında aynı ölçüde ışıltılı bir program beklemiyordu kimseyi.

İlk aşamanın ardından, Cannes'ın reddettiği rivayet edilen filmler geldi. Mike Leigh'den "Peterloo", László Nemes'ten "Sunset" (Napszállta) tam da Venedik'te görmeyi umacağımız ölçekte yapımlardı. "Roma"nın da sırf dağıtımcısı Netflix olduğu için Cannes'da yer almayıp Venedik'i beklediği konuşuluyordu. Netflix, Venedik'i platform olarak seçmiş; Cuarón dışında

ROMA

Coen'lerin, Welles'in, Paul Greengrass'ın yeni filmleriyle adeta gövde gösterisine çıkmıştı.

Fakat ikinci aşamayla programın ışıltısı sönmeye başladı. Mike Leigh, belgesele yakın bir nesnellik uğruna kupkuru bir filme imza atmıştı. Nemes iki uçta tepkiler aldı, festivalin sonunda da sürpriz bir FIPRESCI ödülüne layık görüldü. Ancak "Saul'un Oğlu"nun (Saul Fia) senaryo yapısını ve görsel üslubunu tekrarlamaya çalışırken, neye hizmet ettiğini çözemediğimiz bir gizemin içinde bizi donuk bir başrol oyuncusunu takibe zorluyor, daha uzun bir ilk versiyondan kısaltıldığı söylenen kurgudaki boşlukları doldurmak imkansız hale geliyordu.

Audiard'ın "The Sisters Brothers"ı veya Brady Corbet'in "Vox Lux"ı gibi başarılı filmler de izledik elbette. Fakat geçen yılki "Zama", "Foxtrot", "First Reformed", "Tarihsiz, İmzasız" (Bedoone Tarikh, Bedoone Emza) gibi yapımların denkleri ya da "Les Garçons Sauvages" gibi keşifler çıkmadı. Festival çarkı için üretilen işlerde sık karşılaşılan yaratıcı tembellik öyle belirgindi ki, sona yaklaşırken Shin'ya Tsukamoto'nun "Killing" (Zan) filminin daha girişindeki müzikle pompaladığı enerji, salonda bir alkış tufanı kopardı. O tutku ilaç gibi geldi.

Festivale damga vuran olaylardan biri, Jennifer Kent'in yeni filmi "The Nightingale"in basın gösteriminde yaşandı. Filmin kendisi, seyirciye mümkün olan en büyük katarsisi yaşatmak uğruna en aşırı ajitasyon numaralarını sıralayan ucuz bir intikam hikayesi olsa da genç bir İtalyan eleştirmenin kapanış jeneriği akarken yüksek sesle savurduğu küfür, tartışma yarattı, Kent'ten yana haklı bir destek oluşturdu ve eleştirmenin akreditasyonu ertesi gün iptal edildi. Yine de şu parantezi eklemek isterim: Ana yarışmaya Kent dışında kadın yönetmen almayan Venedik programcılarının, Claire Burger'dan "C'est Ça L'Amour"u örnek gösterebileceğim küçük ama kendi içinde kusursuz bazı filmleri yan bölümlere terk etmiş olması haksızlık.

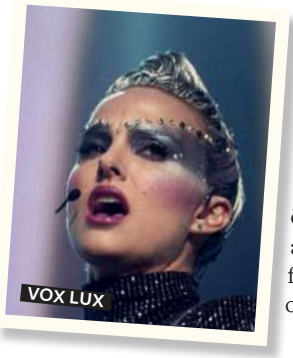

VOX LUX

75. yılın en büyük artısı, gelişme gösterdiği bariz şekilde hissedilen VR bölümündeki yaratıcı projelerdi. Türkiye'den Deniz Tortum'un "Selyatağı" adlı kısa VR filmi de dikkat çekti. **APM**

> *"İtalyan eleştirmenin küfrü de festivale damga vurdu!"*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Onat Kutlar'a ithafen

Tenkit

36
Küçük Bir Rica
Ebru Çeliktuğ

44
Alfa Kurt
Tuba Büdüş

46
Baba Nerdesin Kayboldum
Müjde Işıl

48
Canavar
Sezen Sayınalp

50
Gece Dünyayı Yuttuğunda
Batu Anadolu

45
UPGRADE
Burçin S. Yalçın, *sürpriz bilimkurguyu yazdı.*

42
Predator
Shane Black'in uzaylı kahramanımıza yaptığı yeni açılımda gerilim eksikliği mizahla giderilmeye çalışılıyor. Fırat Ataç

Arşivi - https://...ntey.org

KÜÇÜK BİR RİCA

Darcey Bell'in romanından uyarlanan "Küçük Bir Rica"da (A Simple Favor), Blake Lively ve Anna Kendrick'in performansları filmin en büyük artılarından.

★★★

BİÇİM ★★★ İÇERİK ★★★ OYUNCULUK ★★★

A Simple Favor ÇIKIŞ 14 Eylül
YÖNETMEN Paul Feig
SENARYO Jessica Sharzer (Darcey Bell'in romanından)
OYUNCULAR Anna Kendrick, Blake Lively, Henry Golding, Andrew Rannells, Jean Smart, Ian Ho, Joshua Satine
YAPIM 2018 ABD **SÜRE** 117 dk. **DAĞITIM** Bir Film

*Ebru **ÇELİKTUĞ** - ebruceliktug@gmail.com*

Paul Feig, kadın karakterlere dair hikayeler çekmeyi seven bir yönetmen. Başta "Nedimeler" (Bridesmaids) olmak üzere, "Ajan" (Spy), "Ateşli Aynasızlar" (The Heat) ve ana karakterlerin hepsini kadın karakterlere çevirdiği 80'lerin unutulmaz hitlerinden "Hayalet Avcıları"nın (Ghostbusters) yeniden çevriminde bunu yeterince gösteriyor. "Küçük Bir Rica"da (A Simple Favor) ise, bu kez kara film türüne kara mizahı öyle dozunda katıyor ki baştan sona seyretmesi son derece eğlenceli bir film çıkıyor ortaya.

Darcey Bell'in, Gillian Flynn'in 2012 tarihli çok satan romanı "Kayıp Kız"la (Gone Girl) uzaktan akraba romanından uyarlanan "Küçük Bir Rica", sinemanın 'femme fatale' ya da 'meşum kadın'larına tarz sahibi yepyeni bir karakter ekliyor Emily ile. İyi para kazanan, havalı, dominant Emily'nin film boyunca birkaç adı daha olduğunu öğreneceğiz. Üstelik belli bir noktadan sonra kocası Sean'ın deyimiyle patolojik yalancı kadının gizli kalmış geçmişine dair pek çok gerçek de su yüzüne çıkacak. Emily, New York'a bir buçuk saat mesafedeki banliyönün sakinlerinden biri. Lüks ve modern evinde oğlu Nicky ve eşi Sean ile yaşıyor. Nicky'nin sınıfında okuyan Miles'ın annesi Stephanie ise banliyöde yaşayan 'umutsuz ev kadınları'ndan yalnız bir anne. İkisinin imkansız dostluğu, tarz farklılığına rağmen gene de gerçekleşiyor. Bazı ilişkiler hiyerarşik farkın kurbanı olabilir. Gene de iki kadın, Emily'nin lüks evinde, çocukları oynarken içtikleri martinilerin de yardımıyla arkadaş oluyor. Stephanie'nin hayranlığı sadece

ANNA KENDRICK, 'MUTLULUĞUN RESMİ'Nİ GÖRDÜĞÜNDE...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

BLAKE!

Blake, bu berbat 'teen slasher'ın sonunda görünüp kariyerine şanssız bir başlangıç yapıyor!

SIMON'IN LANETİ
Simon Says (2006)

Blake'in serüveninin sıçrama tahtalarından biri. Dizideki Serena karakteriyle çok canlar yaktı!

GOSSIP GIRL (2007-2012)

Emily ile sınırlı kalmıyor, evine ve eşiyle ilişkisine de hayran oluyor. Çırılçıplak yağlı boya tablosu salonun baş köşesinde asılı, birkaç hayatı yaşamışcasına tecrübeli duruşuyla Emily, Stephanie'nin deyim yerindeyse 10 fırın ekmek yese de 'olamayacağı' biri. Her hatasında özür dileyen Stephanie'nin karşısında kadınların asla üzgün olmaması/özür dilememesi gerektiği konusunda ısrarcı olan Emily, ikona dönüşüyor yavaş yavaş. İmkansız aşk gibi imkansız bir arkadaşlık filizlenivermiyor.

Bu arkadaşlığa şüpheyle bakan banliyönün diğer sakinleri de Emily'nin Stephanie'nin domestik yönünden faydalandığında hemfikirler. İşten geç çıkacaksa, annesi gibi sinirlenince küfrü basıveren Nicky'yi okuldan alma görevi Stephanie'de. Üstelik velilerin çocuklar için düzenledikleri etkinliklerde Emily'nin yer alması gibi bir olasılık mevzubahis değil. Zaten, değil oğlunun okuduğu sınıfa, neredeyse tüm okula Stephanie'nin sinir bozucu enerjisi yetiyor.

Kendi YouTube kanalında bir tür Martha Stewart gibi takılan Stephanie, acaba göründüğü kadar sıradan bir kadın mı peki? Bu sorunun cevabı iki arkadaşın (!) içki içip kafayı buldukları bir akşamüstünde saklı. İnsan ilişkilerinde belki de en sık yapılan hata, karşısındakinin gölgesinde neler olabileceğini düşünmemek. O gölge kısımda o kadar beklenmedik duygu, davranış, tercih, fantezi, itki, vb. olabilir ki! Filmin en sürprizli noktalarından birini biz de gölgede bırakıp orta sınıf-küçük burjuvaların da yaşamlarının bazı dönemlerinde marjinalliğin sınırlarını ne kadar zorlayabileceklerini söylemekle yetinelim!

Filme adını veren 'küçük bir rica', bir gün Emily'nin Stephanie'den

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

BLAKE LIVELY, HER ZAMANKİ GİBİ GÖZ KAMAŞTIRIYOR!

yine Nicky'yi okul çıkışı almasını istemesi. Sonrasında Emily'nin sırra kadem basması, işin içine polisin ve bir dedektifin girmesi, Miami'ye iş gezisine gittiğini söyleyen Emily'nin Michigan'da bir gölde bulunan cesedi, cenaze, Sean'ın bir numaralı zanlıya dönüşmesi, çocuklar nedeniyle onunla daha fazla vakit geçiren ve ev kadınlığının tüm maharetlerini sergileyen Stephanie'nin de şüpheliye dönüşmesi... Tüm bunlar az çok tahmin edebileceğimiz olay akışını oluştursa da, hikaye gitgide giriftleşiyor. Stephanie, dedektifleri geride bırakarak yetkinlikle daldığı araştırmalarında Emily'nin geçmişini, ailesini, başına neler geldiğini öğrenirken, filmin de en sürükleyici ve eğlenceli sekansları karşımıza çıkıyor.

"Küçük Bir Rica", kara filmlerin bugüne dek izlediğimiz örneklerinden beslendiğini gizlemiyor ve hayli göndermesi var, ki bunlardan en eğlencelisi, işin içinde bir bit yeniği olduğunu anlayan Stephanie'nin Sean'a, kendisine "Şeytan Ruhlu İnsanlar"daki (Les Diaboliques) gibi bir numara çekip çekmediklerini sorduğu an diyebiliriz.

Hikayenin en aksayan tarafı belki de Sean ile Stephanie arasında oluşan hızlı çekim. Gene de bu ilişki çok da akıl dışı değil düşününce. İlk romanından sonraki 10 yıl boyunca Emily ile ilişkisi boyunca tek bir satır yazamamış Sean'ın romanını okumuş ve edebiyatla ilişkisi hiç kuşkusuz Emily'den daha fazla olan Stephanie ile günün moda deyimiyle 'kendini gerçekleştirmesi' daha olası. Sean'ın Stephanie için, tıpkı filmin sürprizlerinden birini açık etmemek adına bahsetmediğimiz sırrındaki gibi bir 'yasak elma' oluşu da ilişkiyi tetikleyen bir etmen olabilir.

HİKAYENİN EN AKSAYAN TARAFI BELKİ DE SEAN İLE STEPHANIE ARASINDA OLUŞAN HIZLI ÇEKİM. GENE DE BU İLİŞKİ ÇOK DA AKIL DIŞI DEĞİL DÜŞÜNÜNCE...

Dişiliğini daha da ön plana çıkaran maskülen kostümleriyle Blake Lively ve sıradanlığının ardında aslında bambaşka bir kişiliği hapsetmiş Stephanie rolünde Anna Kendrick'in performansları filmin en büyük artılarından. Özellikle Emily'nin ölümünün ardından o çok özendiği eve yerleşen Stephanie'nin yaşadığı ruhsal tatmini aktarma konusunda Kendrick herkesten rol çalıyor. Emily'nin annesi rolünde Jean Smart'ı da es geçmemeli. Tüm oyuncu kadrosunun incelikle seçildiğini hissettiren filmin zekice yazılmış diyalogları, dozunda ve ince mizahı, temposunda hiçbir sarkmaya yer vermemesi de kayda değer. Kara filmlerin pek çok klişesini kullansa da gücünü mizahtan alan "Küçük Bir Rica", tıpkı Paul Feig'in "Nedimeler"i gibi defalarca izlense de tükenmeyecek komedilerden biri. Üstelik soundtrack'indeki Serge Gainsbourg şarkıları, Zaz'dan France Gall'e, Brigitte Bardot'dan Françoise Hardy'ye yorumcularıyla kulaklara da hitap etmeyi başarıyor. James Bond filmlerinin klasik içkisi martiniyi de yeniden 'in' yapacağı ise kesin gibi. **APM**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

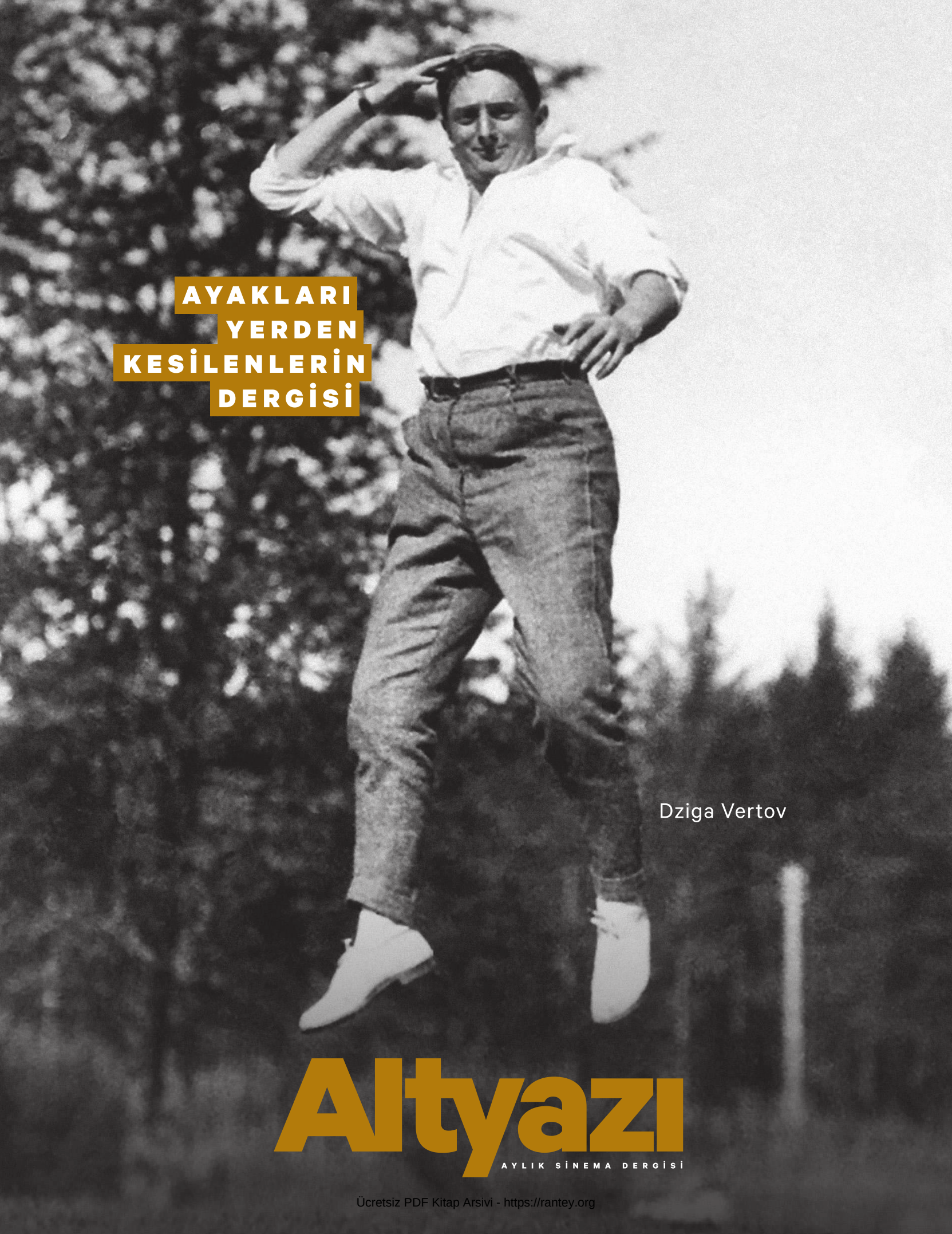

AYAKLARI YERDEN KESİLENLERİN DERGİSİ

Dziga Vertov

Altyazı

AYLIK SİNEMA DERGİSİ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

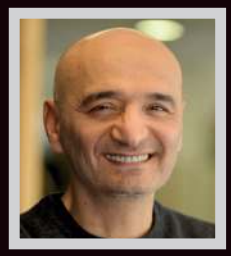

Mehmet **AÇAR**
mehmeta777@gmail.com

Son Sözü **Söylemek**

Yıldızların, notların ve '***ortalama***'ların eleştirinin yerine geçtiği bir çağda yaşıyoruz... Böyle bir çağda eleştirmen 'son sözü ben söylerim' kibrinden kurtulmak, yazıların kalitesini yükseltmek zorunda...

Önce filmler vardı... Okuma yazmayı bile bilmiyordum daha; ama film seyretmeyi çok seviyordum. Sonra bir gün filmler ya da sinema sanatı üzerine okumayı keşfettim. İşte o zaman filmlerden aldığım keyif katlanarak artmaya başladı. 1970'li yılların ikinci yarısıydı. Takip ettiğim eleştirmenlerin sayısı fazla değildi. Sinema kitaplarının sayısı azdı... Ama sinema üzerine okumanın keyfini almıştım bir kere.

İlk okuduklarım arasında bana en çok keyif veren, André Bazin'in toplama yazılarından oluşan derleme bir kitaptı. Henüz ortaokuldaydım. Bazin, önümde yeni ufuklar açmıştı... Filmleri artık farklı bir gözle seyretmeye çalışıyordum.

Yıllar geçtikçe okuduğum kitapların sayısı arttı... O zamanlar sinema sanatı üzerine okumalarımı daha çok film kuramları üzerine yoğunlaştırdığımın, daha doğrusu kuramsal yazılar okumaktan büyük keyif aldığımın açıkçası pek farkında değildim. Çünkü şu ya da bu şekilde kuram okumanın bana keyif verebileceğini düşünmezdim. Çünkü teorisyen ya da kuramcı olmanın beni rahatsız eden bir yanı vardı hep. Sözgelimi birisi için "Çok iyi bir teorisyendir" ya da "İşin teorisini çok iyi bilir" dendiğinde, zihnimde konuşmaktan pek hoşlanmayacağım, kendinden çok emin ama sıkıcı biri belirirdi hemen. Teorisyen, bir konuda net ve kesin düşünceleri olan biriydi benim için. Düşünmüş, bir teori geliştirmişti ve belki de hayatı boyunca hep aynı teoriyi savunacaktı... O kesinlik, düşüncelerin kemikleşmesi rahatsız edici ve sıkıcıydı...

André Bazin

Dolayısıyla, asla bir film teorisyeni ya da Türkçede daha yoğun olarak kullanıldığı şekliyle sinema kuramcısı olmak istemiyordum. Ama film kuramları üzerine okumayı seviyordum; çünkü zihnimi açıyor, beni yeni bakış açılarıyla tanıştırıyor ve en önemlisi, filmlerden aldığım keyfi artırıyorlardı.

Sonra bir gün, filmlerin doğasının öyle tek bir kuram ya da analiz yöntemiyle ve tekil bir bakış açısıyla ele geçirilemeyeceğini keşfettim... Okuduğum her şeyin beni getirdiği nokta, belirsizliğin güzelliğiydi...

Bugün artık daha iyi biliyorum ki beni en başından beri asıl cezbeden, sinemanın ele geçirilemez doğası oldu. Sinema tarihinin ilk yıllarında teorisyenlerin sinema sanatını tarif etme çabaları mesela... Gerçek film kuramı, özü itibarıyla sürekli bir arayış üzerine kurulu değil miydi? O yıllarda sinema sanatını tanımlama çabası dünyanın her yerinde bir keşif yolculuğu gibiydi. Özellikle Sovyet ekolü muhteşemdi. Eisenstein ve Vertov hem kuram geliştiriyor hem film çekiyordu. Film kuramın kendisiydi. Teori ile pratiğin müthiş buluşması... Yıllar sonra Jean-Luc Godard da aynısını yaptı. 1990'larda ise Lars von Trier, Dogma 95'le benzer bir şey denedi. Ama çabuk vazgeçti. Derdi zaten biraz ortalığı karıştırmak, insanları sinema üzerine düşündürmekti... Aslına bakarsanız 'dogma' gibi olumsuz çağrışımlar akla getiren adından belliydi niyeti. Dogma, bir yanıyla 'sabitlenmiş kuram' değil midir? Lars von Trier gibi anlatımını bu kadar değiştiren, biçimle sürekli oynayan bir yönetmenin dogmaya bağlı kalacağına kim inanırdı ki?

Sinema sanatı üzerine okumanın benim için halen en keyifli yanlarından biri, filmler, akımlar ya da yönetmenler üzerine çok farklı tezlerin, görüşlerin olabileceğini keşfetmek... Sevmediğim bir filmi, seven bir yazarın kaleminden okumayı severim. Tam tersi için de aynısı geçerli... Yeter ki yazı iyi olsun.

Benim için önemli olan, yazarın film hakkındaki verdiği yargıdan ziyade ortaya koyduğu yazı kalitesi, dile getirdiği düşünceler... İyi bir yazı, bir film hakkındaki düşüncelerimi değiştirebilir. Neden değiştirmesin ki? Sahi, neden yazıyor, neden okuyoruz? Düşüncelerimizin hep aynı kalması için mi?

Sadece bizimle aynı fikirde olanları mutlu etmek ya da farklı düşünenleri sinir etmek için yazı yazmak, iyi bir fikir gibi gelmiyor bana.

Tezahüratı çok sevenleri,

Jean-Luc Godard

> "***Sevmediğim bir filmi***, seven bir yazarın kaleminden okumayı severim. Tam tersi için de aynısı geçerli... ***Yeter ki yazı iyi olsun.***"

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

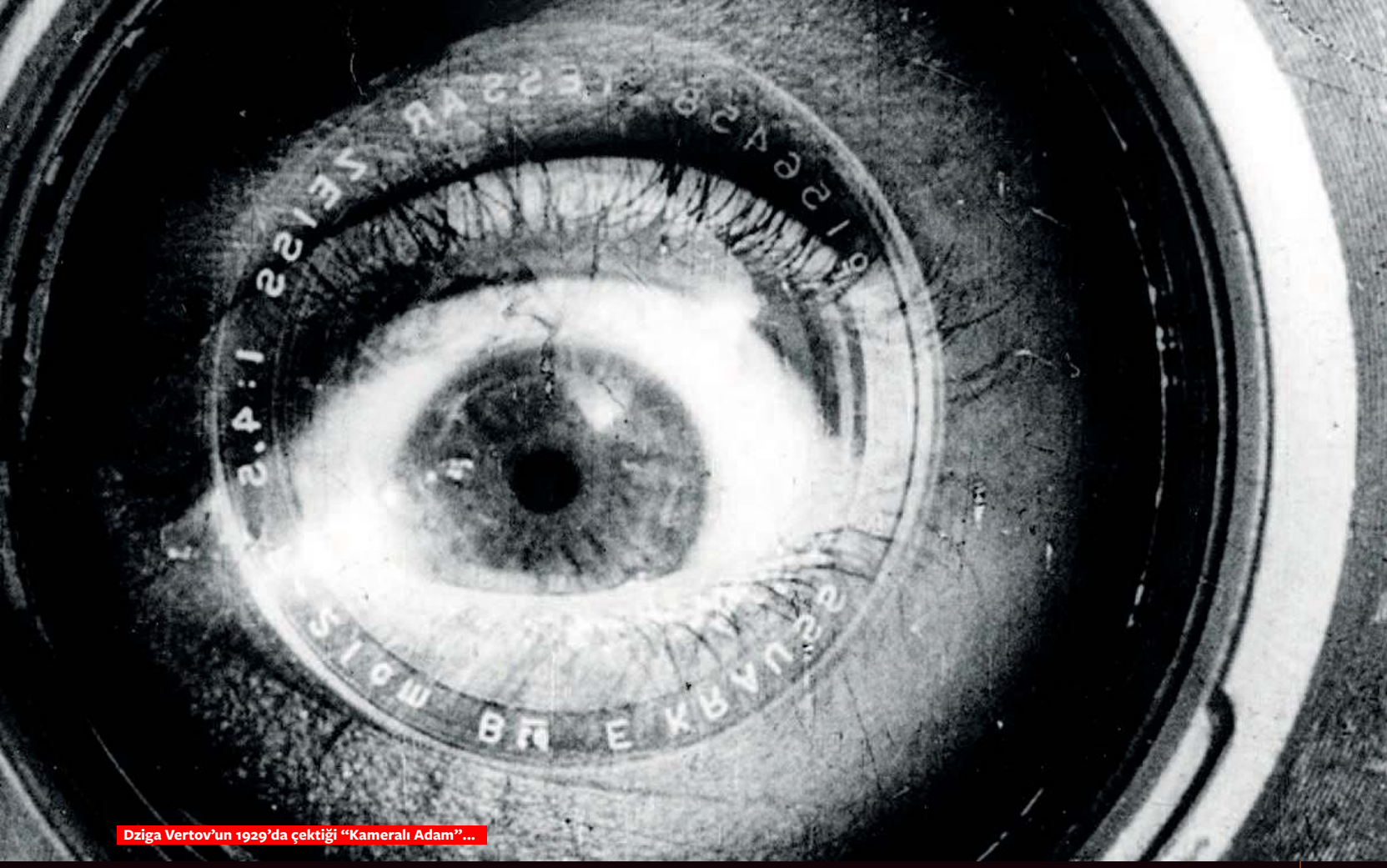

Dziga Vertov'un 1929'da çektiği "Kameralı Adam"...

> "*Son yıllarda* film eleştirisi sosyal medyadan ilham alıyor sanki. Özellikle filmlere *yıldız ya da not* vermek bu yeni eğilimin ekmeğine yağ sürüyor. Yıldız vermenin *eleştirmenlik olduğunu sananlar* dahi var."

tribüne oynamak isteyenleri Twitter'a alabiliriz. Her zaman önemsediğim sosyal medya farklı bir iletişim alanı. Sistemi ve dili farklı. Filmler üzerine orada da düşünmek mümkün... Ama yaygın kullanım biçimi itibarıyla bir düşünce jimnastiği değil, tümüyle peşin yargılar ve dil üzerinden şekilleniyor.

Son yıllarda film eleştirisi de sosyal medyadan ilham alıyor sanki. Özellikle filmlere yıldız ya da not vermek bu yeni eğilimin ekmeğine yağ sürüyor. Bir de "IMDb, Rotten Tomatoes, Metacritic notları kaç? Seyirci notları ne?" meselesi var ki o daha da vahim... Yazı okumadan, notlara, yıldızlara bakarak eleştirmenleri takip ettiğini düşünenler bir yana; yıldız vermenin, fikir belirtmenin eleştirmenlik olduğunu sananlar dahi var.

Oysa bir sinema yazısı beğendim ya da beğenmedim ötesinde bir fikir geliştiremiyorsa, sıradan olmaya mahkumdur... İdeal bir sinema yazısı zihnimizi açmalı, sadece filmler üzerine değil hayat üzerine de düşündürmeli... En azından neden kötü ya da neden iyi sorusuna birkaç maddede özetlenebilecek yanıtlar vermeli.

Ne var ki, çağımızın sinema kültüründe asıl mesele 'son sözü söyleme' iddiası galiba... Kuramcıları anlarım. O son söz aşkına çıkmışlardır yola; araştırma yapmış, kitap yazmış, akademik tezler geliştirmişlerdir. Belirli ölçülerde haklarıdır... Ama iyi bir kuramcı her zaman en derinlerinde hisseder, kapattığı dosyayı bir gün bir başka kuramcının açacağını ve aklına bile gelmeyen şeyler bulacağını...

Lafı çok uzatmak istemiyorum. Demek istediğim basitçe şu: Samimi bir düşünsel esneklik, dürüstçe dile getirilmiş bir kafa karışıklığı, bir filmi çok daha derininden yakalayabilir. 'Son sözü ben söylerim' tavrı, filmlerin ele geçirilemez doğasına karşı koymak, eleştirinin ruhuna ihanet etmektir...

Ayrıca işin doğrusu, hiç kimse bir film üzerine son sözü söyleyemez. Sözgelimi, bundan 50 yıl sonra bir toplumbilimci yerin dibine soktuğumuz o yerli filmlerden biri üzerinden 2010'lu yıllar Türkiye'sinin sosyolojik analizini yaparken hiçbirimizden tek satır alıntı yapmaya dahi gerek görmeyebilir. Çünkü 'Hangimiz filmi daha çok aşağılayacağız?' yarışı yaparken muhtemelen gözümüzün önündeki bir şeyleri analiz etmeyi unutmuş olabiliriz. O toplumbilimci sadece yıldızlarımızın ortalamasını alabilir ve biz de tarihe mesela '0.5 yıldız'a katkı veren yüzlerce eleştirmenden biri olarak geçebiliriz.

Peki o 0.5 yıldız sizce neyi temsil eder. a) Öngörümüzü b) Radikalliğimizi c) Ödünsüzlüğümüzü d) Kibrimizi...

Sizce? **APM**

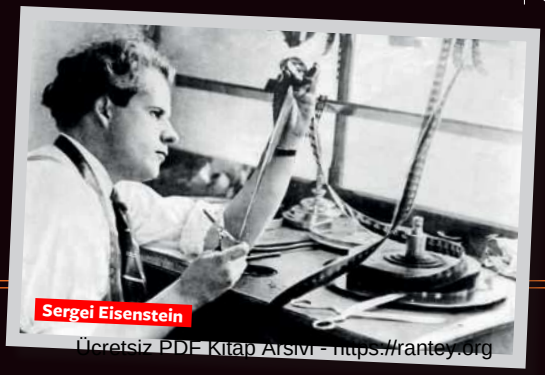

Sergei Eisenstein

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

PREDATOR

“Predator”, beklentilerin aksine safi bir aksiyon filmi. Shane Black’in dünyasında kan revan var ama gerilim yok...

★★

BİÇİM ★★★ İÇERİK ★★ OYUNCULUK ★★★

The Predator ÇIKIŞ 14 Eylül
YÖNETMEN Shane Black **SENARYO** Fred Dekker, Shane Black
OYUNCULAR Boyd Holbrook, Trevante Rhodes, Jacob Tremblay, Keegan-Michael Key, Olivia Munn, Sterling K. Brown, Thomas Jane, Alfie Allen **YAPIM** 2018 Kanada-ABD **SÜRE** 107 dk.
DAĞITIM TME Films (20th Century Fox)

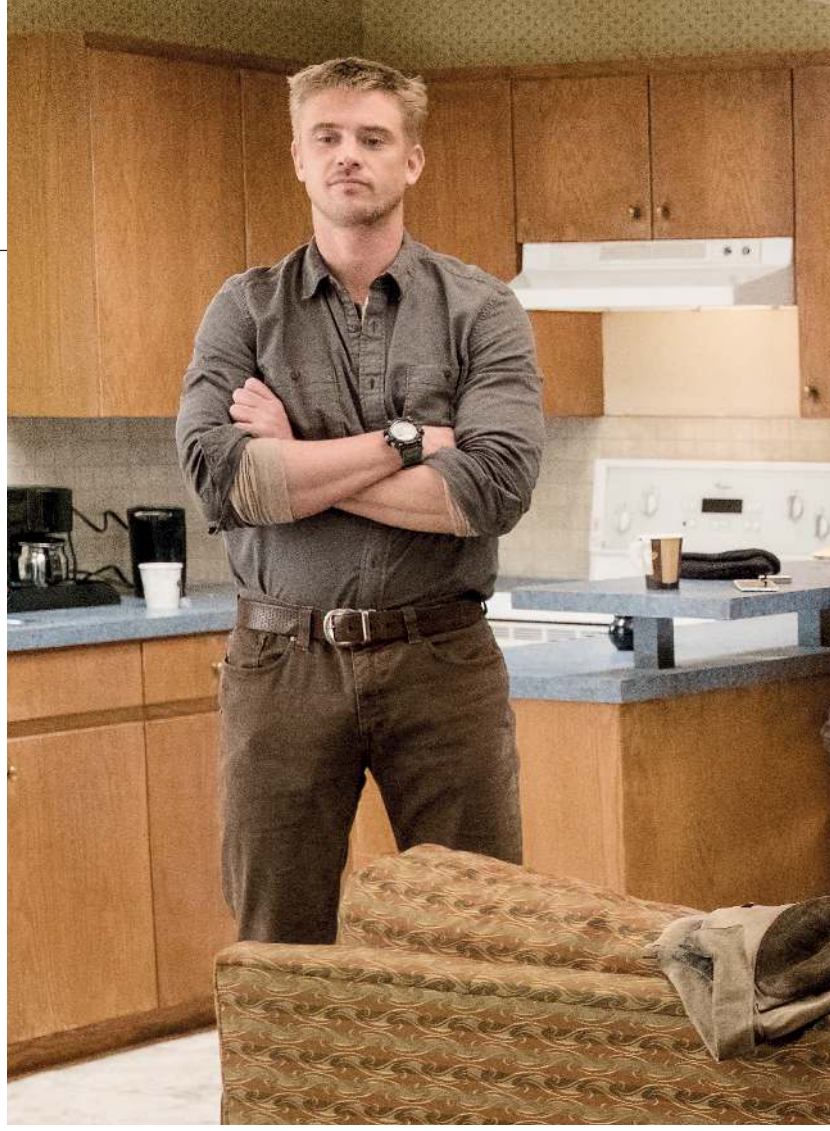

Fırat ATAÇ - firat_atac@hotmail.com

Shane Black’in geçmişi, hem kendisine hem de sinema seyircisine “Ne yıldı ama!” dedirtecek bir 1987’ye ev sahipliği yaptı. ‘Buddy cop’ alt-türünün en popüler örneklerinden “Cehennem Silahı” (Lethal Weapon), Black’in ilk senaristlik deneyimiydi. Martin Riggs ve Roger Murtaugh’nun maceraları, kondisyonları düşene kadar devam etse de ilk filmin yerini tutabilen devam halkası olmadı. John McTiernan’ın “Av”ında (Predator) avcının gazabına uğrayan askerlerden birine hayat verdi, senaryoya ufak dokunuşlar yaptığı iddiası ise bir dedikodu olarak kaldı. Son olarak Fred Dekker ile birlikte yazdığı ‘çocuklar, klasik Universal canavarlarına karşı’ konseptli “The Monster Squad”la seneyi tamamlarken aynı zamanda çok iyi anlaştığı gayriresmi bir ortak da ediniyordu.

Hiçbir zaman tam anlamıyla parlamasa da her daim ilgi çekici bir sinemacı olan Shane Black’in 1987 ruhunu geri çağırma seansında yanında yine Fred Dekker var. İkili, Nimród Antal’ın hikayeyi farklı bir yöne evriltme çabası olarak görülebilecek ama devamı gelmeyen “Predators”ın (2010) deplasmana gitme halini reddederek, avcıları dünyaya getiriyorlar. Orijinal filmin mekan olarak seçtiği orman ve 1990 tarihli ucuz devam halkasının şehir tercihini bir potada erittikleri “Predator” (The Predator), olası bir “Filmin hangi kısmı daha etkileyici olur?” anketinin kesin sonucuna her anında itiraz ediyor. Bu durumun getirileri kadar götürüleri de var.

SIRASIYLA MCKENNA’NIN PEŞİNE DEVLET, RORY’NİN PEŞİNE PREDATOR, PREDATOR’IN PEŞİNE DAHA BÜYÜK BİR PREDATOR DÜŞÜYOR!

Girişinden vasatlaşmaya başladığı anlara kadar seçtiği çok katmanlı yapı, film nihayete erdiğinde yaşayacağımız hissiyat konusunda büyük umut vadediyor aslında. Ordunun keskin nişancı rotasyonunun en yetenekli temsilcilerinden McKenna (Boyd Holbrook), bir görev esnasında ormana düşen Predator kapsülüyle ilk teması kurması yetmezmiş gibi olayı ispatlamak amacıyla bir-iki de ekipman yürütüyor. O sırada işin devlet katında da hummalı bir çalışma var. Ziyaretçiyi gizli bir tesiste tutan ekibin yeni üyesi Dr. Bracket (Olivia Munn) oluyor. Kendisi filmimizin idealist araştırmacısı. Diğer tarafta da McKenna’nın kendini garantiye almak için ailesinin evine gönderdiği şeylerin gizemini kısa vadede çözen Asperger Sendromlu oğlu Rory var.

Sırasıyla McKenna’nın peşine devlet, Rory’nin peşine Predator, Predator’ın peşine daha büyük bir Predator düşüyor. E, bu durumda da McKenna da oğlunun peşine düşüyor tabii. Filmi tamamlayan ve en keyifli unsur olan “12 Kahraman Haydut”vari (The Dirty Dozen) ‘kafadan kontak’ askerler otobüsü de McKenna’nın bu dakikadan sonraki ‘kardeşlik’ ihtiyacını gideriyor. Dr. Bracket, ‘kadroda güzel bir kadın olması gerektiği için’ burada gibi. Paralel anlatım, her şey oturduğunda tek bir merkezde toplanıyor: Kaçıp kovalamaca.

“Predator”, beklentilerin aksine safi bir aksiyon filmi. Black’in dünyasında kan revan var ama gerilim yok. Gerilimin eksikliği mizahla geçiştirilirken, otobüsteki insanların çatlaklığı dışında bu cephede de

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

işlerin kusursuz işlediğini söyleyemeyiz. Hali hazırda tertemiz bir şekilde inşa edilmiş evrenin formülünü tam anlamıyla bozmak doğru mu? Hele ki bu değişim en temel nüansları görmezden geliyorsa?

Orijinal "Predator"la alakalı sevdiğimiz şeylerden biri kamufle olabilen bir yaratığın varlığıydı. Termal görüş fikri, seyir zevkini ve gerilimi artırıyordu. Bunların yerine tamamen mekanikleşmiş ve neredeyse her planda tüm ayrıntılarıyla arzıendam eden bir robota ihtiyacımız var mı, bu tartışılır. Predator tasarımının sinema tarihinin en ikonik ve orijinal yaratımlarından biri olduğunu düşündükçe, modifiyenin sınırlarını çizmenin önemini bir kez daha anlıyoruz.

Gitgide yorucu bir deneyime dönüşen son üçte birlik kısımda artık işlememeye başlayan mizah iyice göze batarken, bunun zeki senaryolarıyla tanınan insanlardan geldiğini bilmek daha da üzücü. Kurulan dünya ve yaratıkların motivasyonu -fazla kurcalamadıkça- kabul edilebilir kıvamda, ancak filmin her anına sinmiş olan pişmemişlik gözden kaçacak gibi değil. Günümüz aksiyon sinemasında iki saatin altına düşmeyen sürelerde dahi dikkat çeken kurgu problemleri, hızlandırılmış ve sıkıştırılmış gibi görünen "Predator"da iyice belirgin bir hal alıyor.

Bu kafa karışıklığının en büyük artısı, daha önce de belirttiğim gibi alabildiğine renkli karakterler barındırıyor olması. Thomas Jane'in Tourette Sendromlu eski asker performansı göz göre göre abartılı oyunculuğun eğlenceli bir örneğiyken, Boyd Holbrook ve Trevante Rhodes arasındaki geç kalan kankalık kimyası da hiç fena değil. Ha, tabii ki siz yine de bir Arnold Schwarzenegger-Carl Weathers kimyası beklemezseniz iyi edersiniz! **APM**

OLIVIA MUNN, FİLMİMİZİN İDEALİST ARAŞTIRMACISI.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ALFA KURT

Kurt, türünün evcilleşmesinin (köleleşmesinin) ilk adımını atıyor bu filmde.

★★

BİÇİM ★★ İÇERİK ★★★ OYUNCULUK ★★

Alpha ÇIKIŞ 7 Eylül **YÖNETMEN** Albert Hughes
SENARYO Daniele Sebastian Wiedenhaupt
OYUNCULAR Kodi Smit-McPhee, Jóhannes Haukur Jóhannesson, Marcin Kowalczyk, Jens Hultén, Natassia Malthe **YAPIM** 2018 ABD **SÜRE** 96 dk.
DAĞITIM Warner Bros. (Sony)

Tuba ***BÜDÜŞ***
tubabudus@hotmail.com

Epik bir savaş filmi hissiyatı yaratan sahne ile başlar "Alfa Kurt": İnsan türünün, hayvan türüne saldırısını izleriz, hem de en vahşisinden. Var olduğundan bu yana insanlık tarafından soykırıma uğrayan hayvan türünün, hayatta kalma içgüdüsüyle yaptığı hamlelerden birine başkarakterimiz Keda karşılık ver(e)mez. Fakat Keda'nın bu hamlesi, ilerleyen anlarda anlayacağımız üzere tüm hayvanlara yönelik değildir. Yine Keda'nın kurda gösterdiği barışçıl tavrın yanında gücünün yettiği tavşana, böceklere, solucanlara yaptıkları arasında elbette bir tutarlılık yok. Bu anlamda Keda'nın hayvanlarla arasında bir dostluk ilişkisi olduğu gibi bir yanılgıya düşmemek gerek. Film, insan türü ile hayvan türü arasındaki dostluk ilişkisine değil, insan ile kurt arasındaki ilişkiye odaklanmakta. Ki bu ilişki de bir dostluk ilişkisinden daha çok kurdun -böylelikle köpeğin- evcilleştirilmesine, yani bir nevi köleleştirilmesine dayanır.

"Alfa Kurt", günümüzden yirmi bin yıl öncesinde Avrupa'da geçiyor. Keda isimli gencin, bir kurdun yardımıyla evine dönüşü yansıyor perdeye. Bu yolculuk, bir nevi Keda'nın büyümesinin de zeminini oluşturuyor. Zorluklarla dolu büyüme sürecinde onun her daim yanında olan, koruyup kollayan, canını ortaya koyan ise Alfa isimli kurt oluyor hep. Aslında film, birçok açıdan Keda ile Alfa'yı eşitleme gayretine girmiyor değil. Öldü sanılan yaralı Keda'nın kaderine terk edilmesiyle yine yaralanan Alfa'nın düşmanın önünde kaderine bırakılması gibi. Bu iki yaralı can, birbirine destek olup yaralarını sarıyor ama genelde emri veren, rotayı çizen, üstünlük taslayan Keda oluyor. Ve zaten kurt, insanın hayatına dahil oluyor son tahlilde. Yani türünün köleleşmesinin ilk adımını atıyor.

Filmin tahmin edilebilir olan senaryosunun yaşattığı sıkıntıyı telafi edecek belki tek etken görüntü yönetimindeki başarı olabilir. Onun dışında ne nefes kesen sahnelerin varlığından ne de sürpriz gelişmelerden bahsetmek mümkün. Heyecanın yükseldiği birkaç sahne ise yeterince ikna edici olamıyor. Fakat tüm bunlar görmezden gelinse de günümüzden yirmi bin yıl önceye dair bir hikaye izlenildiğine ikna olamamak en büyük sıkıntı. Film için yaratılan alternatif dil dışında insan türünün giydiği kıyafetler, saçları, davranışları, arada yirmi bin yıl olduğuna ikna edemiyor. Özellikle Keda'nın pürüzsüz cildi, kokudan rahatsız olacak kadar steril olması ise film ile özdeşlik kurmayı imkansız hale getiriyor. **APM**

**** Güya insan ile hayvan dostluğunu işleyen filmin, çekimler esnasında bizonların ölümüne sebep olması kabul edilebilir değil. Sette yaşananlara dair PETA'nın yaptığı açıklamayı okumak isteyenler için: https://www.peta.org/blog/bison-american-humane-alpha-movie/***

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Hepimizin iki şey olma konusunda kapasitesi var. Hal böyle olunca, bana da hem şeytan hem de melek ismi verilmiş. 'Demonio' ve 'Angel': Dem-y-an."
Demián Bichir

UPGRADE

Yapay zeka, insan bedenini ele geçirirse...

★★★★ BİÇİM ★★★★★ İÇERİK ★★★★ OYUNCULUK ★★★
ÇIKIŞ 31 Ağustos **YÖNETMEN** Leigh Whannell
SENARYO Leigh Whannell **OYUNCULAR** Logan Marshall-Green, Harrison Gilbertson, Betty Gabriel, Melanie Vallejo, Benedict Hardie
YAPIM 2018 Avustralya **SÜRE** 100 dk. **DAĞITIM** UIP (Universal)

Burçin S. YALÇIN
burcyalc@gmail.com

Yapay zekanın sinemada hız kazandığı yıllar aynı zamanda bilgisayarlaşmanın da ivmelendiği 1980'ler. Son 40 yılda bilimkurgu sineması bu konuda çok şey söyledi ve gösterdi ama "Upgrade"e bakılırsa yapay zekaya dair hâlâ heyecan verici bir vizyon yaratmak mümkün.

Film aslında çok uzağa gitmiyor! Otomobillerin kendi kendine gittiği, İHA'ların havadan dört bir yanı gözlediği, ameliyatların holografik ekranlar yardımıyla gerçekleştirildiği, insanların gözlüklerle sanal dünyalarda heyecan aradığı epey yakın bir gelecek bu. Kahramanımız Grey eski tüfek bir adamdır. Karısının bir grup serseri tarafından öldürüldüğü bir saldırı sonrası felç kalır. Hastanedeyken kapısını çalan genç girişimci Eron Keen, yeni bir teknolojiyle Grey'i eski haline döndürebileceğini iddia eder. Omuriliğine yerleştirilen bir çiple STEM isimli bir yapay zeka Grey'i tekerlekli iskemleden kurtarır. Kurtarır kurtarmasına da STEM, karısının katillerinin peşine düşen Grey'in başı her sıkıştığında devreye girer ve Grey'i bir ölüm makinesine dönüştürür. Beri yandan, yavaş yavaş Grey'in bedenini de kontrolü altına almaya başlar.

Leigh Whannell, "Testere" ve "Ruhlar Bölgesi" gibi korku filmlerinin senaryolarında imzası olan bir isim. Bu iki filmin korku sinemasına taze kan pompaladığına kuşku yok. İlk yönetmenlik denemesini de "Ruhlar Bölgesi"nin üçüncü filmi üzerinden yapan Whannell, orada ne yazık ki tökezlemişti. İkinci filmi "Upgrade" ise janr değişikliğinin ne kadar doğru bir karar olduğunu ispatlar nitelikte. Yine kendi özgün senaryosundan hareketle çektiği film, yapay zekanın yakın geleceğimizdeki yerine dair mükemmel bir fikir jimnastiği sunuyor. Kimi zaman 'body horror' janrına da göz kırparak...

Prodüksiyon tasarımından Jed Palmer'ın enfes elektronik tınılarına dek film muazzam bir iş çıkartıyor, ama özellikle aksiyon sahnelerinde görüntü yönetmeni Stefan Duscio'nun kamera koreografilerinin altını fazladan bir çizmek gerekiyor. Bu, 10 milyon dolardan ucuza mal olmuş bir film, ki katbekat fazlasına çekilmiş gibi duracak kadar yenilikçi ve gösterişli. Whannell sırf bu yüzden bile tebriği hak ediyor. Tek sıkıntı bu konuda o kadar iyi filmler çekildi ki, "Upgrade" onlar arasında nereye oturur, onu zaman gösterecek.

DEHŞETİN YÜZÜ

Gişede hatırı sayılır bir ilgi gördü, ama...

★ BİÇİM ★ İÇERİK ★ OYUNCULUK ★
The Nun ÇIKIŞ 21 Eylül **YÖNETMEN** Corin Hardy **SENARYO** Gary Dauberman
OYUNCULAR Demián Bichir, Taissa Farmiga, Jonas Bloquet, Bonnie Aarons, Ingrid Bisu, Charlotte Hope, Sandra Teles **YAPIM** 2018 ABD **SÜRE** 96 dk. **DAĞITIM** Warner Bros.

Talip ERTÜRK
taliperturk@gmail.com

2013'te gişede gördüğü ilgiyle yapımcılarının kaşını kaldıran "Korku Seansı", bir devam filmi ve iki "Annabelle" eklentisinin ardından 2018 yapımı "Dehşetin Yüzü" ile beş filmlik bir seriye dönüşmüş bulunuyor. Asıl hikayenin evveliyatına uzanan ve "Korku Seansı 2"nin 'spin-off'u hüviyetindeki "Dehşetin Yüzü", orijinal öykünün yan karakterlerinden birini ve duvardaki tabloyu ödünç alarak "The Conjuring" evreninin köklerine uzanmaya girişiyor.

Kötülüğün kaynağı elbette Doğu'da. Filmin hemen başında, iblisin şeytanın cirit attığı, vampir yatağı Romanya'daki bir manastırdan gelen karanlık havadisler Vatikan'ı harekete geçiriyor. Katolik dünyası kadrosundaki en becerikli şeytan çıkarıcı Rahip Burke meseleyi çözmek üzere bölgeye sevk edilirken, yanına rahibe adayı Irene de iliştiriliyor ki gerilim yükselsin.

Hikaye 1952'de geçiyor ama Romanya'daki hayat Ortaçağ'dan hallice. Kahramanlarımızın rehberliğini üstlenen 'Fransız'ın filme katılmasıyla her şey yerine oturuyor ve grubun tekinsiz Cârța Manastırı'na varmasının ardından yönetmen Corin Hardy eteğindeki taşları dökmeye koyuluyor. Film bu ana kadar öylesine demode ve klişe ki kalan bölümde olacaklar hususunda şüpheye mahal yok: Karanlık koridorlarda manasız yürüyüşler, keyfekeder açılıp kapanan kapılar, bir görünüp bir kaybolan hayaletler, gaipten sesler, vs.

Promosyonunu "The Conjuring"

dünyasıyla kurduğu akrabalık üzerinden yapan ve gişede hatırı sayılır ilgi gören "Dehşetin Yüzü", asıl olarak korku sinemasının klasik dönemini ve bilhassa Vincent Price filmlerini andırıyor. Cârța Manastırı'nda yaşananlar, dijital efektler haricinde oldukça tanıdık bir deneyim sunuyor türün gediklilerine. Yanlış anlaşılmasın, filmin klasiklere saygı duruşunda bulunmak ya da gönderme yapmak gibi bir derdi yok. Klasik dönem çağrışımları, artık suyu çıkmış tüm korku sineması aygıtlarının sorumsuzca kullanılmasından hasıl oluyor. Filmin tutarlı atmosferinden başka elle tutulur bir özelliği de yok zaten. Tümüyle karikatür karakterleri, anlamsız ses bombalarıyla dolu şok sahneleri, kopuk senaryosu, düz oyuncuları ve yavan diyaloglarıyla freni patlamış kamyon gibi ilerleyen "Dehşetin Yüzü"nün en erdemli davranışı 90 dakikayı fazla aşmaması.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

BABA NERDESİN KAYBOLDUM

Bu topraklarda, gelecek planı yapmaktan ve geçmişle hesaplaşmaktan daha zor olanı hayatta kalabilmek...

★★

BİÇİM ★★ İÇERİK ★★ OYUNCULUK ★★

ÇIKIŞ 7 Eylül **YÖNETMEN** Ahmet Karaman
SENARYO Ahmet Karaman
OYUNCULAR Baran Akbulut, Yıldız Çağrı Atiksoy, Yiğit Kirazcı, Bestemsu Özdemir
YAPIM 2018 Türkiye **SÜRE** 117 dk.
DAĞITIM Chantier Films (Öncesi ve Sonrası Film)

Müjde ***IŞIL*** *- mujde.isil@superonline.com*

Memlekete geri dönüş, sinemamızda genelde kırsalın, kasabanın boğuculuğuyla özdeşleşmiştir. Büyük şehirler de artık bu durumdan muaf değil. Hatta İzmir'in bu konuda başı çektiğini söylemek yanlış olmaz. Emre Yeksan'ın "Körfez"inde olduğu gibi Ahmet Karaman da "Baba Nerdesin Kayboldum"da İzmir'deki baba ocağına geri dönüşü anlatıyor. "Körfez"deki üst orta sınıf ailenin yerini babasız ve orta halli bir aile alıyor burada. İki filmin de yılmış, aidiyetsiz, hayatın akışını seyreden başkarakter açısından organik bağı olduğu aşikar.

Aşkın, İstanbul'da bir süre sinema sektöründe çalıştıktan sonra, babasının da vefatı üzerine memleketi İzmir'e geri dönüyor. Sadece İstanbul-İzmir arasında değil, Karşıyaka-Göztepe arasında da aidiyetsiz kalmış biri. Babası öldükten sonra sürekli onun çok iyi biri olduğunu söyleyen esnafın aksine çocukluğundaki maddi yokluğu ve dayakları hatırlıyor. En iyi arkadaşı Ali, öğretmenlikten atılmış ve kendini toplumun dayatmalarına teslim etmiş bir kaybeden. Eski iş arkadaşı Oya ile yaşadığı ilişki Aşkın'ı kaçtıklarıyla yüzleştiriyor. Öğretmen kardeşi Fulya, 'gavur' İzmir'de laik bir eğitim düzeni kurmaya çalışıyor ama o da duvara tosluyor.

Başkahramanı ve yan karakterleriyle "Baba Nerdesin Kayboldum", eğitimli ve çalışan genç neslin memlekete, hayata ve kendilerine dair hayal kırıklıklarını anlatıyor özetle. Benzer şekilde her yerde Atatürk resmi asılı İzmir de, bulunduğu coğrafyada kendi yalnızlığını yaşamakta. Bir yere kadar filmin, duygusunu aktarmayı usul usul başardığını söylemek mümkün. Özellikle Aşkın ile Ali'nin diyalogları ve filmin sonunda anca kendine yer bulan Öğretmen Fulya'nın çilesi, seyirciye hedeflenen çıkışsızlığı yansıtıyor. Lakin yan karakterlerin bazen dolgu malzemesine dönüşmesi ve senaryonun uzatılmışlığı, filmi de oradan oraya savuruyor. Babasının diğer hayatını öğrenmesinin, Aşkın'ı nasıl sarstığını tam olarak öğrenemiyoruz mesela. Filmin derdinin baba yokluğu mu yoksa bireysel hezimet mi olduğu da pek anlaşılmıyor. Belki de bütün bu tamamlanmamışlıkları, filmin ismindeki tashihli 'nerdesin'in yazılmamış 'e'si simgeliyor.

Filmin finali, genelde sakin giden hikayenin patlayacağı zirve olarak hesaplanmış. Ve belli ki "Bu topraklarda, gelecek planı yapmaktan ve geçmişle hesaplaşmaktan daha zor olanı hayatta kalabilmek" gibi bir çıkarımı var filmin. Ama çiğ bir dille ve apar topar bağlanmış bu final, söyleminin üstünü bir kalemde siliyor. Oyuncu kadrosunda, dizilerle tanınan Baran Akbulut, Yiğit Kirazcı, Yıldız Çağrı Atiksoy rollerinin hakkını veriyor; Bestemsu Özdemir ise ekip arkadaşlarından bir adım öne çıkmayı başarıyor. **APM**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Ben, ana akım ve festival sineması diye ikiye ayırmıyorum. İnsanın kendisini ortaya koyup koyamadığına bakıyorum."
Murat Düzgünoğlu

HALEF

Kuyunun başında durmuşum!

★★★ BİÇİM ★★ İÇERİK ★★ OYUNCULUK ★★★
ÇIKIŞ 28 Eylül **YÖNETMEN** Murat Düzgünoğlu
SENARYO Murat Düzgünoğlu, Melik Saraçoğlu **OYUNCULAR** Muhammet Uzuner, Baran Şükrü Babacan, Güler Ökten, Muhammed Cangören, Kübra Kip
YAPIM 2018 Türkiye **SÜRE** 104 dk. **DAĞITIM** Başka Sinema (Fikirtepe Film)

Şenay AYDEMİR
sinesenay@gmail.com

Türkiye sinemasında erkek karakterlerin bir kuyunun başında ya da içinde geçmişleriyle, kendileriyle ve tabii babalarıyla hesaplaşmaları sürüp gidiyor. Semih Kaplanoğlu'nun Yusuf üçlemesinin ilk filmi "Yumurta" ve Nuri Bilge Ceylan'ın "Ahlat Ağacı" filmlerinden sonra Murat Düzgünoğlu da bir kuyunun başında nihayetlenen "Halef" filmiyle çıktı seyircinin karşısına. İstanbul ve Ankara festivallerinin ardından Eylül ayında da Adana Altın Koza'da gösterilen film, abisinin ölümüyle sonuçlanan trajik bir olay nedeniyle yıllardır uzak olduğu köyüne dönen bir adamın hikayesini anlatıyor. Mahir, babasından kalan portakal tarlasını satmak için köyüne geri döner. Beynindeki tümör nedeniyle ölüme her gün bir adım daha yaklaşmakta olan Mahir'i burada bir sürpriz beklemektedir. Halef adlı bir genç, Mahir'in ölen abisinin reenkarnasyonu olduğunu söylemektedir. Mahir'in annesi de dahil olmak üzere kasabalının büyük bir kısmı da bu duruma inanmaktadır.

Abisinin 'ruhu'nun geçmişten çıkıp gelmesiyle birlikte Mahir'in de hayatı altüst olur. Uzun yıllar boyunca geçmişin üzerini örten, meseleyi kapattığını düşünen Mahir için geçmiş ile bugün arasındaki yok sayılan mesafeyi kat etme zorunluluğu ortaya çıkacaktır.

"Halef", aşina olduğumuz 'taşraya dönüş' ve 'geçmişle hesaplaşma' hikayesi gibi görünüyorsa da asıl dikkat çekici yanı ölüm üzerine seyirciyi düşünmeye iten tarafları. Ölmek üzere olan bir adamın geçmişteki bir ölüm hadisesiyle kurduğu bağın mistik ama aynı zamanda bilimsel şüpheleri de ihtimal dışında bırakmayan öyküsü bir bakıma. Şafak Ildız'ın etkileyici görüntü yönetimine Düzgünoğlu'nun sakin anlatısı uyumlu bir şekilde eşlik ediyor, ancak Muhammet Uzuner'e yapışan sessiz orta yaş erkeği tiplemesinin çok tanıdık geldiğini eklemeden geçmeyelim.

Düzgünoğlu, "Hayatın Tuzu" ile dikkatleri üzerine çektikten sonra, "Neden Tarkovski Olamıyorum..."la çıkmıştı seyircinin karşısına. Bu film, çok iyi olma fırsatını yönetmenin karakteri gereğinden fazla ciddiye alması ve seyircinin onunla bağ kurmasında ısrar etmesiyle kaçırmıştı. "Neden Tarkovski Olamıyorum..."daki kadar olmasa da, "Halef"te de benzer bir sıkıntının söz konusu olduğunu, yönetmenin karakteri seyirci önüne atmaktansa koruma altına almayı tercih ettiğini belirterek bitirelim.

GÜVERCİN

Yusuf da güvercinleriyle 'kaçmaya' çalışıyor!

★★★ BİÇİM ★★★ İÇERİK ★★★ OYUNCULUK ★★★
ÇIKIŞ 21 Eylül **YÖNETMEN** Banu Sıvacı **SENARYO** Banu Sıvacı
OYUNCULAR Kemal Burak Alper, Ruhi Sarı, Demet Genç, Michal Elia Kamal, Evren Erler
YAPIM 2018 Türkiye **SÜRE** 78 dk. **DAĞITIM** Başka Sinema (Anagraf Film)

Gizem ÇALIŞIR
gizem.calisir@filmloverss.com

Dünya prömiyerini 68. Berlin Film Festivali'nin 'Generation 14plus' bölümünde yapan "Güvercin", Banu Sıvacı'nın ilk uzun metrajı olarak dikkatleri çekiyor. Türkiye prömiyeri 37. İstanbul Film Festivali'nde yapılan "Güvercin", festivalden Seyfi Teoman En İyi İlk Film Ödülü'yle dönmeyi de başarmıştı. Hem yurt içi hem de yurt dışı festivallerden, genel olarak, olumlu yorumlarla dönen filmin henüz ilk uzun metraj yönetmenliğini gerçekleştiren Banu Sıvacı'nın kariyeri için de oldukça değerli olduğunu söyleyebiliriz. Adana'nın kenar mahallelerinden birinde, ağabeyi ve ablasıyla birlikte yaşayan Yusuf'un hayatından bir kesiti ekrana taşıyan "Güvercin"; seyircisini, hayalleri ve 'gerçek' dünya arasında kalan Yusuf'un hayatta kalma çabasına ortak ediyor. Oturdukları evin çatısında, ölen babasından kalan güvercinlerini tutkuyla besleyip eğiten Yusuf, Maverdi adını verdiği dişi güverciniyle de özel bir bağ kurmuştur. Ağabeyi ise Yusuf'a, çalışması, para kazanması ve artık kuşlarla ilgilenmekten vazgeçerek 'normal' bir hayat düzenine geçmesi konusunda sürekli baskı yapar. Kuşlarından başka bir dünyayı tanımayan ve orada kendine ait bir evren yaratmayı başaran Yusuf, çok zaman geçmeden çalışma hayatı ve mahallesinin gerçekleriyle yüzleşecektir.

Ortak etme ya da tanık etme mefhumunu sinematik tercihlerle de destekleyen Sıvacı; film boyunca genel olarak hareketli kamera ve doğal ışık kullanımıyla belgesel-kurmaca tonlarına yakın bir film dili kuruyor. Zaten filmin gücü de hikaye anlatısı ile görsel estetik yapısını birbiriyle uyumlu olacak biçimde ortak bir paydada buluşturmasından kaynaklanıyor. Zira Yusuf'un yaşamı, hayalleri ve kaçışı gündelik hayatlarımızın oldukça içinden yankılanıyor. Yusuf belki kapı komşumuz, belki arka mahallede oturan bir genç kadar bu hayattan, hatta bu coğrafyadan biri. Yusuf'un var kalma çabası üzerinden tutunmak istediğimiz ama birtakım koşullar yüzünden hep ötelediğimiz gerçekleri yüzümüze vuruyor Sıvacı. Her şeye rağmen kaçış çizgilerinin de bu yaşamda olduğunu, sistemin kapma aygıtlarından kaçmayı başardığımız sürece başka türlü ihtimallerin açığa çıkabilme gücünü aklımızın bir köşesinde bulundurmamız gerektiğini hatırlatıyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

CANAVAR

Canavarları yaratan ve yok eden kasabanın şiddetin kaynağıyla yüzleşememe hikayesi...

★★★★

BİÇİM ★★★ İÇERİK ★★★★ OYUNCULUK ★★★★

Beast ÇIKIŞ 14 Eylül **YÖNETMEN** Michael Pearce
SENARYO Michael Pearce
OYUNCULAR Johnny Flynn, Jessie Buckley, Geraldine James, Olwen Fouéré, Hattie Gotobed
YAPIM 2017 İngiltere **SÜRE** 107 dk.
DAĞITIM Başka Sinema (Fabula Films)

Sezen ***SAYINALP***
sezensayinalp@gmail.com

Michael Pearce'ın hem senaristliğini üstlendiği hem de yönetmen koltuğuna oturduğu ilk uzun metrajı "Canavar" (Beast). Psikolojik gerilim türündeki filmin miras aldığı canavar hikayeleri, Pearce'ın yönetmenliğiyle bu kavramın meşruiyetine dair alanlar yaratıyor.

Ufak bir kasabada geçen hikaye, başkarakter Moll'un içinde bulunduğu konumdan yola çıkarak kasabanın hapsolduğu cinayet vakalarının izini sürme derdinde. Jessie Buckley'nin hayat verdiği Moll, sevgi-nefret ilişkisinin tahrip etmiş olduğu bir ailenin en fazla yara alan üyesi. Çocukluk yıllarında dahil olduğu bir şiddet eylemiyle travmatize olmuş bir gelişim evresinin izini hali hazırda taşıyan bu genç kadının hayata dair ürettiği çıkış noktaları, yine içinde bulunduğu çevre tarafından sürekli istismar ediliyor. Kasabadaki seri cinayetlerin de gittikçe artmasıyla bir korku paronayası içinde yol alan halkın ihtiyaç duyduğu 'canavar' kavramı, onlara göre Molly'nin geçmişinde ve kurmak istediği gelecekte saklı. El birliğiyle yaratılan geçmişe ve sürüp giden düzenden bağımsız olarak kurulmak istenen geleceğe dair savaş açmış muhafazakar yapının aristokrasiyle güçlendirilen duvarları, Moll'un kendini bulması adına büyüyen engellerin vücut bulmuş hali. Geleceğinin hiçe sayıldığı en önemli dönüm noktası olan doğum gününün ardından tanıştığı Pascal'ın da istenmeyen ve canavarlaştırılan yabancının bir temsili olması, hem Moll'un hem de Pascal'ın birliktelikleri için tehlikeli kararların da habercisi oluyor. Michael Pearce, bu ikilik içinde doğrunun ve yanlışın taraflarını çizerek seyircilere sınırlar koyma derdinde değil. Çünkü film ilerledikçe gördüğümüz tablo, suçun ve suçlunun muğlaklığının ve kötülüğün kökenlerinin nerede gizlenmiş olduğunu bizlere sunuyor. Canavarları yaratan ve yok eden kasabanın şiddetin kaynağıyla yüzleşememe hikayesi, aristokrasinin yapay gizemiyle birleşerek, eylemlerin etik düzlemde nasıl sorgulanacağına yönelik çıkış yollarını yaratıyor. Bu çıkış yollarının peşine düşen Moll, hem kasabanın hem de kasabanın içinde bulunduğu şiddet eylemlerinin karşısında konumlanıyor. Bulunduğu gri bölgeyi öğrenmeye ve anlamaya niyetli olan Moll'un amacı, siyahın ya da beyazın tarafını seçmek değil. Kendi doğasıyla tanışıp travmalarının üstüne giderek yaratılan canavarla iletişim kurma yolunu seçen Moll için geçmişinin haritasını çıkarmak ve bu yapay gizemi sonlandırmak birincil görev. Sürüp giden şiddeti bitirecek cevaplar da bu haritada saklı duruyor.

Filmin yarattığı gizem tonu da Moll'un iz sürme becerileriyle eşzamanlı ilerliyor "Canavar"da. Gölgede kalan yerler ve Moll'un ulaşmaya çalıştığı cevaplar, bir ilk film olan "Canavar"ın başarısını da anlamlandırıyor. **APM**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Çocuklarınıza bağırmıyorsanız, onlarla yeterince vakit geçirmiyorsunuz demektir."
Reese Witherspoon

RADIOGRAM

Haklı bir kimlik sorununa basit propaganda yaklaşımı.

★★ BİÇİM ★★ İÇERİK ★★ OYUNCULUK ★★
ÇIKIŞ 21 Eylül **YÖNETMEN** Rouzie Hassanova
SENARYO Rouzie Hassanova **OYUNCULAR** Alexander Hadjiangelov, Yana Titova, Aleksandar Aleksiev, Alexander Ivanov, Stefan Mavrodiyev
YAPIM 2017 Bulgaristan **SÜRE** 83 dk. **DAĞITIM** Başka Sinema (Solis Film)

Suzan DEMİR
suzandemir84@gmail.com

Dünyadaki sosyalist ülke deneyimleri pek de iyi sonuçlanmadı. Bunun yanı sıra bu konuda ciddi eleştiriler de var. Bu eleştiriler birçok sosyalist için 'kapitalizm propagandası' olarak değerlendirilse de bugün yaşamayan bu deneyimler, içerisinde büyük hataları barındırıyor. Sürgünler, otokratik yapılar ve yasaklar, bunlar en sık dile getirilenleri...

Elbette sosyalistler işin 'kapitalist propaganda' kısmında yanılmıyor. Yanıldıkları kendi özeleştirilerini verme kısmı. Zira kapitalizm her 'eleştirisinde' kendi yaşam biçimini, yani 'tüketim kültürünü' bir özgürlük alternatifi olarak sunmaya devam ediyor.

Rouzie Hassanova'nın sosyalist rejim dönemindeki Bulgaristan'ı anlattığı filmi "Radiogram" da bu tarz eleştirileri barındıran bir yapım. Özellikle Pomakların yaşadığı Rodop Dağları'ndaki bölgeyi anlatan Hassanova, buradaki azınlıklar üzerindeki baskılara dikkat çekiyor. Bunlar, isimlerin değiştirilmesi, kültürün baskılanması ve elbette kapitalist dünya kültürünün yasaklanması gibi uygulamalar. Hassanova filmin merkezine, oğlunun politbüro tarafından eve yapılan baskınlar sırasında kırılan radyosunun yerine, yenisini almak için yola düşen bir adamın hikayesini yerleştiriyor. Bunun etrafına ise isim değişimi ve kimlik sorununu koyuyor.

Hassanova'nın 'Bulgaristan sosyalizmi'ne yönelttiği eleştirileri haklı olsa da anlatımda kaba bir 'iyiler' ve 'kötüler' melodramı içerisinde kalıyor. Aile 'çok iyi' çizilerek daha baştan kanaat ortaya konuluyor. Öte yandan kimlik sorunu yaşayan azınlıklar (Türkler, Pomaklar ve Romanlar) için özgürlük 'ismi ve kültürü' için değil de 'rock'n roll' için mücadeleye endeksleniyor. Bu da başta değindiğim kapitalizmin özgürlük anlayışını geçemiyor. Yine politbüronun vücut bulmuş hali olarak tarif edilen kişinin 'kişisel meseleler' yüzünden gaddarlık yapması da eleştirinin tam olarak neye ve kime olduğunu silikleştiriyor.

Filmde "Müzik özgürlüktür" gibi bir şiar yakalanmaya çalışılmış ama bunda da çok başarılı değil yönetmen. Müziğin karakterlerle bağı yüzeysel bir şekilde geçiyor. Yönetmen Rouzie Hassanova haklı bir kimlik sorununu, basit propaganda şeklinde anlatmaya çalışırken özgürlük ve baskının sebebini muğlaklaştırıyor.

KAPIMDAKİ AŞK

Neredeyse her şey 'ıskalanmış' bu romantik komedide!

★ BİÇİM ★ İÇERİK ★ OYUNCULUK ★
Home Again ÇIKIŞ 21 Eylül **YÖNETMEN** Hallie Meyers-Shyer **SENARYO** Hallie Meyers-Shyer
OYUNCULAR Reese Witherspoon, Michael Sheen, Candice Bergen, Pico Alexander, Jon Rudnitsky, Nat Wolff, Lake Bell **YAPIM** 2017 ABD **SÜRE** 97 dk. **DAĞITIM** Chantier Films (Siyah Beyaz Movies)

Hilal ÇETİNDER
hilalc@gmail.com

Amerika'nın göz bebeği olmuş kadın oyuncuların 'olgunluk çağı'na reaksiyonu farklı. Julia Roberts az film, çok anneliği seçti; Meg Ryan ortalıkta yok gibi. Reese Witherspoon ise kazanımlarını yitirmemek adına çaba içinde ama iyi film bulmakta zorlanıyor. 2000'lerden akılda kalan filmleri Oscar aldığı "Sınırları Aşmak" ile "Yaban", gerisi sıradan yapımlar. "Kapımdaki Aşk" da bu sıradanlardan; hatta son yılların en silik Amerikan komedilerinden biri.

Los Angeles'ta, 70'li yılların ünlü yönetmenlerinden olan babasından kalma villada 40. yaşını kutlayan Alice, gecenin sonunda evini üç sinemacı gence açmaya karar veriyor. Aralarından 29'undaki Harry'ye kalbini de açıyor ama New York'tan müstakbel eski kocanın gelmesiyle işler karışıyor...

30 yaşındaki Hallie Meyers-Shyer yazıp çekmiş filmi. Yapımcılığı da annesi Nancy Meyers üstlenmiş. El veren anne Meyers'ın filmleri gibi evler şık, herkes estetik, iyi giyimli. Ekonomik endişelerin hayli uzakta kaldığı bir masal havası hakim. En önemli fark ise özellikle kadın seyircinin empati kurabileceği karakterler, paylaşacağı dertler yok Hallie'nin filminde.

Alice kocasından yeni ayrılmış ve iki çocuğuyla şehir değiştirmiş, ama kafası rahat. Siz bir şeyler olsun, ilişki, aile, annelik deneyimi ya da herhangi bir konu üzerine cümle kurulsun diye beklerken, film bitiveriyor. Üstüne üstlük, Alice'in işte ve aşkta 'başarısız' olup eve

çekilmeyi tercih etmesi, bugünün modern kadınının hoşuna gidecek bir durum değil.

Hallie Meyers-Shyer, ana-baba (yönetmen Charles Shyer) mesleği sinemayı da işin içine katmaya çabalamış ama Hollywood'la ilgili ne eleştiri var, ne elle tutulur bir övgü. Senaryonun "Kadının Olamam"ı anımsatan aşk yanı çok yüzeysel kalınca, romantik komedi etiketi de ıskalanmış.

Yönetmen, yakışıklı Pico Alexander'la Dustin Hoffman suratlı Nat Wolff'un yerlerini değiştirip daha gerçekçi bir durum yaratabilirdi. Yirmilerindeki Wolff, Alice'le aşk yaşayabilir, bir yanıyla "Aşk Mevsimi"yle de hoş bir köprü kurulabilirdi. Witherspoon'u ise aynı tarihli, kadın-şiddet-istismar konularında esaslı cümleler kuran ödüllü dizi "Big Little Lies" ile anımsamak en iyisi...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

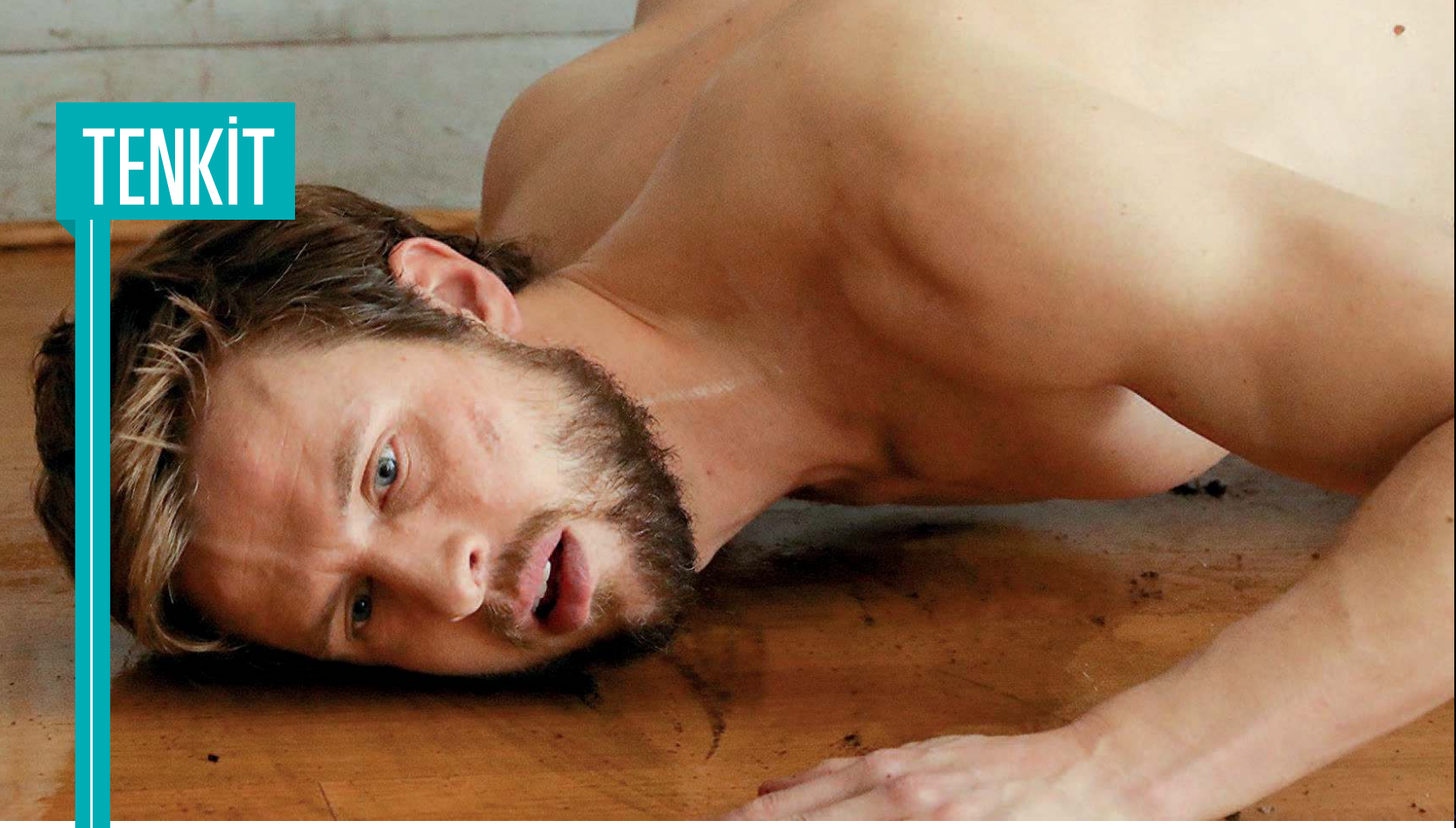

GECE DÜNYAYI YUTTUĞUNDA

Klişe zombilerin aksine inlemeyen ve insanüstü reflekslere sahip olmayan bir 'yeni tür' var filmde.

★★★

BİÇİM ★★★ İÇERİK ★★★ OYUNCULUK ★★★★

La Nuit A Dévoré Le Monde ÇIKIŞ 28 Eylül **YÖNETMEN** Dominique Rocher **SENARYO** Guillaume Lemans, Jérémie Guez, Dominique Rocher **OYUNCULAR** Anders Danielsen Lie, Golshifteh Farahani, Denis Lavant **YAPIM** 2018 Fransa **SÜRE** 93 dk. **DAĞITIM** Başka Sinema (Bir Film)

Batu ***ANADOLU*** *- banadolu@live.com*

Zombi kavramı, sinemada onlarca yıl boyunca bir metafor olarak kullanıldı. George A. Romero'nun ırkçılık, tüketim kültürü ve sınıf sistemi gibi konularda hedefi vuran 'korku hicivleri'ne imza atmasından sonra zombiler, teknolojik determinist dünyada bireyselleşmeye yönelik eleştirilere elverişli bir malzeme sunmaya başladılar. Hatta son zamanlarda "İnsan insanın kurdudur" temalı eserlerde zararsız bir yan ürün olarak arzıendam etmeye devam ediyorlar. Dominique Rocher, ilk uzun metraj filmi olan "Gece Dünyayı Yuttuğunda" (La Nuit A Dévoré Le Monde) ile zombileri bir çıkış noktası olarak kullanıyor ve 'bizim büyük yalnızlığımız'a odaklanmayı tercih ediyor. Fakat korkudan psikolojik gerilime, oradan ise düşündürücü bir dramaya doğru salınırken filmini güvenli ve özgün sulara taşımayı başarıyor.

İnsanlarla iletişim kurmakta zorlanan Sam (Anders Danielsen Lie), eski kız arkadaşının evine kişisel eşyalarını almak için gittiğinde kendisini Alice misali bir tavşan deliğinde buluyor. Tüm şehri kaplayan bir zombi salgınının ortasında kaldığında yaşadığı şok oldukça kısa sürüyor. Belki de Sam, yıllardır özlemini duyduğu yalnızlığın tadını çıkarmak için bir fırsat yakalıyor ve onlarca zombi filmi izlemiş bir sinefil misali kısa sürede her şeyi kanıksıyor. Normal şartlarda bir hayatta kalma mücadelesi olarak anlatılabilecek bu hikaye, Rocher'nin ellerinde neredeyse ideal bir yaşam kurma serüveni haline geliyor. Sam'in bir süre hayattan keyif aldığını görsek de zamanla yalnızlık duygusu, bir içsel yolculuğa kapı aralıyor. Ses kayıtlarıyla ve davul setiyle özüne dönmek için çabalasa da toplumdan izole olmak, karakteri beklemediği ölçüde negatif etkiliyor. Sonuç olarak Alfred lakaplı bir zombi ile dostluk kurmaya çalışmak ya da sokakta gördüğü bir kedi için canını tehlikeye atmak, aynı sosyalleşme özlemi doğrultusunda yapılmış hamlelere dönüşüyor. Sam, kendi varoluşunu sorgularken, zombileşen toplum içerisinde bir kez daha 'anormal' damgası yemekten kurtulamıyor. Klişe zombilerin aksine inlemeyen ve insanüstü reflekslere sahip olmayan bu yeni tür karşısında 'insani' değerleri koruma çabası anlamını yitiriyor.

Zamanı ve mekanı oldukça hesaplı kullanan filmde salgına dair sorulara cevap verilmemesi ve karakterin olanlara yönelik kayıtsız tavrı, bazı anlarda hikayenin gerçekçi tonuna zarar veriyor. Yine de 'gece dünyayı yuttuğunda' ve tüm o keşmekeşi geride bırakıp sessizliğe kulak kabarttığımızda, zombi maskesinin altındaki bu kişisel öyküyle bağ kurmamak oldukça zor. Tıpkı Alfred rolündeki Denis Lavant'ın tek kelime etmeden sadece jestleriyle bizi kendine bağlaması gibi... **APM**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

SOCRATES

DÜŞÜNEN SPOR DERGİSİ

Katarina Witt, annesine ısrarlı bir şekilde buz pateni kursuna yazılmak istediğini söylediğinde kimse olacakların farkında değildi. En başta da ailesi... Doğu Almanya'dan çıkan sempatik, güler yüzlü ve estetik sporcu, kısa sürede büyük bir şampiyona dönüştü ve hayatı filmlere, kitaplara konu oldu. Witt, Socrates'in Ekim 2018 sayısının da en özel dosyalarından birinin başrolü. Zarif okumalar dileriz.

SOCRATES DERGİ EKİM SAYISI

MERKEZ KORT: ZARAFET

www.socratesdergi.com dukkan.socratesdergi.com

Uğur *VARDAN*
ugurvardan@hotmail.com

Görevimiz Tehlike'den 'Westernler Tehlikeli'ye!

Western filmlerini yasaklamak ***2000'ler dünyasında*** hem tuhaf hem de demode bir davranış. Çünkü artık içinden geçtiğimiz zaman diliminde spordan sanata uzanan geniş bir yelpazede her şey zaten fazlasıyla '***çokkültürlü***' reflekslerle donatılmış durumda.

Üç sayı önce "Ahlat Ağacı" vesilesiyle 'baba-oğul' meselesinde dolaşırken 'Rahmetli' pederi de anmış ve Ecevit hayranı bir CHP'li olmasına karşın evimize giren tek gazetenin, dönemin 'merkez sağ' cephesindeki en önemli yayın organı Tercüman olduğunu belirtmiştim. Söz konusu yazıda da altını çizdiğim gibi babamın bu konudaki gerekçesi çok basitti: "Oğlum, pehlivan tefrikaları çok iyi, başka gazetelerde böylesi yok..."

Affedilmeyen

Yıllar sonra anladım ki Tercüman'ın evimize girişi aslında hayırlı bir şeymiş. Çünkü bana, oradan bakan gözlerin meseleleri nasıl okuduğuna dair farklı bir altyapı kazandırmıştı. Bu 'teorik' gözlemin pratikteki karşılığında ise şöyle durumlar vardı: Mesela bir kere gazetenin 'Spor Servisi', belki de o yılların en iddialı kadrolarından birine sahipti. Sonraları meslek hayatımda yakından tanıma şansına ve onuruna eriştiğim Attila Gökçe, 'rahmetli' Necmi Tanyolaç gibi isimlerin varlığından bu sayede haberdar oldum. Öte yandan İslam Çupi gibi bir büyük kalem ustasını Tercüman sayesinde tanıdım. Ki üstat spor yazarken bile 'edebiyat yapılacağını', bazen yazı-çizi uğraşında sadece bir disiplinin sınırları dahilinde top çevirmenin yetmeyeceğini, yetse bile her daim başka bir dünyanın mümkün olduğunu hatırlatmıştı kendi kuşağına ve sonrakilere...

Ayrıca Tercüman'ın magazin eki 'İnci' de çok güçlüydü ve o dönemlerde, toplumsal hayatın içinde yavaş yavaş hakimiyetini sağlayan, giderek de en önemli eğlence kaynağı haline dönüşen televizyona dair haberlerin bu ekin içindeki varlığı, kapladığı alan çok fazlaydı. "Bonanza", "Uzay Yolu", "Küçük Ev", "Kaçak", "Tatlı Cadı", "Hür Doğanlar", "Zengin Ve Yoksul", "Pasaklı Sally" derken çoğu Amerikan yapımı onca kahramanla, onca karakterle haşır neşir olduk 70'ler boyunca...

TRT'nin siyah-beyaz ekranında onların bize sunduğu son derece renkli bir dünya vardı ya da bize öyle geliyordu. İşin 'yerli kanadı'nda ise salı geceleri 'Türk sineması' kuşağı önümüze çıkardı. Ki televizyonun her eve uğramadığı zamanlardı ve kendileri, genellikle mahallenin görece zenginlerinde bulunan çok kıymetli bir nesneydi. Bu açıdan en çok ilgi gören (teknik dilde söylersek 'reyting'i yüksek olan) kuşak, 'Türk sineması'ydı ve ortam, bir tür 'kadınlar matinesi' tadına ulaşırdı. Yani televizyonu olan evler, salıları 'komşular' ve civar mahalleler tarafından bir başka 'işgal'e uğrardı. Hatta kimi evlerin salonları öyle tıka basa dolardı ki henüz ilkokul çağındaki bendeniz, şu türden konuşmalara şahit olduğunu hatırlıyorum: "Şu önde oturan kadın kim?" / "Ha, o mu? İki aşağıdaki sokaktan; Şükriye'nin küçük gelini?" / "Hımm, demek o, oymuş?"

"Görevimiz Tehlike" ('Mission: Impossible') de söz konusu yılların gözde dizilerindendi. Lakin Şubat 1974'te TRT'nin başına geçen 'rahmetli' İsmail Cem İpekçi, aldığı bir kararla "Bak Jim, eğer kabul edersen" ve "Bu kaset beş saniye içinde kendini yok edecektir" replikleriyle zihinlerimize kazınan diziyi yayından kaldırmıştı. Bu karar zamanında çok tartışılmış ve başta Tercüman olmak üzere sağ basın, İsmail Cem'i tefe koymuştu. Hem ana gazete hem de magazin eki İnci'de TRT Genel Müdürü'ne karşı haberler yapıldığını, yazılar yazıldığını çok iyi hatırlıyorum.

Sevgili İsmail Cem, Robert Kolej

Kurtlarla Dans

Görevimiz Tehlike dizisi

İsmail Cem

> *İsmail Cem'in kararı*, 'Soğuk Savaş yılları'nda alınmıştı ve 1974 Kıbrıs Barış Harekatı'nın hemen ertesinde, *kuşatılmış Türkiye'nin* ifadesiydi.

mezunuydu ve uzun yıllar çalıştığım Aktüel'in patronu 'Rahmetli' Ercan Arıklı'nın okuldan arkadaşıydı. Geçmişte ikisinin birlikte gazete çıkarmışlığı bile vardı. Sonradan kimi hükümetler zamanında 'Kültür Bakanı' ve 'Dışişleri Bakanı' gibi görevleri de üstlenen İsmail Cem, bazen dergiye de uğrardı, bu vesileye kendisiyle tanışıklığımız vardı.

Yıl 1996, meseleye Brian De Palma tekrar el attı ve son olarak, "Mission Impossible: Yansımalar" itibariyle Tom Cruise önderliğindeki serinin sinema serüvenindeki altıncı filmini izlemiş olduk. De Palma'nın diziyi mezarından kaldırdığı filme ilişkin tanıtım yazısını kaleme alırken aklıma birden İsmail Cem'in yasaklama kararı geldi ve kendisine telefonla ulaşıp "Bu işin aslı astarı nedir?" şeklinde bir soru yönelttim. Cem'in yanıtı şöyleydi: "Biz görevi devraldığımızda stoklarda dört bölüm kalmıştı. Bir sonraki yayın döneminde parayı, CIA propagandası yapan 'Görevimiz Tehlike' yerine başka bir dizide kullanalım diye düşündük ve devam bölümlerini satın almadık. Ama icraatlarımıza çamur atmak isteyenler, kendilerince bir karalama kampanyasına giriştiler." Sağ basından o zaman yükselen itiraz gerekçesini şöyle hatırlıyorum: "Bunlar Amerika'ya karşı, bu yüzden diziyi oynatmıyorlar."

Son olarak Amerika'yla aramızda tırmanan siyasi gerilimin ardından TRT'de bir geleneğe, pazar sabahları gösterilen 'Western (ki eski zamanlardaki ismiyle 'kovboy') filmleri'ne 'ekran yasağı' geldiğini öğrendik. Bendenizse bu yasağı duyunca, geçmişte "Görevimiz Tehlike" etrafında yaratılan tartışmaları ve 'rahmetli' İsmail Cem'i hedefe koyan sağ basını hatırladım. Aradan yaklaşık 43 yıl geçmiş ve Türkiye'de sağ, artık geçmişteki solun refleksleriyle hareket eder hale gelmiş! (Hoş, benzer türden bir hafıza tazelemesi 'Altıncı Filo'yu denize döken solcu gençlere o zaman uygulanan şiddet konusunda da gündeme geldi.)

Bana sorarsanız 'Western filmleri'ni yasaklamak 2000'ler dünyasında hem tuhaf hem de demode bir davranış. Çünkü artık içinden geçtiğimiz zaman diliminde spordan sanata uzanan geniş bir yelpazede her şey zaten fazlasıyla 'çokkültürlü' reflekslerle donatılmış durumda. Ne milli takımlar Almanya, Fransa, Belçika örneklerinde olduğu gibi tek renk, tek köken; ne de müzikler, filmler vs... İsmail Cem'in kararı, 'Soğuk Savaş yılları'nda alınmıştı ve 1974 Kıbrıs Barış Harekatı'nın hemen ertesinde, kuşatılmış bir Türkiye'nin ifadesiydi. Ve her şeyden önemlisi 'western' gibi genel türe değil sadece bir diziye ilişkindi. Yoksa TRT'de diğer Amerikan dizilerinin hükmü sürüyordu! Ama zaten benim derdim "O karar haklıydı, şimdiki TRT yönetiminki yanlış"tan ziyade geçmiş bir olayı, bugünden bakarak hatırlatmak...

Ayrıca westernler, uzun zamandır Amerikan sineması için artık birer özür dileme vesileleri. En naifleri olan "Kurtlarla Dans"tan (Dances With Wolves) "Affedilmeyen"e (Unforgiven), "Korkak Robert Ford'un Jesse James Suikastı"ndan (The Assassination Of Jesse James by the Coward Robert Ford) "The Hateful Eight"e birçok örnek, bu tavrın ifadeleri. Öte yandan benim için klasik örnekler de nostaljik tatlarıyla sineye çekilir çabalardır. Hele ki Sergio Leone imzalı 'spaghetti westernleri', malumunuz üzere tadından yenmez... **APM**

YILDIZ FİLOSU

ALFA KURT

CANAVAR

DEHŞETİN YÜZÜ

İNTİKAM MELEĞİ

	MEHMET AÇAR HABERTÜRK	BİLGEHAN ARAS ARKA PENCERE	OKAN ARPAÇ ARKA PENCERE	TUNCA ARSLAN AYDINLIK	FIRAT ATAÇ ARKA PENCERE	ŞENAY AYDEMİR GAZETE DUVAR	CUMHUR CANBAZOĞLU SINEMAMUZIK.COM	EBRU ÇELİKTUĞ ARKA PENCERE	MURAT ERŞAHİN SINEMAMUZIK.COM
ALFA KURT / ALPHA	★★★	★★★	★★★		★★	★★	★★★		
AYDEDE									
BABA NERDESİN KAYBOLDUM		★★							
CANAVAR / BEAST				★★★			★★★★		★★★★
DEHŞETİN YÜZÜ / THE NUN	★★	★			★★			★	★★★
DIŞARIDA / HE'S OUT THERE			★				★★		
DOKUNMA BANA / TOUCH ME NOT								★★	★★★★★
GECE GELEN / IT COMES AT NIGHT			★★		★★		★★★	★★	★★★★
GÜVERCİN		★★★	★★			★★★			★★★
HALEF		★★★	★	★★		★★★		★★★	★★★
İNTİKAM MELEĞİ / PEPPERMINT	★★	★		★			★★		★★
İTALYAN USULÜ AŞK / LITTLE ITALY	★★					★★			
KAPIMDAKİ AŞK / HOME AGAIN			★★			★★	★★		
KARANLIKLA KARŞI KARŞIYA / BLACKKKLANSMAN		★★★							
KOMPLO / BACKSTABBING FOR BEGINNERS			★★	★			★★★		★★★
KÜÇÜK BİR RİCA / A SIMPLE FAVOR	★★					★★		★★★	
MİRASÇILAR / THE HEIRESSES							★★★		
MİSAFİR						★★			
PREDATOR / THE PREDATOR	★★★	★★		★	★★		★★	★★	★★★
RADIOGRAM	★★★							★	★★
ŞAFAKTAN ÖNCE / A PRAYER BEFORE DAWN	★★★		★★★	★★		★★★	★★★★		★★★★
TRANSİT	★★★			★★★		★★★		★★	
TUZDAN KAİDE			★			★★★			
UPGRADE	★★	★★★★	★★★	★★	★★★	★★	★★★	★★	★★★
WESTERN			★★★	★★★★	★★★	★★★★			★★★★

KARANLIKLA KARŞI KARŞIYA

KÜÇÜK BİR RİCA

PREDATOR

UPGRADE

BERKE GÖL ALTYAZI	BURAK GÖRAL SÖZCÜ	MÜJDE IŞIL ARKA PENCERE	KAAN KARSAN EKŞİSİNEMA	NİL KURAL MİLLİYET	ESİN KÜÇÜKTEPEPINAR ARKA PENCERE	MURAT ÖZER ARKA PENCERE	OLKAN ÖZYURT SABAH	ALİ ULVİ UYANIK MİLLİYET SANAT	UĞUR VARDAN HÜRRİYET	BURÇİN S. YALÇIN ARKA PENCERE	ORTALAMA
	★★	★★				★★		★★★	★★★	★★★	2.58
★★	★★★	★★★						★★	★★★		2.60
	★★	★★				★★			★★	★★	2.00
★★★	★★★	★★	★★★	★★★	★★★★	★★★		★★★	★★★★		3.25
	★			★★		★		★★★	★★	★★	1.81
										★★	1.66
		★	★★	★★★	★★★			★★★★★			3.00
	★★★		★★			★★★★		★★★		★★★	2.80
★★★	★★★	★★★					★★★	★★	★★★		2.80
	★★★	★★★						★★★	★★★		2.70
		★★			★★			★★★	★★★		2.00
	★							★★	★★	★★	1.83
						★★		★★			2.00
★★★★			★★	★★★	★★★★	★★★			★★★★	★★★★	3.37
					★★★	★★★		★★			2.42
★★	★★★		★★		★★			★★	★★	★★★	2.30
	★★★	★★★	★★★	★★★★	★★★★	★★★★		★★★★★	★★★★		3.66
★★								★★★			2.33
	★★★			★★		★★		★★	★★★	★★	2.23
						★★		★	★★★	★★	2.00
		★★	★★		★★★	★★★		★★★	★★★		2.91
★★★	★★★★	★★	★★★★	★★★★★	★★★★	★★★	★★★★	★★★	★★★★		3.35
★★★		★					★★	★★★★			2.33
★★★	★★★	★★	★		★★★	★★★		★★★	★★★	★★★★	2.72
★★★★	★★★	★★	★★★★		★★★★	★★★	★★★★	★★	★★★★		3.42

GİŞE MEMURU

boxofficeturkiye.com | **Tolga AKINCI**

1 YIL ÖNCE / EKİM 2017

1. CİNGÖZ RECAİ: BİR EFSANENİN DÖNÜŞÜ
2. KURTLAR VADİSİ VATAN
3. AY LAV YU TUU
4. AYLA
5. THOR: RAGNAROK

2 YIL ÖNCE / EKİM 2016

1. İKİMİZİN YERİNE
2. BİR BABA HİNDU
3. INFERNO
4. EKŞİ ELMALAR
5. MISS PEREGRINE'S HOME FOR PECULIAR CHILDREN

3 YIL ÖNCE / EKİM 2015

1. GENİŞ AİLE: YAPIŞTIR
2. THE MARTIAN
3. KARA BELA
4. THE MAZE RUNNER: THE SCORCH TRIALS
5. HOTEL TRANSYLVANIA 2

DAKOTA JOHNSON

EL ROYALE'DE ZOR ZAMANLAR

Özgürlüğün Elli Tonu	426.029
Karanlığın Elli Tonu	506.777
Sen Benimsin	5.962
Bekar Yaşam Kılavuzu	21.750
Kara Düzen	46.199

2017 - 2018 SEZONU BOX OFFICE TOP 10

17 Ağustos 2018 – 23 Eylül 2018

FİLM ADI	DAĞITIM	VİZYON TARİHİ	TOPLAM SEYİRCİ
1. INCREDIBLES 2	UIP	22.08.2018	1.174.112
2. Siccin 5	TME Films	17.08.2018	605.181
3. The Meg	Warner Bros.	10.08.2018	422.469
4. Facia Üçlü	TME Films	24.08.2018	354.161
5. The Equalizer 2	Warner Bros.	22.08.2018	194.375
6. Alpha	Warner Bros.	07.09.2018	167.424
7. Mission: Impossible - Fallout	UIP	27.07.2018	150.589
8. Upgrade	UIP	31.08.2018	129.447
9. Maya The Bee: The Honey Games	UIP	07.09.2018	114.921
10. The Predator	TME Films	14.09.2018	113.437

** Seyirci sayıları; filmlerin tarih aralığı içindeki seyirci sayılarıdır.*

BRADLEY COOPER

BİR YILDIZ DOĞUYOR

Joy	42.633
Çok Pişmiş	44.377
Keskin Nişancı	88.289
Serena	12.382
Düzenbaz	126.560

DÖRT MEVSİM

Sinema sektörünün en büyük sıkıntılarından biri mevsimsel gişe farkları. Son beş yıla baktığımızda, yabancı filmlerde yaz kış demeden 5,3 milyon ile 9,3 milyon seyirci sayısı yakalanırken; yerli filmlerde 21,3 milyon ile 0,6 milyon gibi inanılmaz ve uçurum diyebileceğimiz bir seyirci farkı var.

Son 5 yılda seyirci ortalamasına göre payları mevsimlerin

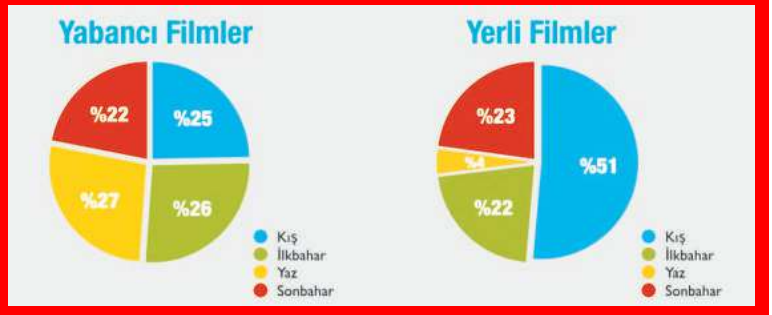

Son 5 yılda mevsimlerin seyirci sayıları

Nijat Özön'e ithafen

Mevzu

58
Ay'da İlk İnsan
Utku Ögetürk

62
Sezin Akbaşoğulları
Burçin S. Yalçın

66
İbrahim Büyükak & Oğuzhan Koç
Burak Göral

70
Müfit Can Saçıntı
Ebru Çeliktuğ

72
KELEBEK
Tunca Arslan, *hapishane başyapıtına bakıyor.*

68
El Royale'de Zor Zamanlar
Nefes kesen oyuncu kadrosu ve zekice senaryosuyla iddia ediyoruz son yıllarda bu kadar iyi bir suç filmi izlemediniz! Tuba Büdüş

ARMSTRONG

KÜÇÜK DEV ADIM

"*Whiplash*" ve "Aşıklar Şehri" (*La La Land*) ile kalbimizi çok fena çalan *Damien Chazelle*'in yeni projesi ne olacak diye herkes merak içindeydi. O ise bir kez daha *Ryan Gosling*'le, astronot *Neil Armstrong*'un hikayesiyle çıkageldi: "Ay'da İlk İnsan" (*First Man*)... Filmi Toronto Film Festivali'nde yakaladık...

Utku **ÖGETÜRK**
utku@filmloverss.com

Ay'da ilk insanlar: Neil Armstrong (Ryan Gosling), Buzz Aldrin (Corey Stoll), Mike Collins (Lukas Haas)...

20 Temmuz 1969... Astronot Neil Alden Armstrong, Apollo 11 isimli ay modülünden çıkarak, Ay'a ayak basıyor ve insanlık tarihini değiştiriyordu. ABD ve Sovyetler Birliği arasında yaşanan 'Ay'a ilk kim çıkacak' yarışı, Armstrong'un Ay'a ABD bayrağı dikmesiyle son bulurken, yeni bir dönemin kapıları açılıyordu.

Neil Armstrong, Kore Savaşı'nda donanma pilotu olarak başladığı havacılık serüvenine, NASA'ya mühendis olarak girerek farklı bir boyut katar. 1966'da uzaya gönderilen Gemini VIII'in komutan pilotu olan Armstrong, bu görevdeki üstün başarısı sayesinde Apollo programına atanır ancak pek bilinmese de Gemini programında gösterdiği bu başarı, en az Apollo programı kadar önem arz etmektedir. Kim bilir, Armstrong, Gemini programında yaşadığı zorlu durumdan kurtulmayı başaramamış olsaydı belki de insanlık tarihi farklı yazılacaktı.

Sinemacıların ilgisine uzun zamandır mazhar olan Armstrong'un ilham veren hayatı, birçok belgeselde karşımıza çıkmış olsa da "Ay'da İlk İnsan"a kadar, "Apollo 11" (1996) dışında astronotun hayatını anlatan hatırı sayılır bir kurmaca bulunmamaktaydı. Bu sebeple ki, Armstrong'un hayatının büyük bir bütçeyle peliküle aktarılacak olması haklı bir heyecan yarattı hepimizde. Söylentilere göre, filmin yönetmenliği için ilk önce Clint Eastwood ismi düşünüldü ancak kısa süre içerisinde bu fikirden vazgeçildi, kendi yazıp yönettiği "Whiplash" (2014) ve "Aşıklar Şehri" (La La Land, 2016) filmleriyle hayranlık uyandıran Damien Chazelle'de karar kılındı. Böylelikle Chazelle, ilk kez senaryosunu kendi yazmadığı bir film için yönetmen koltuğuna oturmuş oldu.

2017'nin Ekim ayında çekimlerine başlanan ve toplamda 70 milyon dolar bütçesi olan film, Georgia'nın Atlanta şehrinde bulunan stüdyolarda, IMAX kameralarla çekildi. James R. Hansen'in oldukça uzun bir süre 'çok satanlar' listesinin zirvesinde yer alan kitabı "First Man: The Life Of Neil A. Armstrong" isimli eserinden Josh Singer ("Wikileaks: Beşinci Kuvvet", "Spotlight", "The Post") tarafından senaryolaştırılan filmin başrolünde ise Neil Armstrong'a hayat veren

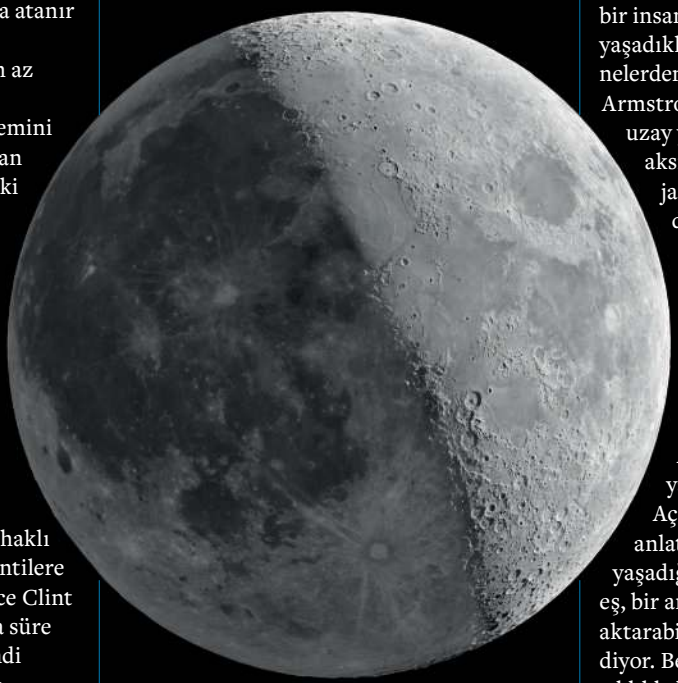

Ryan Gosling bulunuyor. Gosling'e Claire Foy, Christopher Abbott, Kyle Chandler, Jason Clarke ve Corey Stoll eşlik ediyor.

"Ay'da İlk İnsan", Armstrong'un NASA'ya girdiği ilk günden başlayarak Ay'a ayak bastığı tarihi ana kadar olan dönemi peliküle aktarıyor ve merkezine Armstrong, ailesi ve iş arkadaşları tarafından yapılan fedakarlıkları ve ödenen bedelleri alıyor. "Armstrong ve arkadaşlarının etrafında çok fazla ölüm vardı," diyor senarist Josh Singer bu fedakarlıklarla ilgili. Jason Clarke'ın canlandırdığı Edward Higgins White hakkında da konuşan Singer "Misal, Ed White'tan bahsetmeden, onun yaşadıklarının hakkını vermeden, bu filmi çekemezdik," diyor ve ekliyor "Ed White inanılmaz bir insandı, onun hakkında kiminle konuşsak bize ne denli büyüleyici bir insan olduğunu anlattılar. Onun yaşadıklarını, çektiği acıları, bu uğurda nelerden vazgeçtiğini anlatmadan bir Neil Armstrong filmi çekilmez." Bu sebeple, uzay yolculuğu temalı filmlerin aksine, aksiyondan ve maceradan ziyade dram janrına daha yakın bir noktada duruyor "Ay'da İlk İnsan". Nitekim, Damien Chazelle, Armstrong'un tarihi bir figür olmasına rağmen hayatını, düşüncelerini ve ailesiyle olan ilişkilerini gizli tutabilmesine hayranlık duyduğunu belirterek, "Ay'a çıkmış, dünya tarihine damga vurmuş bir insan olmasına rağmen Armstrong'un iç dünyasında neler yaşadığını göstermek istedik. Açıkçası, bir kahramanlık hikayesi anlatmaktan ziyade Armstrong'un neler yaşadığını gösterebilmek, onu bir baba, bir eş, bir arkadaş olarak beyazperdeye aktarabilmek çok daha heyecan vericiydi" diyor. Belli ki, daha önce aksiyon filmlerinde sıklıkla boy gösteren ya da halihazırda birçok kez tarihi bir figürü canlandırmış aktörler yerine, karakterin ruh hâlini abartılı performanslardan uzak, olabilecek en doğal biçimde yansıtabilen nadir aktörlerden biri olması sebebiyle yeniden Ryan Gosling'le çalışmayı tercih etmiş Chazelle.

"Ay'a çıkmış bir insan olmasına rağmen Armstrong'un iç dünyasında neler yaşadığını göstermek istedik."

Filmin, Akademi Ödülleri'nde en iyi film kategorisi dahil, birçok kategoride adaylık alması bekleniyor. Ancak, Neil Armstrong'un Amerikan bayrağını Ay yüzeyine diktiği bölüme filmde yer verilmemiş olması şimdiden tartışmaları da beraberinde getirmiş durumda. Bir kesim Amerikalının, ABD'nin zaferi olarak adlandırılan bu durumun simgeleştiğini savunarak, yönetmeni hainlikle suçladığı bile söyleniyor. Ryan Gosling ise Damien Chazelle'in bu kararını savunuyor, bu tercihin bilinçli olarak yapıldığını ve politik bir yönü olmadığını, konunun bu noktaya çekilmemesi gerektiğini dile getiriyor. İnsan ırkının Ay'a ayak basmasının bir ABD zaferi olmaktan çok ülkelerin ve sınırların üzerinde bir olay olduğunu vurgulayan başarılı oyuncu, kendisinin araştırmaları ve Neil Armstrong'un aile üyeleriyle olan sohbetlerinden de anladığı kadarıyla Armstrong'un da kendisini bir Amerika Birleşik Devletleri kahramanı olarak görmediğini ve filmin de bunu aksettirecek şekilde geliştiğini söylüyor. Peki, hangi taraf haklı derseniz yapılan eleştirilerin tutarlı olmadığını ve mantıklı bir argümana dayandırılmadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Armstrong'un Ay'a ayak bastığı sahne, bir devletin başarısı üzerinden değil, Armstrong'un yaşadığı kişisel anlar üzerinden şekilleniyor ve film açısından değerlendirecek olduğumuzda bu sahne herhangi bir ülke bayrağının dikilmesinden çok daha derin bir anlam içeriyor. **APM**

"AY'DA İLK İNSAN", 19 EKİM'DE SİNEMALARDA

TORONTO NOTLARI

*Yazarımız **Ecem Şen** filmin **Toronto Film Festivali**'ndeki basın toplantısındaydı. Notlarını bizimle paylaştı...*

Ryan Gosling, çocukluğunda Ay kelimesi ve Neil Armstrong isminin kendisi için eş anlamlı olduğunu belirtti. Gosling, Armstrong'la ilgili ne kadar bilgi sahibi olursa olsun, "Ay'daki İlk İnsan"ın senaryosunu okuduğunda astronotla ilgili yepyeni bilgiler edindiğini ve o güne kadar bildiklerinin ne denli kısıtlı olduğunu fark ettiğini söyledi.

Damien Chazelle, Neil Armstrong'un içine kapanık bir karakter olmasıyla ilgili olarak, zor dönemler geçirmiş insanlara karşı özel bir ilgi duyduğunu ve bu hikayeleri beyazperdeye aktarmayı daha çok sevdiğini söyledi. "Whiplash" ve "Aşıklar Şehri"ne göz atacak olursak, bu söylediğinde haklı olduğunu kabul edebiliriz.

Basın toplantısının en büyük sürprizi Neil Armstrong'un çocukları Mark ve Rick Armstrong'un da orada olmalarıydı. Bugüne kadar Neil Armstrong'un hikayesini aktarma fikriyle gelen neredeyse herkesi reddettiklerini belirten kardeşler, bu inatlarını James Hansen'la kırdıklarını söylediler. Hansen'ın hikayeye çok daha teknik bir açıdan yaklaşması ve bu sayede yaşananların daha gerçekçi bir şekilde ortaya çıkarılmış olması sebebiyle, ikna olmakta zorlanmadıklarını belirtiyorlar.

Aktris Olivia Hamilton ekip olarak rollerine hazırlanırken gerçek bir aile ortamı oluşturduklarını ve birlikte bolca vakit geçirdiklerini söyledi. Hamilton'a göre çekimler dışında kalan zamanda da birlikte vakit geçiren oyuncular, rollerinden çıkmadan canlandırdıkları karakterler üzerinden şakalaşmaya devam ediyorlarmış, ne kadar doğru bilinmez Gosling kendini kaptırarak Armstrong gibi sık sık kaldıkları yerin havuzunu temizliyormuş.

Janet Armstong'u canlandıran Claire Foy, erkek karakterleri merkezine alan tarihi filmlerde, kadın karakterlerin sürekli endişeli bir biçimde geride kalan karakterler olması ve bu filmin bunu değiştirdiği görüşüyle ilgili soruyu, yönetmenlerin genellikle hikayenin asıl cereyan ettiği yere odaklandığını ve geri kalan kısımda da büyük hikayelerin yaşanabileceğini kaçırdığını belirtti.

OYUN İÇİNDE OYUN

Bir apartmanda geçen kara komedi türündeki "*Sevgili Komşum*" oyuncu kadrosu, oyunbaz senaryosu ve incelikli mizahıyla ilginç bir deneyim vadediyor. Başrollerden birine hayat veren *Sezin Akbaşoğulları*'na filme dair detayları sorduk.

Fotoğraf ***Muhsin AKGÜN***

Burçin ***S. YALÇIN***
burcyalc@gmail.com

Sezin Akbaşoğulları sinema projelerini özenli seçen aktrislerden. Rol aldığı filmlerin ağırlıklı olarak 'kadın öyküleri'nden mürekkep olması da tesadüf olmasa gerek. Onu ilk kez beyazperdede 2008'de Murat Saraçoğlu'nun yönettiği "O... Çocukları"nda izledik. 2010'da "Kardelen" ve "Kavşak"la karşımıza çıktı. Selim Demirdelen'in yönettiği ikincisi usta işi bir 'kesişen hayatlar' hikayesiydi. Oradaki Arzu karakteri ona 17. Altın Koza Film Festivali'nde En İyi Kadın Oyuncu Ödülü'nü getirdi. 2012 tarihli "Yabancı", 2014 yapımı "Fakat Müzeyyen Bu Derin Bir Tutku" kadın yönetmenlerin elinden çıkan iyi filmlerdi.

Aktrisin yeni filmi "Sevgili Komşum" harika oyuncu kadrosu kadar, Onur Ünlü ve Selcan Özgür'ün kaleminden çıkan baş döndüren senaryosuyla da dikkat çekiyor. Filmde Selim Bayraktar'ın oynadığı kocası Cengiz tarafından aldatılan böbrek hastası Nevin'e hayat veriyor.

Onur Ünlü ve Selcan Özgür'ün senaryosu epey oyunbaz bir seyir izliyor. Film sürekli keskin virajlar alıyor ve izleyeni şaşırtıyor. Sizi senaryoda çeken unsurlar nelerdi?
Evet, beni de senaryoda cezbeden şey bu bahsettiğiniz oyunbaz hal sanırım. Karaktere değişkenlik imkanı sunuyor olması okurken eğlenceli göründü gözüme.

Benzer virajları karakterler için de alıyoruz. Özellikle de karakteriniz Nevin için... Başlarda onun için üzülüyoruz. Sonra onun o kadar da masum olmadığını görüyoruz... Nevin bugüne kadarki rolleriniz arasında en çok dönüşüm geçiren karakter belki de. Ne dersiniz?
Ben henüz filmi göremedim maalesef, sanırım galada görebileceğim (Gülüyor). Ama Nevin oynaması çok eğlenceli bir karakterdi. Şunu da eklemem lazım, hikaye oyun içinde oyun şeklinde ilerliyor, sürekli dengeler değişiyor; aslında hikaye çok güzel virajlar alıyor, bu da karakterlerin seyircinin gözünde değişmesine sebep oluyor. Filmin daha da eğlenceli tarafı bu.

Yönetmen A. Taner Elhan bu filmde canlandırdığınız karakteri size anlatırken nasıl ifadeler kullandı anımsıyor musunuz?
Çok özel bir soru bu (Gülüyor). Ama şunu söyleyebilirim ki, Taner Bey oyuncusunu seven, önemseyen bir yönetmen. Oyuncusuyla işbirliği yapan bir yönetmen. Bütün bunlar çok kıymetli.

A. Taner Elhan nevi şahsına münhasır bir isim... Farklı disiplinlerin etkilerini görüyoruz filmlerinde. Önceki işlerine bakarak 'kadın sever' bir yönetmen olduğunu da iddia edebiliriz. Hatta Nevin'in hayatına Selin Şekerci'nin canlandırdığı Bahar girince iki kadın arasında kısa süreli bir aşk yaşanıyor adeta. A. Taner Elhan'la çalışmak nasıldı?
Evet, Taner Elhan gerçekten de şahsına münhasır, ilginç biri ve ben ilginç insanları severim. Filmi henüz görmemiş olmama rağmen bahsettiğiniz ayrıntıları sahneleri oynarken hissettim. Bir şey tasarladığını, hayal ettiğini görüyordum ve ona güvendim. Bunlar çalışırken çok olumlu ve hoş duygular.

"Sevgili Komşum"daki Şale Apartmanı nasıl bir yer? Nasıl tanımlarsınız orayı?
Bizimkiler dizisi apartmanı. Etrafını kentsel dönüşüm sarmış. Ben baktıkça ağlamak istiyorum, başkalarında nasıl duygular uyandırıyor bilemem.

"Fakat Müzeyyen Bu Derin Bir Tutku" 2014'te geldi. "Sevgili Komşum" ondan sonraki ilk sinema filminiz. Sinemadaki bu dört yıllık aranın sebebi nedir?
Gerçekten de o kadar zaman geçmiş fark etmemişim (Gülüyor). Öyle olmuş bir şekilde, mantıklı bir açıklamam yok açıkçası.

Ev sizin için ne anlama gelir? Sizin gizli sığınağınız mıdır yoksa eş dost ve komşu ile doldurduğunuz şenlikli bir mekan mıdır?
Evde zaman geçirmeyi seviyorum. Bazen sığınak bazen şenlikli bir mekan... İkisi için de evimi kullanıyorum. İki de kedim var, epey bir zaman geçirdik beraber, ev onların desem yalan olmaz!

Tiyatro eğitiminizi Ankara'da aldınız. İstanbul'a geldiğinizde buradaki, örneğin dizilerdeki çalışma koşullarına uyum sağlamak zor oldu mu?
Alışkın olmadığım yoğunlukta bir çalışma temposunun içine girmiş olmak başlarda zor geldi ama genç ve deneyimsizdim, o yüzden çok da dert olmadı. Aslında kendimi şanslı hissediyorum, televizyonda çalışmak bana set tecrübesi kazandırdı, para kazanmaya, ayaklarım üzerinde durabilmeye başladım, bu sayede kendimi geliştirmek için fırsatlar yaratabildim.

Oyuncu olmak küçük yaşlardan beri hedefiniz miydi? Çocukluğunuzun farklı şehirlerde geçmiş olması sizi nasıl etkiledi?
Evet, ortaokuldan beri oyuncu olmak istiyordum hatta ailem tarafından bu konuda hiç ciddiye alınmamış olmak bu konudaki isteğimi adeta bir gurur meselesi yapmama sebep oldu, sonra da olanlar oldu (Gülüyor). Farklı şehirleri hatta ülkeleri görmüş olmak bana iyi geldi diye düşünüyorum, kafamı açtı. Çeşitliliğin bende hep olumlu bir çağrışımı vardır. Yine de çocukluğunda oynadığı evi hâlâ görebilenlere özenirim, tatlı bir huzur sanırım.

Mesleğinize bakışınız yıllar içinde ne şekilde değişti? Mezun olduğunuz zamanki halinizle karşılaşsanız ona ne demek isterdiniz?
Hayattaki en önemli şeyin iyi bir oyuncu olmak olduğunu düşünürdüm kendi adıma, çok ciddiye aldığım bir konuydu bu. Şimdi daha rahatım, hayat çok daha büyük duygular barındırıyor biliyorum. Bu rahatlığın mesleğimi yaparken de işime yaradığını görebiliyorum. Ayrıca vazgeçemeyeceğim hiçbir şey yok. Dünyadaki en önemli şey mesleğim değil vs. Bütün bunları kabul etmek beni özgürleştirdi. Geçmişteki kendimle karşılaşacak olsam ona biraz sakin ol, nefes almayı unutma derdim (Gülüyor). **APM**

"SEVGİLİ KOMŞUM", 19 EKİM'DE SİNEMALARDA

Tunca *ARSLAN*
tuncaarslan@yahoo.com

Bir Kadın Vuruldu, **Bir Roman Kayboldu**

Esat Mahmut Karakurt'un 1948 tarihli romanı "***Bir Kadın Kayboldu***", kimseye uğur getirmeyen bir yılbaşı gecesini ve sonrasını anlatırken, 'yasak aşk' kavramına şaşırtıcı bir cesaretle yaklaşır. ***Safa Önal'ın 1971 yapımı filminde*** ise asıl kaybolan, Karakurt'un romanıdır.

Türk edebiyatının, eserleri kendi döneminde çok baskı yapmış, çok okunmuş yazarlarından Esat Mahmut Karakurt, 'aşk, ihtiras ve macera' romanlarının ustası olarak bilinir.

Kendine özgü, kısa cümlelerden oluşan tempolu bir dil geliştirmesiyle tanınan yazarın 1948'de yayımlanan romanı "Bir Kadın Kayboldu"yu kaleme aldığı süreçte, Alfred Hitchcock'un 1938'de çektiği aynı adlı filmi (The Lady Vanished) seyredip seyretmediğini bilmiyorum. Filme kaynaklık eden romanı, yani Ethel Line White'ın 1936 tarihli "The Wheel Spins"ini okuyup okumadığı da meçhul. Ama filmi seyretmemiş, romanı okumamış olsa da kulağına çalınmışlığı yüksek ihtimal ki gerçekte dört başı mamur bir kaybolma olayının yaşanmadığı kendi eserine de aynı adı vermiş üstat yazar.

Edebiyatımızdaki en ayrıksı yasak aşk öyküsü denilebilir "Bir Kadın Kayboldu" için. 1947'yi 1948'e bağlayan yılbaşı gecesi başlayıp hızla gelişen olaylar, evli bir adamın genç bir kızla ilişkisini, 'kaçamak'tan çok öteye geçmiş ve aynı yoğun duygularla karşılık bulmuş aşkının sonuçlarını anlatır. İlerleyen sayfalarda tanık olacağımız gibi adamın karısı da önce öfke ve nefretle, ardından da bir tür hoşgörü, anlayış ve olgunlukla yaklaşacaktır bu aşka. Karakurt, o yılların (ve bugünün) ahlaki değer yargıları düşünüldüğünde hayli şaşırtıcı ve cesur denilebilecek bakış açısıyla bu ilişkiye okurun da toplumun da saygıyla yaklaşması gerektiğini düşünmektedir adeta.

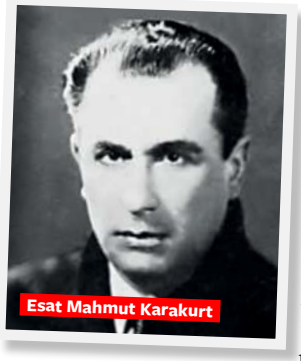
Esat Mahmut Karakurt

Romanın açılışında, yılbaşı gecesi Taksim tarafından gelip Aksaray üzerinden Topkapı'nın az ötesindeki çamurlu yolları geçtikten sonra bir köşke varan taksideki Hümeyra adlı genç kadın ("Gözleri mavidir kadının! Ama öyle bir mavi ki henüz yeni ağlamış gibi içi rutubetli, nemli, esrar veren ışıklarla dolu, tahayyülü güç bir mavi!") sevdiği adam Necmi'yle buluşur: "-Söndür ışıkları, diyor, perdeleri çek! Perdelerin arkasında, gecenin karanlıklarına bürünerek, karanlık geceler gibi kendimi unutmak, susmak, sana öyle teslim olmak istiyorum!"

Aynı gecenin ilerleyen saatlerinde Avukat İrfan, yılbaşı balosundan Nişantaşı'ndaki evine yeni dönmüş olan Dr. Nazım Bey'i silah zoruyla Topkapı'daki eve götürür. Hümeyra vurulmuştur çünkü... Kızı tedavi eden doktorun ihbarı üzerine Cinayet Masası Şefi Komiser Cavit olayı araştırmaya başlar ("Halledilemeyecek, esrarı kolay kolay çözülemeyecek bir şey doğrusu bu hadise!") ve olaylar giderek çok dramatik bir hal alır.

Üstelik de hamile olduğu anlaşılan Hümeyra'yı kim vurmuştur... Avukat İrfan kimdir... Necmi'nin karısı Selma, olayların neresindedir... O gece neler yaşanmıştır... Tam iki ay sonra başlayacak mahkeme safhasında ve sonrasında neler olacaktır... Tüm bunlar, Komiser Cavit'in çabasıyla aydınlığa kavuşur.

Son nefesini vermeden önce "Seni affediyorum Hümeyra Hanım, sen de beni affet. Yaşadığım müddetçe, dünyada en çok sevdiğim varlığı, kocamı şimdi sana bırakıp gidiyorum. Anlıyorum ki onu ancak sen mesut edebileceksin. Ağlama! O güzel, taze gözlerine yazık! Hem niçin ağlayacaksın? Bilakis gül, kuvvetin yetiştiği, takatin yettiği ana kadar gül ve mesut ol. Ben sana, öyle kolaylıkla sevilebilecek bir adam değil, bir insan ömründe, ancak bir defa tesadüf olunabilir bir erkek bırakıp gidiyorum!" der Selma.

Yazar, "Her ikisi birden deli gibi 'Selma, Selma!' diye bağırarak, vücudu hâlâ ateşler içinde yanan ölünün üzerine kapanan Necmi ile Hümeyra..." satırlarıyla da son gerçekliği açıklar.

Esat Mahmut Karakurt, "İnsan aynı kadınla iki defa bahtiyar olamaz" diyen Necmi'yi iki kadın tarafından da gerçekten sevilen orta yaşlı bir adam olarak çizerken, aşkın kanununu yeniden yazmış gibidir.

Gelelim 'kaybolma' meselesine... Vurulduktan sonra yattığı yerden şöyle demiştir Hümeyra: "Üzülme sen Necmi,

> ***Karakurt***, **Necmi'yi iki kadın tarafından da sevilen orta yaşlı bir adam olarak çizerken, aşkın kanununu yeniden yazmış gibidir.**

> **Tahmin edeceğiniz gibi *Necmi* yeni yıla girerken *Hümeyra'nın* yatağındadır. İkisini yatakta basan *Selma* tabancasını ateşler.**

annem beni aramayacak. Ben seninle burada belki bir iki gün geçiririm diye, çıkarken anneme, yılbaşında teyzemin kızıyla birlikte olacağımı, iki üç gün belki Beylerbeyi'nde, onlarda kalacağımı söylemiştim. Sanki biliyormuş gibi hareket etmişim, görüyor musun?"

Anlaşılacağı üzere ortada 'kaybolmuş bir kadın' yoktur.

Safa Önal'ın 1971 yapımı aynı adlı filmi, Karakurt'unkinden fersah fersah uzakta yaklaşır olan bitene. Necmi (Ekrem Bora), gözü dışarıda, iradesiz, yalancı, karısını ihmal eden bir koca; Selma (Türkan Şoray) kocasına bağlı ama talihsiz bir kadın; Hümeyra (Peri Han) tam anlamıyla bir metres, Necmi'yi ikide bir yatağa sürükleyen, yuva yıkan, içten pazarlıklı bir vamp'tır. Arkadaşına, "Karısı benden çok daha güzel. Onu nasıl kıskanıyorum, nasıl ıstırap çekiyorum bilemezsin" diyecek, romandaki saf aşkın tersi duygularla Necmi'yi tamamen ele geçirmek için her yolu deneyecektir.

İşin ilginci, Hümeyra zengin fabrikatör İhsan Kiper'in kızıdır ve kocasından geçen yıl boşanmıştır. Yani amacı para pul falan değil, sadece Necmi'yi Selma'nın elinden almaktır.

Selma, kocasının Hümeyra'yla ilişkisini gittiği kuaförde dedikodu yapan kadınlardan öğrenir, arkadaşı Şermin'i (Aynur Aydan) bildiklerini anlatması için zorlar.

Ve de romanın tersine filmde hamile olan Selma'dır. Ama Hümeyra da hamile olduğunu söylemektedir! Onunki tabii ki 'yalancı hamilelik' çıkacaktır.

Safa Önal da gerilim noktası olarak yılbaşı gecesini seçer. Selma, doğal olarak yeni yılı kocasıyla birlikte kutlamak isterken, Hümeyra da ısrarcıdır. Necmi metresine "Konuşmalıyım seninle" deyince, "Hayır konuşmamalıyız, öpüşmeliyiz" yanıtını alır.

Tahmin edeceğiniz gibi Necmi yeni yıla girerken Hümeyra'nın yatağındadır. İkisini yatakta basan Selma tabancasını ateşler. Hümeyra ölürken, Necmi yaralı kurtulur.

Cinayetten sonra ortadan kaybolarak filmin adının hakkını veren Selma, saçları beyazlamış vaziyette uzun süre polisten kaçar. "Teslim olmayacağım, çocuğum için yaşayacağım, niçin zindanlarda çürüyeyim" demektedir ama bir gün polislerden kaçarken bir kamyonun altında kalır, çocuğunu düşürür, hastaneye kaldırılır, ardından da hapishaneye girer.

Necmi'nin cinayeti üstlenmesine ve avukat ağabeyi İrfan'ın (Yılmaz Gruda) çabalarına rağmen Selma'nın gerçeği ne yazık ki şu sözleden ibarettir:

"Maddeten kaybolmuş bir kadını bulmak kolaydır. Asıl güç olan ruhen parçalanmış, manen kaybolmuş, yaşarken ölen bir kadını bulmaktır. Ben kaybolmuş bir kadınım artık... Bir daha hiç sevemeyecek, anne olamayacak bir kadın... Elini kana bulamış, katil damgası yemiş, sevdiği erkeği, mutluluğunu, hayallerini, yuvasını edebiyen kaybetmiş bir kadın. Kaybolmuş bir kadın."

Babacan komiser Cavit Bey'in (Nubar Terziyan) de gözleri yaşlıdır elbette.

Safa Önal'ın filminde, evet, gerçekten kaybolmuş bir kadın vardır ama asıl kaybolan Esat Mahmut Karakurt'un romanıdır. **APM**

ESAT MAHMUT KARAKURT UYARLAMALARI

Kimileri birden fazla kez olmak üzere, eserleri toplamda 27 kez sinemaya aktarılan Esat Mahmut Karakurt (1902-1977), sinemacılarımızın gözdesi olmuş yazarlardan. Yeşilçam tarihinde öne çıkan Karakurt uyarlamaları şöyle...

-"Ankara Ekpresi" (Aydın Arakon, 1952)
-"Vahşi Bir Kızdım" (Lütfi Akad, 1954)
-"Dağları Bekleyen Kız" (Atıf Yılmaz, 1955)
-"Kadın Severse" (Atıf Yılmaz, 1955)
-"Çölde Bir İstanbul Kızı" (Faruk Kenç, 1957)
-"Ömrümün Tek Gecesi" (Arşavir Alyanak, 1959)
-"Sokaktan Gelen Kadın" (Arşavir Alyanak, 1961)
-"Kadın İsterse" (Nejat Saydam, 1965)
-"Erikler Çiçek Açtı" (Nuri Ergün, 1968)
-"Ölünceye Kadar" (Safa Önal, 1970)

ŞAKANIN DEĞİL GERÇEĞİN PEŞİNDE

'3 Adam'ın 'ikisi' *İbrahim Büyükak* ve *Oğuzhan Koç* geçen yıl "*Yol Arkadaşım*" isimli 'yol komedisi' ile Türk izleyicisini gülmekten kırıp geçirmişti. İkili vakit geçirmeden devam filmi için kolları sıvadı. İlk filmin de yönetmeni *Bedran Güzel*'in rejisiyle ortaya çıkan filmde *Şeref ve Onur* yine yollara düşüyorlar. Filmin iki başrolü İbrahim Büyükak ve Oğuzhan Koç'u yakalayıp merak ettiklerimizi sorduk.

Fotoğraf ***Muhsin AKGÜN***

Burak ***Göral***
bgoral@hotmail.com

Geçen sezon kimsenin pek öngöremediği bir komedi filmi iki milyonun üzerinde seyirci yaptı. "Yol Arkadaşım"; "Çok Güzel Hareketler Bunlar" adlı skeç programıyla çıkış yapan BKM Mutfak'ın en aktif oyuncularından ikisini bir araya getiren bir komediydi. İbrahim Büyükak'ın "Küçük Esnaf"tan sonra, yakın arkadaşı Oğuzhan Koç ile başrolünü paylaştığı bu ikinci senaryosu; samimi karakterleri, bazı parlak fikirleri ve iyi yazılmış esprileriyle benzer komedilerin içinden sıyrılmayı başarıp seyirciden de kolayca kabul gördü.
Şimdi aynı ikili, Şeref ve Onur karakterlerini biraz daha işlediklerine ve daha komik sahnelerle donattıklarına inandıkları yeni bir yolculuğun filmiyle bu ay seyircinin karşısına çıkıyorlar. Filmlerin senaryosuna da imza atan İbrahim Büyükak ve 'ekürisi' Oğuzhan Koç'la yaptığımız sohbette önce ilk filmi masaya yatırdık, sonra da ikinci filmin yaratım yolculuğunu konuştuk...

BKM Mutfak'tan çok yetenekli komedi oyuncuları çıktı, şimdi de "Güldür Güldür" ekibinden çıkmaya devam ediyor. Bunlar da bizim bir nevi Saturday Night Live'larımız. Ama bizdeki farkı çıkan filmlerin biraz da hâlâ oradaki skeçlerin kimyalarını üzerinde taşıyor olmaları. Mesela sizin filmde de "Şeref siz misiniz?", "Fevzi kim ya?" gibi kelime oyunları kaynaklı espriler vardı. Bu biraz Yılmaz Erdoğan'ın ilk çıkışından beri çok kullandığı bir üslup. "Çok Güzel Hareketler Bunlar" skeçlerinde de çok yapılıyordu... Ne dersiniz bu üslup yapıştı mı yoksa size de?
BÜYÜKAK: Aslında ilk filmde böyle kelime şakası yapma duygumuz vardı. "Şeref siz misiniz?" aslında benim karakterimin akılda kalmasına yardımcı oldu. İkinci filmde bu kadar kelime şakası yok. (Oğuzhan Koç'a dönüyor) Yok değil mi bu kadar kelime şakası?
KOÇ: Neredeyse...
BÜYÜKAK: İşi değiştirmek ve geliştirmek adına da bunlara dikkat ediyorum aslında. Dediğiniz gibi bir alışkanlık var. "Küçük Esnaf"tan beri her filmde bunu biraz kırmaya ve kendi dilimi oturtmaya çalışıyorum.

Birbirlerine tahammül etmek zorunda kalan iki farklı adam bir yolculuk için bir araya gelirler. Bu komedi filmi trüğü özellikle Hollywood'un her dönem kullandığı garanti trüklerden biri... Türk komedilerinde de sıkça kullanılır. "Yol Arkadaşım" da bir formül komedisi olarak mı tasarlandı daha en baştan? Ya da başka bir çıkış noktası var mıydı?
BÜYÜKAK: Ben yol filmlerini çok seviyorum.
KOÇ: Aslında çıkış noktası oydu, İbo bir gün gelip "Ben bir yol filmi yapacağım" dedi...
BÜYÜKAK: Bir gün bir tiyatroda geçen bir film hikayesi yazıyordum. Kurban Bayramı'nda yoğunluktan insanların memleketlerine gitmek için kendi arabalarını internette paylaştıklarını gördüm. "Böyle bir app olsa ne kadar güzel olur" dedim. Oğuzhan'dan da çok şey var öyküde. Onur zaten Oğuzhan'ın abisinin ismi ve ilaç mümessili abisi. Bu karakteri Oğuzhan'ı düşünerek yazdım, adına da abisinin adını koymak istedim. Başta Oğuzhan'ın oynaması gibi bir durum da yoktu.
KOÇ: Biz her hafta sonu buluşup filmde kim oynasın diye tartışıyorduk İbo'yla. (Gülüşmeler) Ben o kadar devrede yokum! İbo'nun yanına bir oyuncu arıyoruz!
BÜYÜKAK: Senaryonun her evresini paylaştığım ve fikrini aldığım için de her şeye çok hakimdi. Sonunda "Sen oynar mısın?" dedim. Böylece biraz daha 'yaşanmış' bir şey çıktı ortaya. Yılmaz (Erdoğan) Abi'nin de şöyle bir cümlesi vardır her zaman: "Şakanın değil, gerçeğin peşinde koşun... Çünkü gerçek sizi zaten şakaya götürecektir!"

İkinci filmin 'esas kızı' olarak Ezgi Eyüboğlu'nu izleyeceğiz.

Panayırda geçen final bölümü biraz aşağıya çekiyordu sanki filmi. Siz bittikten sonra ne gibi özeleştiriler yaptınız?
KOÇ: Biz filmi bağladık. Vizyona girmeden önce iki şehirde iki ayrı ön izleme yaptık seyirciyle. O izlemelerde her 'keşke'yle birlikte İbo'yla birbirimizin dizlerine vuruşumuz var bizim. Bazı sahneleri yaparken hissediyorsun da, bunun daha iyisi olabilirdi diye! Fakat işte orada bin tane faktör var, artık akmak zorundayız, devam etmeliyiz. Fuar sahnesi için o gün sete gittiğimizde şöyle olduk biz de: "Bu sahneee, böyle miydi?" (Gülüşmeler)
BÜYÜKAK: Woody Allen'ın belgeselinde çok güzel bir cümlesi vardı: "Senaryoyu yazdığım anda her şey mükemmel. Sonraki her aşamada ise hep kötüye gidiyor!" (Gülüşmeler)

İlk filmde sevilen bir karakterdi Bahar (Aslı Bekaroğlu), tabii diğer kızla kontrast olmasının da etkisi var. Seyirci Bahar'ı yine görmek isteyebilirdi ikinci filmde? İkinci filmde seyirci Bahar'ın eksikliğini hissetmeyecek mi?
BÜYÜKAK: Hikaye gereği böyle bir tercihte bulunduk. İki film arasında çok kısa bir süre vardı ve ikinci filmde bazı şeyleri başkalaştırmak istiyorduk. Daha sert ve daha güçlü bir komedi yapma duygusundaydık. O yüzden bazı yerleriyle oynamak istedik. O zaman aklımıza şimdi Ezgi'nin (Eyüboğlu) oynadığı YouTuber bir karakter gelince de Bahar'ı çıkartmaya karar verdik. İlk filmde çok klişe bir söylem vardı: "Hayallerinin peşinden git!" İkinci film şunu soruyor aslında: "Hayallerinin peşinden gitmek o kadar kolay mı?" Aslı'yla ilgili söylediklerinize katılıyorum ama bu filmle kadın karakterle birlikte filmin dokusunu da değiştirmeye çalıştım.

"Dediğiniz gibi bir alışkanlık var. Her filmde kendi dilimi oturtmaya çalışıyorum."

Batı'da müzisyenlere bir filmde rol teklifi gittiği zaman onlar genellikle "Ben bu filmde şarkı söylemeyeyim, bu zaten hep yaptığım bir şey" diye şart koşarlar. Oğuzhan'ın müzisyenliği üzerinden de hiç "Adamın müziğinin reklamını yapıyorlar" gibisinden bir eleştiri almaktan korkmadınız mı?
KOÇ: Aslında ben böyle bir eleştiri duymadım. Aksine benim karakterimi ilk başta İbo oynayacaktı. Müzisyenlik başından beri vardı. Hatta biz İbo'nun gençliğini oynayacak oyuncular bulduk. Sonra iş bu tarafa dönünce senin dediğin yere geldi. İkinci film ilk filme göre de çok daha şarkılı bir film.

"Bu espriyi yazarsak anlaşılmaz" türünden endişeleriniz oluyor mu?
BÜYÜKAK: Zaman zaman esprileri kendi aramızda konuşurken sınıflandırdığımız oluyor, bu daha 'total', bu daha 'AB' gibisinden... Bu filmde mesela bir tuvalet sekansımız var. Bütün sahne sessizlikle geçiyor.
KOÇ: 4 dakikalık...
BÜYÜKAK: Bizim için filmin en komik sahnesi. Yani biz her tür şakaya yer vermeye çalışıyoruz. Sonuçta biz bunların 'hepsi'yiz. Bazen 'AB' insanıyız, bazen sinek görünce aynen filmdeki gibi tokat atacak insanız...

Kendinize komedi konusunda koyduğunuz bir hedef var mı?
BÜYÜKAK: Ben Woody Allen hayranıyım. Evde de büyük bir tablosu vardır. Dil ve üslup olarak ileride öyle filmler yapmayı çok istiyorum. **APM**

"YOL ARKADAŞIM 2", 12 EKİM'DE SİNEMALARDA

YAĞMUR ALTINDA

Küçük bir otelde bir araya gelen yedi yabancı... Her biri gizemli, sır dolu... Sırlar açığa çıkınca silahlar da ateş alıyor. İkinci yönetmenlik denemesi merakla beklenen *Drew Goddard*'ın yönettiği "El Royale'de Zor Zamanlar" (*Bad Times At The El Royale*), *Jeff Bridges*, *Dakota Johnson*, *Chris Hemsworth*, *Jon Hamm* gibi yıldızları ve Cynthia Erivo, Cailee Spaeny ve Lewis Pullman gibi genç yetenekleri bir araya getiren başyapıt niteliğinde bir suç gerilimi.

Tuba ***BÜDÜŞ***
tubabudus@hotmail.com

Kaliforniya ile Nevada eyaletlerini birleştiren sınır noktasında Tahoe Gölü'nün kıyısında 1926 yılında inşa edilen Cal Neva oteli tercihe göre Nevada veya Kaliforniya tarafında kalan odalarıyla ve kumarhanesi ile ün salmıştı. Judy Garland'ın 13 yaşında sahneye çıktığı, Frank Sinatra'nın bir dönem sahiplerinden biri olduğu, Marilyn Monroe'nin intihar girişiminde bulunduğu ve daha bir dolu sansasyonun mevzu bahis olduğu bir otel Cal Neva. Kennedy ailesinin birçok üyesine ev sahipliği yapmış da olan bu otel son yenilenme ve el değişikliğinden sonra bu yılın başında tekrar hizmete açıldı. İşte neredeyse yüz yıllık bir tarihe sahip efsane otel, Drew Goddard'ın yeni filmi "El Royale'de Zor Zamanlar"ın esin kaynağı.

1969 yılında eski şaşaalı günlerini geride bırakmış olan El Royale Oteli'ne gelen yedi yabancı, kendileriyle birlikte sırlarını da yanlarında getiriyorlar. Geçmişinin gölgesinde sessiz sakin dinlenmeye çekilmiş fakat her an adeta bir yanardağ gibi faaliyete geçebilecek bu gizemli mekanda bir araya gelen yedi sır, ne kadar kendini gizleyebilir? Tek gecede, tek mekanda (gerçi sıklıkla geriye dönüşler de yaşıyoruz) geçen "El Royale'de Zor Zamanlar", sürekli artan gerilimden beslenerek seyir zevkini yükselten bir film. Üstelik altmışlı yılların stilize anlatımını benimseyerek o yılların suç filmlerine selam yollamayı da ihmal etmiyor. Vietnam Savaşı'nın sürdüğü yıllarda geçen film, savaşın etkisini de bünyesinde barındırıyor.

"Çılgın Kalp"teki (Crazy Heart) performansı ile Oscar kazanan Jeff Bridges, rahip Daniel Flynn olarak çıkıyor karşımıza. Daniel Flynn'in kısa sürede kaynaştığı siyahi şarkıcı Darlene Sweet'e ise Cynthia Erivo hayat veriyor. Otelin gizli köşelerini keşfeden elektrikli süpürge pazarlamacısı (mı acaba?) Laramie Seymour Sullivan'ı ise ete kemiğe büründüren isim, "Mad Men" dizisi ile kendine unutulmaz bir kariyer çizen Jon Hamm oluyor. "Fifty Shades" serisi ile kendine geniş bir hayran kitlesi oluşturan Dakota Johnson ise Emily Summerspring isimli gizemli kadın, Cailee Spaeny ise Emily'nin kardeşi olarak geliyor karşımıza. Miles isimli otel görevlisi olarak karşımıza çıkan Lewis Pullman ise Cailee Spaeny gibi yeni yüzlerden. Emily ve kız kardeşini müritleri arasına katan tarikat lideri Billy Lee'ye film boyunca pek giyinik göremediğimiz Chris 'Thor' Hemsworth hayat veriyor.

Gelelim böylesine güçlü ve geniş bir kadroya yön veren isme. "Dünya Savaşı Z" (World War Z) ve uyarlama senaryo dalında Oscar'a aday gösterilen "Marslı" (The Martian) gibi filmlerin ve "Lost", "Alias" gibi kült dizilerin senaristi Drew Goddard, ikinci yönetmenliğine imza atıyor "El Royale'de Zor Zamanlar" ile. Senarist yönüyle başarılı işlere imza atmış olan Drew Goddard, ilk yönetmenlik tecrübesi ile de seyircinin gönlünü kazanmıştı. 2012 tarihli "Dehşet Kapanı"nda (Cabin In The Woods) korku türüne getirdiği özgün yorumu ile oldukça iyi yorumlar alan Goddard, ilk filminde birlikte çalıştığı Chris Hemsworth'ü de ekibine eklediği "El Royale'de Zor Zamanlar"da o başarının da üstüne çıkacak gibi görünüyor. Goddard'ın başarılı olduğu formülü burada da büyük oranda tekrar uyguladığı fark ediliyor. Örneğin, tek mekana birden çok ve farklı karakteri hapsetmek, kısıtlı zaman aralığında (tek gece ya da tek gün) tüm hikayeyi nihayete erdirmek gibi "Dehşet Kapanı"nda da benimsenen formüller aynen uygulanıyor. Kaldı ki, iki film arasındaki benzerlikler bunlarla sınırlı değil. "Dehşet Kapanı"nı izleyenlerin kesinlikle hatırlayacağı çift taraflı ayna, burada da peşimizi bırakmıyor. Üstelik bu kez hikayenin gidişatında daha etkin rol oynuyor. Filmdeki Sullivan adlı karakterin keşfettiği bu aynalar, birileri tarafından sürekli gözetlenme, kontrol edilme durumunu temsil etmekte. "Dehşet Kapanı"nda ahşap kulübelerde geçen filmlerin tüm klişeleriyle dalga geçen ama sadece parodi olmaktan öte bir yoruma imza atan Goddard, bakalım yeni filmiyle ne kadar sınırlarını zorlayacak. "Yukarı Bak"a (Up) yaptığı müziklerle Oscar kazanmış Michael Giacchino'nun, "Milk"te tasarladığı kostümlerle Oscar'a aday olmuş Danny Glicker'in ya da "Anna Karenina" ve "Kefaret" (Atonement) filmlerindeki görüntü yönetimi ile Oscar'a aday olmuş Seamus McGarvoy'un isimlerini anmak bile beklentiyi yükseltmeye yetiyor. **APM**

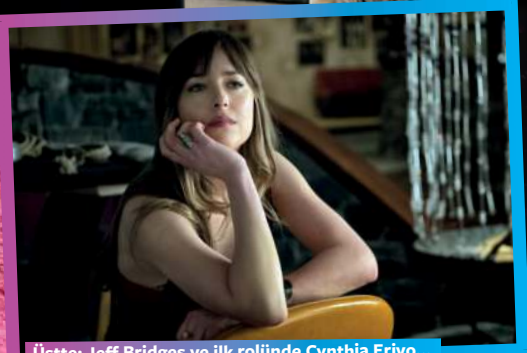

Üstte: Jeff Bridges ve ilk rolünde Cynthia Erivo...
Altta: Filmin esaslı karakteri Emily'de Dakota Johnson...

Chris Hemsworth'ün 'üstsüz' sahneleri internette filme dair en çok konuşulan şeylerden oldu.

"EL ROYALE'DE ZOR ZAMANLAR", 12 EKİM'DE SİNEMALARDA

FİLMİN FORMÜLÜ

"El Royale'de Zor Zamanlar" hem üslup hem atmosfer olarak bu filmlerin bir karışımı gibi göründü gözümüze...

ÖLÜM GEMİSİ (KEY LARGO, 1948)

+

UCUZ ROMAN (PULP FICTION, 1994)

+

KİMLİK (IDENTITY, 2003)

=

EL ROYALE'DE ZOR ZAMANLAR

KAPİTALİZMİN BEYİN ÖLÜMÜ

"*Babamın Ceketi*", senarist-yönetmen-oyuncu *Müfit Can Saçıntı*'nın yazıp yönettiği ve rol aldığı yeni filmi. Ülkemizin yakıcı sorunu işsizlik üzerine hikayesiyle film, hem *gülümsetecek* hem de bolca düşündürecek.

Fotoğraf ***Muhsin AKGÜN***

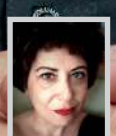

Ebru ***ÇELİKTUĞ***
ebruceliktug@gmail.com

Yönetmenliğe "Mandıra Filozofu" ile adım atan Müfit Can Saçıntı, 1990'ların başından beri 'düşündüren komedi' yapmayı amaç edinmiş bir isim. Levent Kırca ekibiyle başlayan yazarlık-senaristlik serüvenine sonradan oyunculuğu da ekledi. "Çocuklar Duymasın" dizisinde canlandırdığı Mustafa Ali karakteri, Birol Güven'in senaryosunu yazdığı ve kendisinin yönetmen koltuğuna yerleştiği "Mandıra Filozofu" ve "Mandıra Filozofu İstanbul"da karşımıza çıktı ve çok sevildi. Kapitalizme kendine özgü bir eleştiri getiren ve alternatif bir yaşam tarzı için tutarlı bir paradigma kuran Mustafa Ali sayesinde daha geniş kitlelere erişen Saçıntı, geçtiğimiz yıl "Yaşamak Güzel Şey"de bu kez ölüm gerçeğiyle karşı karşıya kalan bir aile babasının hikayesiyle karşımıza çıktı. Bu ay gösterime giren "Babamın Ceketi" ise işsizliği yüzünden evlenemeyen ve içine düştüğü açmazlar nedeniyle uç noktalara savrulan bir gencin hikayesini anlatıyor. Filmde Müfit Can Saçıntı, Mert Turak, Ayşen Gruda, Erkan Can ve Elif Nur Kerkük başrolleri paylaşıyor.

İki filmlik "Mandıra Filozofu" serisinin ardından "Yaşamak Güzel Şey" ve "Babamın Ceketi" ile yine komedi ağırlıklı olsa da filmlerinizin daha karanlık temalara değindiğini düşündüm. "Yaşamak Güzel Şey"de ölümle karşı karşıya kalan ve yaşamını daha derinlikli kılmaya çalışan bir karakter vardı. "Babamın Ceketi"nde de ülkemizin en büyük problemlerinden işsizlik ve gençlerin umutsuzluğu üzerine öykünüzü kuruyorsunuz, bundan konuşalım mı?

2002 yılında galiba, Oya Başar ve Levent Kırca ile birlikte çalışıyorduk, onlara tiyatro oyunu olarak yazmıştım "Babamın Ceketi"ni, özel nedenlerle rafta kaldı. 16 senelik hikaye ama bir taraftan da eskimemiş, ne güzel diyorsun, bir taraftan da ne kötü, eskimemiş... İşsizlik, işsizlik yüzünden evlenememek ve baba-oğul çatışması gibi bölümlere ayırabiliriz. Ama asıl anlatmak istediğim şey hiçbir şey değişmemiş gibi olsa da değerler değişti, bunu göstermek. İşsizlik eski ve giderek artan bir sorunumuz, bu değişmiyor ama değerler değişiyor. Benim kuşağım aileleri, abileri, kanaat önderleri tarafından "Dürüstlük en büyük servettir" diye yetiştirildi. Bugün "Dürüstlük enayiliktir" deniyor ve eskiden gizli gizli arkandan söylerlerdi, şimdi yüzüne karşı "Dürüstlük enayiliktir, sen mi kaldın memleketi kurtaracak?" deniyor. Okumak çok yüce bir değerdi, okuyana saygı duyulurdu, okumayan da okuyana saygı gösteriyordu; şimdi o da "Okumak enayiliktir" noktasına geldi. Bir taraftan değişen değerlere dikkat çekmek istiyorum, Ayşen Gruda gibi bir ustanın ağzından birtakım şeylerin değişmediğini, hükümetler değişse de sistem değişmediği için -çünkü işsizlik aslında sistemsel bir sorun, kapitalizmin yarattığı bir sorun- göstermeye çalışıyorum. Tamamen karamsar olmak için yeterince sebebimiz var, sistemin adı zaten kapitalizm, sermayeye dayanıyor; para en yüce değer olmuş, parası olan en güçlü insan olmuş. Bu sistemde bizler gibi orta sınıfın, işçilerin, sermayesi olmayanların, çalışan sınıfın ve çalışamayan sınıfın gücü ne olabilir? Bizim dayanışmadan başka bir gücümüz yok, en azından bu çemberi kırmanın başka yolu yok.

Filmlerinizde kapitalizm eleştirisi hep var...

Kapitalizm aslında öldü, bizden gizliyorlar. 2009'da başladı son kriz, 2018'deyiz, dokuz sene olmuş. Seneye 10 sene olacak, 10 sene süren bir kriz yok. Bütün krizler olduğu senenin adıyla anılır çünkü en fazla bir sene içinde çözümlenir. Ya da kriz, yaşanan üretim unsurunun adıyla anılır; enerji krizi, petrol krizi gibi. Şimdi 2009'da başlayan bir kriz var, adı konulamamış. Kalp krizi dersin, ya ölür ya kurtulur ama dokuz sene süren şey kriz değil bitkisel hayattır, beyin ölümü gerçekleşir, aslında kapitalizmin de beyin ölümü gerçekleşti.

Değer sistemimizde nasıl bir kırılma var?

Ben dönüp dolaşıp kapitalizme bağlıyorum, Türkiye ile ilgili tüm kırılmaların başlangıcını 12 Eylül'e bağlıyorum. 24 Ocak kararları ve 12 Eylül ile birlikte biz bu serbest ekonomiye geçtik. Ekonomi anlayışımız, anayasamız değişti. Ekonomi ve hukuk bir ülkenin DNA'sıdır. İkisini birden değiştirdinse ülkeyi değiştirdin demektir.

Türk babalarına biraz torpil geçiyor musunuz acaba? Hem "Yaşamak Güzel Şey"de hem de "Babamın Ceketi"nde baba karakterleri çok mülayim, hatta moda deyişle ezik, sessiz, pasif karakterler...

Kadınların bizde ve bizim gibi ülkelerde daha güçlü, daha cesur, daha akıllı olduğunu düşünüyorum. Mesela eskiden beri gözlemlediğim bir şey var, minibüste abuk sabuk bir şey olurken, şoför hızlı gidiyordur, kötü şeyler söylüyordur vs, kimse ses çıkarmaz, her zaman ilk sesini yükselten bir kadın olur, sonra da erkekler! Tersine rastladınız mı? İdarecilik mesela... Kadın çoğu kez geri planda durur. Çoğu evde erkeğe evin reisi olduğunu 'sandırtır'. Bütün evi gerçekten idare eden, dengeleri koruyan, çözümcü idareci, evi çekip çeviren kadındır. Erkek höt zöt ederek idare ettiğini sanıyor, benim bakış açım bu. Filmlerde ikinci planda kalma sebebiyse; ben kendime rol yazdığım, başrol olacağım için, öyle bir mecburiyet doğuyor. Ben aslında oyuncu olmak istemiyorum, ya da oynadığım filmleri ben yöneteyim gibi bir takıntım yok ama şöyle bir gerçeklik var; benim bir derdim var, hikayeler anlatmak istiyorum, bunu yapabilmem için sermayem yok, birtakım kapıların açılması lazım. Yapımcı ve yöneticileri ikna etmek zorundayım. 2008'e kadar yaklaşık 18-20 sene senaristlik, yönetmenlik yaptım, ama 2008'de oyuncu olarak tanınınca bazı kapılar daha kolay açılmaya başladı.

"Ekonomi ve hukuk bir ülkenin DNA'sıdır. Değişirlerse ülke de değişir."

Peki gençler ne yapacak, banka mı soyacak filmdeki gibi?

Kimse anasından suçlu doğmuyor. Belki çok klişe bir laf ama doğru bir laf. Bunu tekrar tekrar anlatmak lazım. Bu sistem ve dayanışmayı unutan toplum gençlerimizi suça yönlendiriyor. Kader deyip çıkamayız bu işten. Özellikle başlangıçta bütün güzel değerleri yüklemeye çalıştım -şu anda toplumda lafa gelince yüceltilen. Oku demişsiniz okumuş çocuk, askere git demişsiniz, gitmiş, askerde vurulmuş gazi olmuş. Ama vardığı noktada toplumu ve sistemi

sorgulamak lazım.
Soygunda yakalananlara bakın, ya işsiz kaldım diyor ya hastaydım diyor, plan falan da yapmadan kaldırıp taşı vitrine vuruyor, alıp kaçıyor. Batı toplumlarında olduğu gibi bizde büyük, planlı, profesyonel banka soygunları olmuyor. Bunu asla önermiyoruz tabii ama karakteri sıkıştırarak 'kimse anasından suçlu doğmuyor, sıradan, yüce değerlerle yetiştirilmiş bir çocuk gerçekte de böyle suçun sınırına geliyorsa burada dönüp sistem de toplum da kendine bakacak' demek istiyoruz. İşsizlik aldı başını gidiyor; ben de özeleştiri veriyorum, benim de işsiz arkadaşlarım var, kaçını arayıp da bugün ne yedin diye soruyorum. Ben dayanışmanın önemini anlatıyorum çünkü insan bu kadar köşeye sıkışınca ya suçun ya intiharın eşiğine gelecek.

Ferhat karakterinde bıçak sırtı bir durum var, karakterin babaya sert çıkışları başta olmak üzere, antipatik bulunabileceğine dair endişeniz oldu mu?

Kaygım oldu, o yüzden finalde onu konuşturdum, yüksek sesle söylettim. Tartışmalarda ebeveyn tarafından baktığımız için bize biraz antipatik geliyor ama ben eminim ki aynı şeyi yaşayan gençler Ferhat'ın yerine kendilerini koyduklarında onlara antipatik gelmeyecek. Bazıları antipatik, bazıları haklı bulacak ama biz zaten neden-sonuç ilişkileriyle durumu ortaya koyduk, bütün filmlerimde bunu yapmaya çalışıyorum. Salt iyi ve salt kötü yok. Ama tabii ki riskliydi, o yüzden finalde Ferhat karakterini konuşturdum. **APM**

"BABAMIN CEKETİ", 5 EKİM'DE SİNEMALARDA

★★★★

BİÇİM ★★★★ İÇERİK ★★★★ OYUNCULUK ★★★★★

PAPILLON

YÖNETMEN Franklin J. Schaffner **OYUNCULAR** Steve McQueen, Dustin Hoffman, Victor Jory, Don Gordon, Anthony Zerbe, Woodrow Parfrey **SENARYO** Dalton Trumbo, Lorenzo Semple Jr. (Henri Charrière'nin kitabından) **GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ** Fred Koenekamp **MÜZİK** Jerry Goldsmith **KURGU** Robert Swink **YAPIM TASARIMI** Anthony Masters **KOSTÜM TASARIMI** Anthony Powell **YAPIMCI** Robert Dorfmann, Franklin J. Schaffner **YAPIM** 1973, ABD-Fransa **SÜRE** 151 dk.

HAPİSHANEDE 'KELEBEK' ETKİSİ

Tüm zamanların en iyi hapishane filmleri arasında gösterilen, *Franklin J. Schaffner* imzalı "Kelebek" (*Papillon*), tam 45 yıl sonra yeni çevrimiyle karşımızda. *Michael Noer*'in yönettiği, bu ay sinemalarımıza konuk olacak filmde, özgün yapımda *Steve McQueen*'in canlandırdığı Henri 'Papillon' Charrière rolünde *Charlie Hunnam*'ı, *Dustin Hoffman*'ın hayat verdiği Louis Dega rolünde de Rami Malek'i izleyeceğiz. Yeni çevrim vesilesiyle, Henri Charrière (1906-1973) adlı kürek mahkumunun Fransız Guyanası'ndaki Şeytan Adası'nda geçirdiği uzun yılları anlattığı aynı adlı romandan beyazperdeye aktarılan eski "*Kelebek*"i anımsatalım istedik bu ay...

Tunca ***ARSLAN***
tuncaarslan@yahoo.com

Fransa... 1930'lu yılların başındayız... Çırılçıplak haldeki kürek mahkûmları, içtima vaziyetindedir. Konuşma yapan subay, zorlu bir deniz yolculuğuyla Fransız Guyanası'ndaki Şeytan Adası'nda bulunan St. Laurent Hapishanesi'ne gidecek olan bu insanlara, ağır cezalara çarptırıldıklarını anımsatır. Kısa süren konuşmanın son sözleri, "Fransa sizi başından attı. Fransa'yı unutun ve mahkûm kıyafetinizi giyin!" olacaktır. Devamında, kentin sokaklarında halkın meraklı bakışları arasında limana doğru yürüyüş başlar. Sırtlarında heybeleri, adeta kefaret yürüyüşünün ilk adımlarını atmaktadır mahkûmlar.

Tıpkı John Frankenheimer imzalı "Alcatraz Kuşçusu" (Birdman Of Alcatraz, 1962), Frank Darabont'un "Esaretin Bedeli" (The Shawshank Redemption, 1994) gibi tümüyle esarete, psikolojik şiddete, eziyete, işkenceye, zincire, tecrit ve hücre cezasına, hapishaneye dönük, erkekler arası bir öykü vardır karşımızda. Bununla birlikte alabildiğine yumuşak anlatımlı, şaşırtıcı ölçüde sakin üslubun egemenliğinde akıp giden bir filmdir "Kelebek".

St. Laurent'te öncelikli amaç mahkûmun iradesini kırmak, temel prensip ise 'sessizlik'tir. Bu nedenle şiddet, çok alttan ama gürül gürüllüğünü her daim hissettirerek çarpar yüzümüze. Öte yandan, gelmiş geçmiş en sarsıcı ve gerçekçi (ve pek bilinmeyen) hapishane filmlerinden biri olan, Avustralyalı John Hillcoat'ın 1988'de çektiği "Yaşayan Ölülerin Hayaletleri" (Ghosts... of the Civil Dead) gibi 'soğuk şiddet'in tavan yaptığı türden bir örnek de değildir.

"Maymunlar Cehennemi" (Planet Of The Apes, 1968), "General Patton" (Patton, 1970) gibi üst düzey iki çalışmanın ardından kolları sıvayan Franklin J. Schaffner, klasik anlatının doruklarında gezinerek sarsıcı bir hapishane-dostluk-kaçış serüveni sunar 1973 yapımı "Kelebek"te. Henri Charriere (1906-1973) adlı kürek mahkûmunun 1931'den itibaren Şeytan Adası'nda geçirdiği uzun yılları anlattığı aynı adlı romandan beyazperdeye aktarılan film, 150 dakikalık uzunca süresine ve romanın neredeyse 'baş edilemez' gücüne rağmen, unutulmazlığa erişmeyi başaran, sinema tarihinde derin iz bırakan bir yapım, bir yedinci sanat şaheseridir.

Filmin yaklaşık ilk 20 dakikasında, gemiye doğru yürüyüşe ve mahkûmlardan bazılarının öleceği deniz yolculuğuna tanıklık ederiz. Müebbet hapis cezalısı, göğsündeki kelebek dövmesi nedeniyle "Papillon" olarak tanınan Henri Charriere (Steve McQueen) ve ufak tefek, hesap kitap işinden iyi anlayan, sahte tahvilleriyle çok insanın canını yakmış, Fransa'daki en iyi kalpazan unvanının sahibi üçkağıtçı-dolandırıcı Louis Dega (Dustin Hoffman) kürek cezalısı yolcular arasındadır. Kaçmanın imkansız olduğu ada-hapishanedeki çalışma kampına ömür tüketmeye giderlerken, kimsenin kimseye güvenemeyeceği bu korkunç yerde birbirlerine yaslanmak zorunda kalırlar.

İlk andan itibaren aklı fikri bir yolunu bulup kaçmakta olan Papillon, 'kıçı para dolu' Dega'ya koruma teklif eder. Aralarındaki anlaşma şöyledir:

Dega: Guyana'ya gidene kadar hayatta kalmamı sağla, ben de kaçmak için tüm finansal işleri halledeyim.

Charriere: Ama 'benim' kaçışım için, 'bizim' değil.

Dega: Elbette, benim kaçmaya niyetim yok, asla...

Sonrasında Charriere ile Dega, 'zamana yayılan' mahkûmiyetleri çerçevesinde, "Bir mahkûmun ilk görevi kaçmaktır" diyen Michel Foucault'ya kulak verircesine, Şeytan Adası'nı çevreleyen denizin öte tarafındaki özgürlüğe dikerler gözlerini. Adadan ilk kaçma girişiminin bedeli, mevcut cezaya eklenen iki yıllık hücre hapsidir. İkinci girişimin karşılığı ise hücrede geçirilen beş yıl olacaktır.

Schaffer, öykünün iki kahramanını, acımasız-katı hapishane görevlileri ve diğer

Louis Dega (Hoffman) ve Henri Charrière (McQueen)...

Yönetmen Schaffner (sağda) ve görüntü yönetmeni Fred J. Koenekamp...)

mahkûmlarla olduğu kadar, kendi aralarındaki ilişkiler aracılığıyla da yeterince tanıtır. Kişilik incelemesi açısından belki romanın biraz daha doyurucu olduğu iddia edilebilir ama Dalton Trumbo'nun senaryosu da tek bir yerde bile tıkanmadan tıkır tıkır işlemektedir.

Jerry Goldsmith'in Oscar adaylığı bulunan, kulaklarımıza nakşolunan müzik çalışmasının yanında filmin başarısında iki dev oyuncunun, McQueen ve Hoffman'ın büyüleyici performanslarının ve uyumlarının da büyük payı vardır kuşkusuz. Filmde ikisinden birinin görünmediği sahne yoktur ve öyküde olduğu üzere kamera karşısında da birbirlerini tamamlarlar. Fred Koenekamp'ın görüntü yönetmenliği de kusursuzluk örneğidir.

Adaya geldikleri ilk gün hapishane avlusunun ortasında kurulu giyotinle tehdit edilmeleri, gardiyanın bataklıkta vurduğu timsahın yakalanması, hücre cezası alan Henri'nin şuurunu kaybetmemek için yaptıkları ve vücudunun protein ihtiyacını karşılamak için çaresizce hamamböceği yemesi ya da cinayetle değil, "ömrünü boşa harcamakla" itham edildiği bir kabus görmesi... Akıldan çıkmayacak sahnelerle dolu "Kelebek"i çocukluk çağımda seyrettiğimden beri gözlerimin önünden gitmeyen görüntüler ise cüzamlılar adasındadır. İki arkadaşın kaçma girişimlerinden birinde yolları cüzamlıların korkutucu adasına düşecek, para karşılığında alacakları sandal sayesinde özgürlüğe yelken açabileceklerdir. Cüzam kolonisinin lideri, "Neden ben konuşurken yüzüme bakma nezaketini göstermiyorsun?" dedikten sonra, birkaç nefes çektiği sigarasını uzatır Henri'ye... Kahramanımız bir an duraksasa da sigarayı alır ve dumanı ciğerlerine çeker. Hastalığın bu şekilde bulaşmayacağını bilmediği halde risk alarak cüzamlı adamın güvenini kazanmış, kendisinin ve diğer iki kaçağın yaşamını kurtarmış, sandala kavuşmuştur.

İki karakter arasında başlangıçta karşılıklı çıkara (birinin parası, diğerinin koruyuculuğu) dayalı alışverişin giderek gerçek bir dostluğa dönüşmesini, farklı ruhların ortak bir amaç için buluşmasını usul usul işleyen Schaffner, 'boşa geçmiş bir hayatın bedeli olarak esaret' vurgusunu ve ne olursa olsun kadere boyun eğmeme çabasını mükemmel bir senteze dönüştürür film boyunca.

Ve denizin gel-git'ine, hindistancevizlerinin kaldırma gücüne dayalı, umudun dalgalara bağlandığı muhteşem final... Yapımın üstünden 45 yıl geçmiş olsa da açık açık yazmayayım ama Henri Charriere'nin hayatının 'sonraki' dönemini anlatan bir kitap daha yazmış olduğunu da belirtmeden geçmeyeyim.

Hapishane filmleri, büyük oranda seyirciyi 'yabancılaşmaya' zorlayan bir türdür. Türün en iyi örneklerinden biri niteliğindeki "Kelebek" ise bu yabancılaşmayı, 'büyük firara yardımcı olma' arzusuyla parçalayan eşsiz bir film olarak yer almaktadır sinema tarihinde. **APM**

"KELEBEK", 12 EKİM'DE SİNEMALARDA

CÜZZAMLILAR, YERLİLER, RAHİBELER VE **AVUKATLAR**

Biyografik bilgilerde 'dokuz kez' denilse de filmde Papillon üç kaçma girişiminde bulunur ve ilk iki firar sürecinde çok farklı serüvenler yaşar. Orijinal filmi izlememiş olanlar ve doğrudan ikinci versiyonu seyredecekler için ayrıntılara çok fazla dalmayayım ama işin içine cezasını tamamlamış eski mahkûm-insan avcılarının karıştığı, rüşvet paraları karşılığında çürük sandallarla karşılaşıldığı, Honduraslı polislerin ve yerlilerin devreye girdiği, Papillon'un bir ara cennet yaşamı da süreceği, önce iki, sonrasında beş yıllık hücre hapsiyle sonuçlanan bir süreçtir bu. Firara yardımcı olacağını söyleyerek rüşvet alanların her an kazık atabileceği, kendinizden başka kimseye güvenemeyeceğiniz, ihbar edilmeme garantisinin olmadığı gerilim dolu saatler ve günler söz konusudur...

Roman ve filmin gizli kahramanı niteliğindeki 'para'nın kirli yüzüyle de tıpkı hapishanede olduğu gibi dışarıda da bu anlarda karşılaşırız nitekim. Papillon, Dega'dan başlayarak, gardiyanlarla, cüzamlılarla, kendisine bakan yerlilerle ve rahibelerle çok farklı para ilişkisi kuracak, paranın gücünü ve güçsüzlüğünü çok farklı şekillerde deneyecektir. Aynı şey, gerek Papillon'la ilişkisi, gerekse de karısı ve avukatı dolayısıyla Dega için de geçerlidir. Tüm olan bitenler arasında, parayı yalnızca 'iki şey' için kullandıklarını belirten cüzzamlı adamın yaklaşımı ise apayrı bir yaklaşım oluşturmaktadır.

> ***"Henri'nin vücudunun protein ihtiyacını karşılamak için çaresizce hamamböceği yemesi, filmin akıldan çıkmayacak sahnelerindendir."***

Giovanni Scognamillo'ya ithafen

Keyif

88
The Ballad Of Buster Scruggs
Ali Ercivan

90
Kara Turist
Kaan Karsan

92
Elephant
Serdar Kökçeoğlu

76
Şampiyon
Okan Arpaç

80
Amadeus
Burak & Emre Göral

84
Tırmanış
Murat Erşahin

86
Cinnet
Mehmet Sindel

82
MUHARREM
Şenay Aydemir, "Takva"nın unutulmaz karakterini inceledi.

94

Bohemian Rhapsody

Önümüzdeki ay gösterime girecek "Bohemian Rhapsody"nin enfes soundtrack çalışmasına bir göz atalım... Cumhur Canbazoğlu

ŞAMPİYON

Wallace Beery ve Jackie Cooper'ın 1930'ların başında tüm dünyayı *gözyaşına* boğdukları '*mahvedici*' melodram "Şampiyon" (The Champ), 1979'da yeniden sinemaya uyarlanmış ve Jon Voight, Faye Dunaway ama bilhassa küçük *Ricky Schroder*'ın devleşen oyunculuklarıyla 7'den 70'e herkesi ağlatıp gişe rekorları kırarak, kalplerde *silinmez bir iz* bırakmıştı.

Okan ***ARPAÇ***
oarpac@gmail.com

Beyazperdenin bir zamanlar en rağbet gören film türleri arasında yer alan, 1920-30'larda Almanya'da, 1930-40'larda Amerika'da, 1940-50'lerde İtalya'da ön plana çıkan, ülkemizde ise Yeşilçam klasikleriyle yerini sağlamlaştıran melodramlar, bazen kaçınılmaz olarak en mesafeli seyirciye bile gözyaşı döktürürler. "Şampiyon" (The Champ), sinemasal açıdan çok önemli bir yapıt değilse de, filmi sinemada izlemiş kuşak için bir ömür boyu 'kalp ağrısıdır' bu bakımdan... 1931'de King Vidor'un yönettiği, Wallace Beery ve küçük oyuncu Jackie Cooper'ın sinema tarihindeki en iyi 'adam-çocuk' eşleşmelerinden birini sergiledikleri siyah-beyaz "Şampiyon", ülkemizde dönemin gazete ilanlarında seyirciye övgüyle takdim edilir: "Meşhur artist Wallace Beery ve dahi çocuk Jackie Cooper, 1932-1933 cihan filim müsabakasında büyük mükâfatlar kazanmış 'Şampiyon' (Bir Yavrunun Çektikleri) filiminde muzafferane muvaffakiyetler kazanmaktadırlar."

1932'de Amerika'da yılın en çok iş yapan beş filminden biri olan "Şampiyon", 1933'te Türkiye'de de yoğun ilgiyle karşılanır. 48 yıl sonra, 1979'da, bu kez İtalyan asıllı sinema ve tiyatro yönetmeni Franco Zeffirelli esere el atar. Seçtiği proje, acaba 50 yıl aradan sonra yeniden seyirciye ulaşabilecek, onları yine gözyaşına boğabilecek midir? Sonuç, muazzam bir başarı olur!

Ülkemizde meşhur 12 Eylül darbesinden bir ay kadar sonra Ekim 1980'de vizyona giren bu yeni "Şampiyon", kulaktan kulağa bir anda yayılarak herkesin ilgi odağı haline gelir. 7'den 70'e her yaştan seyirci filmi

seyretmeye koşar, gişe önlerinde uzun kuyruklar oluşur. Daha evvel "Aşk Hikayesi"nde (Love Story; 1970) ya da daha sonra "Babam Ve Oğlum"da (2005) ne olduysa, aynısı "Şampiyon"da olur, yüreği taş bağlamışlar bile salonlarda gözyaşlarına boğulurlar.

Yedi yıl önce uzaklaştığı ringlere, küçük oğlu T.J.'e (Ricky Schroder) iyi bir hayat sunabilmek için dönen eski boks şampiyonu Billy'nin (Jon Voight) hazin öyküsüdür bu... Körkütük içen, içince kumar oynayan ve sürekli tüm parasını kaybeden Billy, son bir maça çıkarak maddi durumunu toparlamak ister. Bu esnada T.J.'in, o daha bebekken terk edip giden annesi Annie (Faye Dunaway) ortaya çıkar. Sonradan zengin olan kadının annelik duyguları kabarmış ve kendisini 'öldü' bilen oğlu T.J.'e yeniden sahip çıkmak istemektedir.

Melodramın sacayaklarını doğru bir şekilde kuran "Şampiyon", kimi anlarda adeta "Kafkas Tebeşir Dairesi"ne dönüşür. Brecht'in meşhur oyununda tartıştığı konuya gelir dayanır; "T.J., doğurup da onu terk eden annenin midir, yoksa onu sevgi ve emekle büyüten babanın mı?"

Angelina Jolie'nin babası Jon Voight'ın henüz 41 yaşındayken rol aldığı film her ne kadar 'Şampiyon'un dramı olsa da, olan biteni T.J.'in gözünden izleriz. 2 bin çocuk arasından seçilen, film çekilirken 8 yaşında olan, sapsarı saçlı, mavi gözlü, adeta kartpostaldan fırlamış gibi duran ve kamera önündeki bu ilk rolünde hem Voight'a hem de Dunaway'e taş çıkartan Ricky Schroder, bir anda dünya çapında şöhrete ulaşır. Film boyunca gözyaşı dinmeyen bu 'velet', adeta İtalyan ressam Bruno Amadio'nun meşhur "Ağlayan Çocuk" tablosunun ete kemiğe bürünmüş hali gibidir.

Bu filme varana kadar "Bonnie Ve Clyde" (Bonnie And Clyde; 1967), "Kibar Soyguncu" (The Thomas Crown Affair; 1968), "Küçük Dev Adam" (Little Big Man; 1970), "Çin Mahallesi" (Chinatown; 1974), "Akbabanın Üç Günü" (Three Days Of The Condor; 1975) ve "Şebeke" (Network; 1976) gibi hemen her biri birer başyapıt olan filmlerle kariyerinin zirvesini görmüş olan Faye Dunaway de, son büyük rolünde unutulmaz bir anne portresi çizer. Soğuk, mesafeli, zengin ama 'ana yüreği' taşıyan ve bunu tüm nüanslarıyla oyunculuğuna yediren bir ikon.

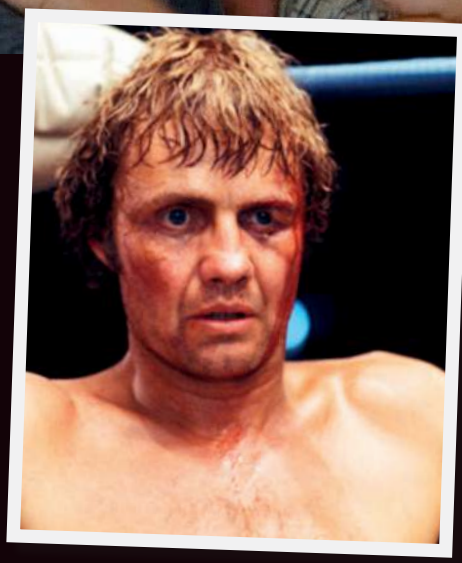

1976'daki "Rocky"nin rüzgarıyla, boks ringlerinde geçen filmleri zaten zevkle seyreden seyirci, "Şampiyon"u da bağrına basar. Kaldı ki Billy'nin maça hazırlık ve maç gecesi sahneleri neredeyse "Rocky"nin kopyası gibidir. Müzikleriyle Oscar'a aday olan, küçük Schroder'a Altın Küre getiren ve Voight'ın da aynı ödüle aday olduğu yapıt, yönetmen Zeffirelli'nin "Affedilmeyenler"le (Endless Love; 1981) birlikte en çok gişe yapan filmidir.

1953'te "Palyaço" (The Clown) adlı bir versiyonu daha çevrilen, Frances Marion tarafından kaleme alınan öykü, büyükler için karı-koca arasındaki aile dramını ele alırken, yaşı küçük seyirci de kendini T.J. ile özdeştirir. Babasının ona aldığı at, her çocuğun sahip olmak istediği müthiş bir hediyedir. Babasından hiç ayrılmak istemeyen, eve sarhoş geldiğinde onun üstünü başını çıkarıp yatağına yatıran, maç sırasında bile sanki onun 'koç'u gibi davranan küçük T.J.'de hemen her çocuk kendini görür biraz da... Hele ki final sahnesinde!

Üzerinden yıllar geçse de etkileyiciliğinden bir şey kaybetmeyen ve seyircinin gönlünde 'aşktan da üstün' bir yeri olan "Şampiyon", sinemanın sihrini taşıyan ender filmlerden. **APM**

"Şampiyon" İçin Ne Dediler?

Sevin Okyay
Pek sevmem ama ağlatma gücüne itirazım yok. Aslında ben Bambi'nin annesi ölünce daha çok ağlamıştım!

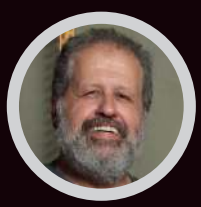

Fatih Özgüven
Seyrederken Zeffirelli'ye birileri meydan okumuş gibi gelir: "Sen ancak opera, tiyatro uyarlarsın abi, yap bir acıklı film adaptasyonu da görelim!"

Ali Ulvi Uyanık
Zeffirelli, bu melodramı, adeta, opera sanatında çıkılabilen duygusal zirveye ulaştırmış ve sinemanın en acıklı finallerinden birine imza atmıştır.

Mehmet Açar
Emek'te seyrederken özellikle finale doğru filmle seyirciler arasında hiçbir mesafe kalmadığını hatırlıyorum. Tezahürat yapanlar, ağlayanlar...

Uğur Vardan
Bir neslin gözyaşlarını teslim alan ve "Hey, Şampiyon" repliğiyle zihinlerimize sonsuza kadar yerleşen sağlam bir klasik.

Cem **ALTINSARAY**
cemaltinsaray@gmail.com

Video Olmasa **Sinefil Olur Muydu?**

İşbu yazıda kendi deneyimimden yola çıkarak bir döneme damga vurmuş ***video çılgınlığını*** anacağım. Gözlerini ***dijital çağa açan*** şimdinin gençlerine analogun kokusunu duyurmaya çalışacağım.

Rezervuar Köpekleri" (Reservoir Dogs) ve "Ucuz Roman" (Pulp Fiction) gibi iki başyapıtla postmodern sinema kavramını günlük hayatımıza sokan ve handiyse tek başına endüstrinin yönünü değiştirten Quentin Tarantino, sinemacı olmadan önce iflah olmaz bir sinefildi. O birbirinden heyecan verici pastiş harikalarını yaratmak için kolları sıvamadan önce binlerce film izlemişti.

Tarantino 1985-1990 yılları arasında Manhattan Beach'te bulunan Video Archives isimli video mağazasında çalışıyor. "Rezervuar Köpekleri", "Çılgın Romantik" (True Romance) ve "Katil Doğanlar"ın (Natural Born Killers) senaryolarını burada çalışırken yazıyor. Bu dönem gerek kişisel gelişim, gerekse sanatsal üretim açısından hayatındaki en belirleyici dönem oluyor. İleride mağaza kapandığında tamamını satın alacağı 8000 civarındaki filmin büyük bir kısmını yine bu dönemde izleme olanağına kavuşuyor. Aynı anda hem hayatını kazanıyor, hem de kendisini dünyanın sayılı sinefillerinden birine dönüştüren baş döndürücü film dağarcığını. Ülkelere göre tasnif edilmiş yabancı dilde filmler, kült filmler, belgeseller ve yetişkinlere yönelik yapımlar gibi diğer video mağazalarında kolay kolay rastlanmayacak hususi bölümler tamamen onun eseri. Video Archives'ın kendisi de film tutkunu olan kurucusu Lance Lawson, "Müşteri bana bir film sorduğunda ben olsa olsa yönetmenin ve başrol oyuncularının adını anarım. Quentin ise yardımcı oyunculardan girer, görüntü yönetmeninden çıkar, o da yetmez, filmden sahneleri canlandırmaya başlar" diye anlatıyor. Tarantino ise burada çalıştığı için sinefil olmadığını, bilakis buranın zaten müşterisi olduğunu, yani sinefil olduğu için buradan iş teklifi aldığını belirtiyor. Filmler kadar formatlarla da çılgınca bir bağ kuruyor. Film toplamayı esrar bağımlılığına benzetiyor. LaserDisc için kokain, 35mm içinse eroin diyor. Film arşiviyle gurur duyuyor ve Netflix'in hiçbir zaman klasik video kültürünün yerini dolduramayacağına inanıyor.

Benim de 1985 yılında ailemin bilgisi dışında gelişen, unutulmaz bir video kulüp maceram oldu. Adedi 300 TL'den film kiralama hizmeti veren video küluplerden eve en yakın olanına o kadar çok girip çıkıyordum ki, bir gün kovalayacaklar diye ödüm kopuyordu. Aşağı yukarı her gün üç adet film kiralıyordum. Kiraladığım filmleri aynı gün izleyip, ertesi gün iade ediyordum. Aklımı yitirmiş gibi film izliyordum. Ama yetmiyordu. Sıra sıra filmlerin dizili olduğu rafların önünde sokak kedisi gibi bir ileri bir geri gidip geliyor, hummalı bir akıl yürütmeyle hangi filmleri izleyeceğime karar vermeye çalışıyordum. Daha çocuk yaşta popüler filmlerin çoğunu görmüştüm ve kulübü işleten abinin yahut yanında çalışan elemanların yardımcı olabileceği pek bir şey kalmamıştı. Seyyar dağıtıma çıkan elemanlar "yazık, deli galiba" gibisinden bakışlar ve arada laflar atarken, dükkan sahibi yüzünde "hiç değilse alışveriş yapıyor, ilişmeyin" dercesine bir anlatımla arkamı kolluyordu. Dananın kuyruğu şöyle koptu. Benim gibi film seçmeye gelmiş bir bey amcayla diyaloğa girdim ve ona tavsiyelerde bulunmaya başladım. Çoğu kez meraklı sorularımla bunalttığımı düşündüğüm dükkan sahibi o gün başka bir yakınlık gösterdi bana. Zira amca tam beş adet film kiralamıştı! Ertesi gün dağıtıma çıkma teklifi aldım. Herhangi bir ödeme söz konusu değildi, öğlenleri bedava köfte ekmek yiyecek ve istediğim kadar film izleyebilecektim. Hayatımın en yürek hoplatan tekliflerinden biri olduğunu sanırım söylememe gerek yok. İleride işim olacak bir şeye bulaştığımı bilmeden, elime tutuşturulan bir bavul dolusu filmi kapı kapı dolaşıp kiralamakla görevlendirildim. Dönemin yıldızları Kemal Sunal, Şener Şen ve Müjde Ar'dı. Her birinin son birkaç filmi. Komediler, korku, karate (acayip gidiyordu) ve savaş filmleri. Birkaç da arkaya gizlenmiş yetişkin filmi. Şoray kanunlarının rafa kalktığı Atıf Yılmaz filmi "Mine" (!), "Emmanuelle" vb. Tek tek soruyorlardı filmleri, sabırla ve zevkle anlatıyordum. İçeri alıyorlar, altıma sandalye çekiyorlardı. Kişiye özel öneriler yapmaya başlamıştım. Önerdiğim filmlerden öyle memnun kalıyorlardı ki limonata, kola, kurabiye ve börek ikramları başladı. Dükkan sahibi "al ya, dursun, sonra izlersin" diye koltuğumun altına film üstüne film sıkıştırıyor, rafları istediğim şekilde yeniden düzenlememe müsaade ediyor, beni nasıl ödüllendireceğini bilemiyordu.

Filmleri tekrar tekrar izleyebilmek, görüntüyü ileri/geri sarabilmek, en can alıcı yerinde dondurabilmek mucize kabilindendi. Teknoloji dur duraksız ilerledi, formatlar sürgit gelişti, 250 satırlık (333x480) görüntüyle mutlu olduğumuz günlerden 1080 satırın (1920×1080) yetmediği zamanlara geldik. Modern sinefil kültürünün mayasına hiçbir şey analog video döneminden daha çok tesir etmedi. Sinemasever insanlar kuşkusuz ki videodan önce de vardı. Ama sinefil diye bir tür, video olmasa muhtemelen doğmazdı. **APM**

Tarantino'nun video kaset yılları...

> ***Sinemasever*** **insanlar kuşkusuz ki videodan önce de vardı. Ama** ***sinefil*** **diye bir tür, video olmasa muhtemelen doğmazdı.**

Beyoğlu Sineması Kartı **yenilendi!**

BEYOĞLU SİNEMASI

Mobilet

AMADEUS

Milos Forman'ın 1984 yapımı olağanüstü filmi "***Amadeus***", seyircisini 'yetenek' denen şey üzerine düşünmeye çağırır. Gerçekte yaşandığı tartışmalı olsa da '***yetenek kıskançlığı***' meselesini en vurucu şekilde anlatan filmlerden de biridir.

Burak ***GÖRAL***
bgoral@hotmail.com

Her türlü müziğe ilgim vardı daha çocukluğumdan beri. Harçlıklarımdan biriktirip kaset almaya başladığımda babamla sık sık papaz olurdum. Benim özellikle ortaokuldan itibaren okul harçlıklarımı çoğunlukla müzik dergilerine ve kasetlere yatırmama çok kızardı. Halbuki kendisi de müziğe oldukça meraklıydı.

Evimizde ve hayatımızda her zaman müziğe yer vardı ama klasik müzik bu toplamda pek yoktu doğrusu. Ama yine de TRT'de yayınlanan pazar konserlerine bakardık, başından sonuna izlediğimiz konserler ise komedyen Danny Kaye'in galiba birkaç yıl üst üste yinelediği orkestra şefi gösterisiydi. Tabii çok film izlerdik birlikte ve babam klasik müzik kültürü çok zengin olmasa da ünlü film müziklerini tanıtırdı bana.

Daha çok rock ve pop müzik dinleyen biri olarak beni en çabuk yakalayan eserlerin hep Wolfgang Amadeus Mozart'a ait olduğu bir gerçekti. Tabii sonra klasik müziğin eşsiz dünyasına daha çok girdim. Mozart, İngiliz oyun yazarı Sir Peter Levin Shaffer'ın 1979'da sahneye koyduğu "Amadeus" adlı oyununun da başlıca esin kaynağı olmuş. Londra'da oynanmaya başlayan, sonra Broadway'e taşınan bol ödüllü oyun, bir biyografiden çok daha fazlasıymış aslında. Bir sanatçının kendisinden daha yetenekli başka bir sanatçıya duyduğu, kontrol edilemez kıskançlığının da hikayesiymiş aynı zamanda. Sahnede bu güzel hikayeyi kısıtlı bir şanslı kitle izlemişti ama 1984'te Çek yönetmen Milos Forman'ın beyazperde uyarlaması tüm dünyayı etki altına alabilmişti. Ben 15 yaşındayken vizyona gelen "Amadeus"u ilk kez sinemada izleyemedim. Yaşım gereği sanırım, macera filmlerine atıyordum kendimi en çok o zamanlar... Ama video kaset dükkanından kiralayıp ailece izlediğimizi hatırlıyorum filmi. Bayılmıştım, çok etkilenmiştim. "Requiem" benim hayatıma o zaman girdi işte. Amadeus'un babası ve bilmeden, erken sonlanacak kendi hayatı için bestelediği o dev eser. "Requiem" yıllar sonra bana sadece onu dinleyerek kaleme aldığım bir senaryo da yazdıracaktı.

Forman'ın filmi klasik müziğe özel bir ilgi duymayan insanları bile etkileyebilecek güçte özel bir filmdir. Emre bu yaşına gelene kadar iki kere izledi. İkinci izleyişinde de ilkindeki kadar üzüldü o çarpıcı finalinde.

NE ANLATIYOR?

18. yüzyılın Viyana'sında geçen "Amadeus"un anlatıcısı yaşlı Antonio Salieri'dir. Genç bir rahibe kendisi gibi bir müzisyene nasıl eziyet ettiğini ve onu sefalete, ölüme nasıl adım adım sürüklediğini itiraf eder ağır ağır.

Sarayın resmi müzisyeni Salieri, bir müzik âşığıdır. Bağlı olduğu müziksever Avusturya-Macaristan imparatorunun biricik gözdesi

13+

KARNE
Flörtöz durumlar ●●●
Şiddet/korku öğeleri ●●
Argo kullanımı ●●
Alkol/sigara kullanımı ●●●
Pozitif mesajlar ●●●

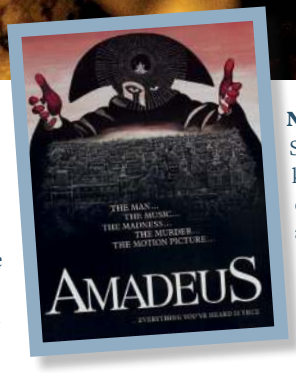

olarak mutlu mesut yaşayıp giderken hayatına ünü kendisinden önce gelmiş olan Mozart giriverir birden. Salieri, 'Tanrı'nın yeryüzündeki sesi' olarak tanımladığı ve bestelerine büyük hayranlık duyduğu Mozart'ı ölesiye merak eder: "İlk konçertosunu 4 yaşında bestelemişti, ilk senfonisini 7 yaşında, tüm bir operayı 12 yaşında! Halinden anlaşılıyor muydu? Böylesine yetenekli olunca dıştan görülüyor muydu?"

Salieri, işte bu duygularla onun karşısına çıkar ve bu hayranlığı büyük bir hayal kırıklığına dönüşüverir! Çünkü Amadeus onun hayal ettiği 'ağırlıkta' bir sanatçı değil, şımarık bir çocuk gibidir. Kaba saba esprilerle kadınların peşinden koşan, abartılı gülme krizlerine giren bir çocuk! Salieri, iyi müziği anlayabilecek kadar yeteneklidir ve ne yazık ki bu onun en büyük talihsizliğidir bir yandan. Çünkü o kadar iyi müziği yaratacak yetenekte biri olmadığı gerçeğiyle yaşamak zorundadır. Salieri Tanrı'nın, sesini duyurmak için neden bu kaba saba çocuğu seçtiğini anlamaya çalışır ve buna isyan eder.

NELER KONUŞABİLİRİZ?

Salieri'nin isyanı dev bir kıskançlıktır. Kıskançlık duygusunun yıkıcılığı insanlar arasındaki bozguncu hareketlerin en tehlikeli olanlarından biridir. Çocuğunuzla bu konuda bu film üzerinizden konuşmak faydalı olacaktır. 13-14 yaşında bir çocuk, Salieri ile Mozart arasında yaşananları anlayabilecek algılara sahiptir.

Filmde zararsız denebilecek çıplaklık var. Mozart'ın partilerde bol içki tüketmesi de açık bir şekilde görünüyor. Çok yetenekli bir sanatçının kendisini böyle bir hayata aşırı kaptırması, Salieri'nin bazı manevralarını sezememesine sebep oluyor mu acaba?

Azim, deha, yetenek ve sanatta üstünlüğün kışkırtıcı cazibesini konuşabileceğiniz en uygun filmlerden biri "Amadeus". Eğer çocuğunuzun sanatın herhangi bir dalıyla ilişkisi, yeteneği varsa faydalı mesajlara ulaşabileceği bir filmdir aynı zamanda.

NEREDEN İZLEYEBİLİRİZ?

Türkiye'de DVD'si çıkmıştı... İnternette çeşitli platformlardan da izlenebiliyor. **APM**

Emre ***GÖRAL***
emregoral34@gmail.com

YETENEKLE GELEN MUTSUZLUK

Şimdiye kadar izlediğim filmlerden edindiğim kadarıyla büyük yetenekler ve dahiler zirveye ulaşırken hep büyük acılar çekmiş. Mozart benim en sevdiğim bestecilerden biridir. Konservatuar derslerimde ve onun eserlerini her dinlediğimde onu yaşam dolu, enerjisi yüksek biri olarak hayal etmiştim. Yani filmdeki Mozart beni pek şaşırtmadı. Klasik dönemdeki bir sürü besteciyi geçmesinin nedenlerinden biri müziğe çok erken başlaması. İlk konçertosunu 4 yaşında yapan birinden bahsediyoruz!

Mozart daha akıcı, daha fazla notalı ve daha dinamik besteler yapmış. O dönemin rock yıldızı gibi çılgın, popüler, samimi ve zor ama kolay hazmedilebilen parçalar yazmış. Filmde yaşananların gerçek olup olmadığını bilemem. Ama sanatçı kıskançlığını hissedebiliyorum. Aslında bir bakımdan Salieri'yi anlamak da mümkün. Sonuçta o da yetenekli, istekli ve çalışkan biriymiş. Ama asla Mozart kadar olamamış ve bunun yenilgisini hazmedemiyor. Onun yerinde olsam ben de kıskançlıktan patlardım eminim. Ama ben kendimle onu karşılaştırarak, "Onda olup da bende olmayan şey ne?" diye sorardım ve kendimi aşmaya çalışırdım. Ama Salieri bunu yapmıyor, kontrol edemediği kıskançlığının yıkıcı bir şeye dönüşmesine neden oluyor. Bu nefret duygusu o kadar büyüyor ki, artık yavaş yavaş önce Mozart'ın sefalet içinde yaşamasının sonra da ölümününün yolunu açıyor. Onun hayatında çok önemli bir yere sahip olsa da duygusal olarak hep eksik bir ilişkisi olduğu ölmüş babasının hayaleti şeklinde Mozart'ın karşısına çıkması büyük alçaklık bence!

Sonunda aslında Salieri'nin de hatalarının ne kadar farkında olduğunu anlıyoruz ama giden gitmiştir maalesef.

"Amadeus", beni izlediklerim içinde en çok etkileyen filmlerden biri ve sanırım hayatım boyunca hiç unutmayacağım, finalini her hatırladığımda üzüleceğim filmlerden biri olacaktır hep...

Cemaat Ahlakı Ve **Kapitalizmin Ruhu!**

Şenay ***AYDEMİR***
sinesenay@gmail.com

Önder Çakar'ın senaryosundan Özer Kızıltan'ın çektiği "***Takva***"nın başkarakteri Muharrem, ***Erkan Can***'ın oyun gücüyle de birleşince unutulmazlar arasına girmeyi başarır. ***Muharrem***'in hikaye içindeki dönüşümü, bir tür 'gelecek öngörüsü' de içerir.

Sinema tarihinde çok az sayıdaki şanslı karakter, yaratıcılarının öngörüsü sayesinde kendi zamanlarıyla bire bir örtüşme şansını yakalar. Şüphesiz her karakter sonuçta yaratıldığı toplumsal koşulların bir ürünüdür ama bazıları o toplumsal koşulların içine işler; onlarla birlikte var olur ve hatta daha önemlisi o koşulların geleceğine dair öngörülerde bulunur. Önder Çakar'ın senaryosundan Özer Kızıltan'ın çektiği "Takva"nın karakteri Muharrem tam da böyle bir adamdır!

Salonlarımıza 2006 yılında konuk olmasına rağmen Muharrem'in serüveni özellikle son yıllarda ülkenin sosyolojik bir gerçeğine dönüşen, İslami cemaatlerin kapitalistleşmesi, üyelerinin bugünün kapitalistleri/orta sınıfları/sermaye sahipleri haline gelmesi gibi birçok tartışmayı da yıllar öncesinden öngörmüş görünüyor.

Muharrem, Süleymaniye'de babasından kalma küçük ahşap evde tek başına yaşamaktadır. Bir çuvalcı dükkanında 11 yaşından beri aynı işi yaparak 45 yaşına kadar gelmiştir. Sımsıkı sarıldığı tarikat öğretileri ve bu öğretiler üzerine inşa ettiği Allah sevgisi ile oluşturduğu küçük yaşamı, dünyanın geri kalanı ile fazla ilgilenmeden bir iç dengeye ulaşmıştır.

Muharrem, inançlı bir adamdır. İçinde Allah korkusu vardır. Kul hakkı yemekten, ibadetini aksatmaktan, işten kaytarmaktan, insanların arkasından konuşmaktan kaçınır. Tıpkı yetiştirildiği gibi İslam neyi emrediyorsa onu yapmaya çalışır. Hatta kendisini dinine öyle adamıştır ki, evlenmeye bile vakti olmamıştır. Ama Muharrem'in öyle keskin politik fikirleri yoktur. Kendisi gibi olmayanlar hakkında kötü düşünmez, onları düşman olarak görmez. 'Günahkar' olarak görür belki ama onlara karşı içinden kötülük geçmez. Yoksulluğundan, yıllardır bir han köşesinde çalışıp durmaktan yüksünmez. Eline geçen üç-beş kuruşla karnını doyurabildiği için Allah'a şükretmekten başka bir muradı yoktur yeryüzünde.

Sonra bir gün Dergah'ın yöneticisi "Dünya işleri yapmak için zihin açıklığı değil, kalp açıklığı gerekir. Zihin açıklığı ile yapılan işlere şeytan bulaşır" diyerek cemaat içinde en 'saf' gördüğü Muharrem'e o güne kadar aklından geçirmediği bir iş verir. Muharrem, artık cemaatin sayıları onlarla ifade edilen mülklerinin kiralarını toplayacaktır. Bir tür 'maliye bakanlığı' görevine getirilir. Böyle bir hizmetin kendisinden istenmesi önceleri canını sıksa da Allah yolunda böyle bir hizmetin yapılması gerektiğine ikna olur neticede. Muharrem'in 'manevi dünya'dan, 'maddi dünya'ya bu hicreti; hem mensup olduğu tarikatın hem de ait olduğu dünyanın başka yüzleri ile tanışmasını sağlar.

Küçük dünyasından, modern dünyanın içine; üstelik bir tür 'lonca' sayılabilecek çuval dükkanından kapitalist ilişkiler ağına geçiş yapan Muharrem'in maddi dünyasındaki açlık, para ile kurduğu her ilişkiden sonra iyice açığa çıkar. Bir yandan

bastırılmış cinselliği, öte yandan paranın verdiği iktidar kudreti Muharrem'in iki dünyası arasında büyük bir gerilim yaratır. Yıllardır yoksul insanlara yardım eden, öğrencileri okutan, evsizlerin evi olan tarikatta değirmenin suyunun nerden geldiği gerçeği ile tanışmak; bu gerçeğin bir parçası haline gelmek Muharrem'deki Allah sevgisini giderek korkuya dönüştürmeye başlar.

Muharrem'in yalnızca kendisiyle Allah arasında kurduğu ilişki, bu ilişkiyi sürdürmesine vesile olan Dergah'ın ayakta kalmasının koşullarını öğrendiğinde ve bunun bizzat parçası olduğunda darmadağın olur. Dergah'ın, alacak verecek hesapları yapan, yoksul da olsa kirasını ödeyemediği için kapının önüne insanları koymaktan imtina etmeyen bir şirket olduğunu fark etmesi Muharrem'i derinden sarsarken, bu gücün verdiği olanaklar da bilinçaltında onu dönüştür.

Örneğin daha önce aklından bile geçirmemişken, sabahlarını geçirdiği çuval dükkanında patronunun masasına oturur. Yeni çırağa emirler yağdırır, gerektiğinde fırçalar, çaycıyı azarlar. Para ile olan ilişkisi onu para konusunda daha pratik düşünmeye yöneltir. Kılık kıyafeti değiştikçe çevreden gördüğü saygı ve böylece kendine olan güveni de artar. Ama bir yandan da Allah ile kurduğu ilişkinin eskisi gibi olmadığını, eski saflığını ve en önemlisi Allah'a olan sevgisinin giderek Allah korkusuna dönüştüğünü fark eder. Korktukça daha fazla Allah'a yakarır, yakardıkça daha fazla korkar.

Aynı zamanda, sade bir 'kul' iken bastırılmış cinselliğinin sonucu olarak gördüğü şehvet dolu ama masum rüyalar da değişir. Muharrem'in din ve hayatla kurmaya çalıştığı bu yeni ilişki, onun bilinçaltını da şekillendirmeye başlar. Kendince büyük saydığı bu günahı başka başka biçimlerde işler. Bu kez rüyalarında seviştiği kadın ile

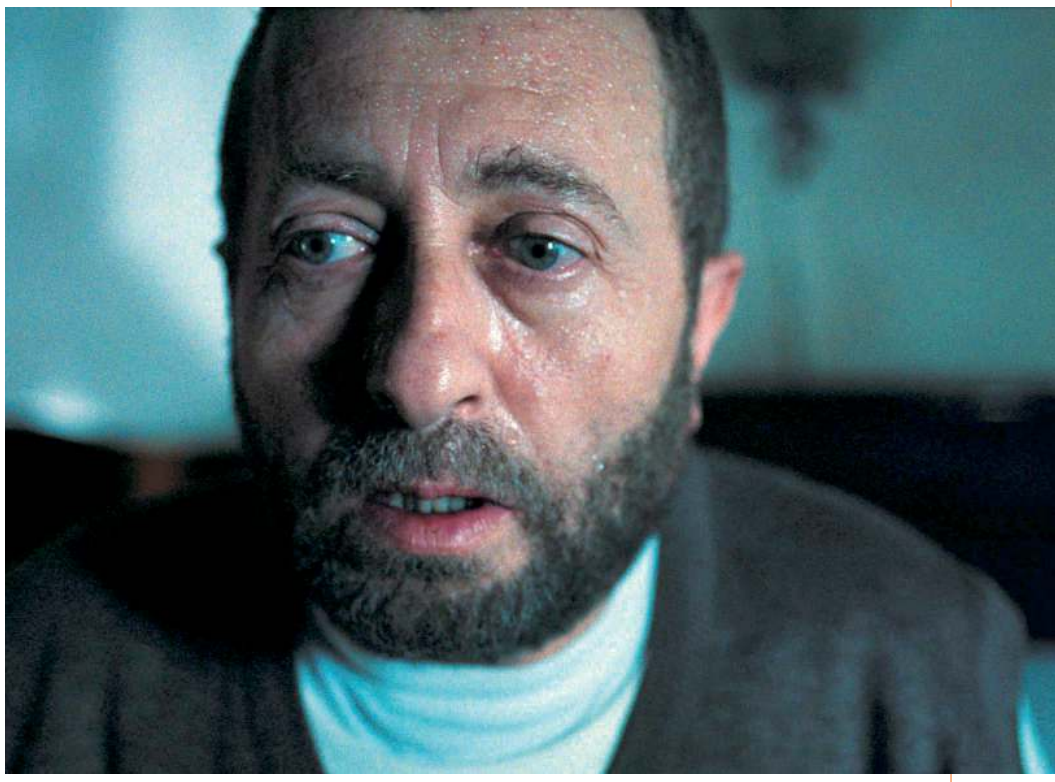

> **"Yağmur sularından inciler yaratan Allah'ım, benim gözyaşlarımı da kabul et..."** *MUHARREM*

arasında paralar görür. Önemli bir iktidar sembolü olarak bir gökdelenin en tepesinde seviştiğini hayal eder. Masum sevişmeler, yerini giderek pornografik imajlara bırakır.

Muharrem, her şeye Allah'ın adıyla başlayıp, her şeyi O'nun adıyla bitirirken; bir anda kendisini bambaşka bir dünyanın içinde bulan; para konuşup, para yaşayan; Dergah'ın Allah ile arasında bir araç olmaktan çıkıp bir anda amacın kendisine dönüşmesiyle dünyası sarsılan; kılığı kıyafeti değiştikçe hayatı, hayatı değiştikçe de zihni açılan bir adam olarak bulur kendisini. Dergah şeyhinin dediği gibi zihinle yapılan işlere bulaştığı için şeytandan kendisini uzak tutamayan ve giderek şeytanı kendi içinde arayan bir avare haline gelen Muharrem, ermek ile delirmek arasında bir yerde sıkışıp kalır. **APM**

"Muharrem" İçin Ne Dediler?

Murat Erşahin
Dünyevi ve uhrevi durumlar arasında sıkışıp kalmış korku dolu adam! Vicdani zenginliğin ve ahlakın yozlaşma sürecinde içeriden çekilen röntgen.

Burak Göral
Muharrem bugün "Dindarım" diyen pek çok adamdan daha vicdanlı; sinemamızın iyi yazılmış, iyi oynanmış en güzel 'defolu' karakterlerinden biridir.

Erkan Aktuğ
Öteki dünya' için yaşadığını düşünürken dünyevi olanın kafasında yarattığı çelişkilerle boğuşan milyonlarca insanın cisimleşmiş hali gibi Muharrem.

Tunca Arslan
Şeyhlerin, şıhların protez kolları öpülürken, müritler, mensuplar ve meczuplar memleketi olmamamız gerektiğini tüm gerçekliğiyle barındıran bir karakter.

Murat Özer
Sinema sanatı denen şey bunun için var muhtemelen: Hayata görünenin ötesinde bir bakış açısıyla yaklaşıp 'kahinlik' yapmak!

TIRMANIŞ

Genç yaşta hayata veda etmiş *Larisa Shepitko*'nun Berlin'den Altın Ayı dahil dört ödülle dönen içli dramı, savaşın olanca ağırlığıyla insan ruhunda açtığı derin yaralara ve *varoluş* dahil pek çok hayati kavrama incelikle değiniyor. *1977 Sovyetler Birliği* yapımı "Tırmanış" (Voskhozhdenie), karla kaplı, boğucu beyazlıkta geçen, yürek söken bir ağıt ve tespit filmi.

Murat ***ERŞAHİN***
muratersahin70@gmail.com

Üçüncü Reich işgali altındaki Belarus'tayız. 1942 yılının kışında. Dondurucu soğukta, karlarla kaplı bozkırda, iki Sovyet partizan, birliklerinden ayrılıp yiyecek aramak maksadı ile ormanın içinden, Nazilerin kontrol bölgelerine doğru ilerlerler. Kendi ruhsal derinliklerine doğru belki de... Belarus'un ormanlık bir bölgesinden başlayan yolculuk sırasında, kötüler, daha kötüler, iyiler, idealler, gerçekler, hayatta kalma isteği, ihanet, fedakarlık, pişmanlık ve vicdan; insana ait hemen her şey gibi uçsuz bucaksız beyazlığa saçılır...

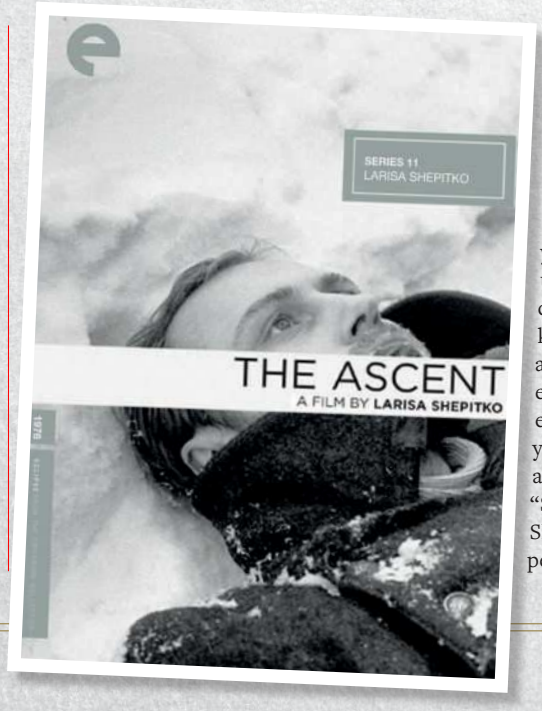

Andrey Tarkovski'nin en dişli rakibi olarak gösterilen yaman sinemacı Larisa Shepitko'nun (1938-1979) hayata veda etmeden önce çektiği son filmdir elem yüklü savaş dramı! Savaşın insan ruhu üzerinde yarattığı ağır tahribata değinirken, varoluşumuzu sorgulamakla kalmaz; insanın yaşadığı ikilemler, etik, ahlak, materyalizm ve idealizm kavramları etrafında dolanırken, savaşın ve dönemin en yalın haliyle röntgenini çeker, ayakları yere sıkı sıkıya basan güçlü anlatı! Nobel adayı olmuş Vasiliy Bykov'un (1924-2003) "Sotnikov" adlı romanından; yine Larisa Shepitko ve Yuri Klepikov tarafından perdeye uyarlanan kült anlatıda; iki Sovyet

partizan olan Sotnikov ile Rybak'ı; Boris Plotnikov ile Vladimir Gostyukhin, zihinden çıkması zor performanslarla canlandırırlar.

Son derece yalın, samimi fakat içindeki hiddeti küfür kullanmadan o denli etkili ifade edecek biçimde güçlüdür "Tırmanış". Her film bu etkiyi bırakamaz izleyici üzerinde. Top, tüfek, kan, ateş, parçalanmış gövde kullanmadan; insanın içine, çelişkilerine, ortada yatan genel probleme bakar film. Savaşın fiziksel görünümünden ziyade, olağanüstü ağır şartlar altında; direkt etkilenmiş karakterlerin davranış biçimlerini ve ruh altlarını mercek altına alır. Titizlikle kaleme alınmış enfes bir romanı, perdede okumak gibidir film. İki karakterden biri ölmemek, hayatta kalmak adına hemen her yolu denerken; diğeri küçük bir çocuğun bakışları altında bütün korkusunu yener ve hafifçe gülümser hatta! Gelecek nesilleri düşünerek, ideallerinin rahatlatıcı ulviliğine bırakır kendini. Eylemini gerçekleştirmiş bir varlığın içi rahat biçimde veda etmesi kainata...

Karakterlerin çatışmasının ikonografik bir hali de yok değildir anlatıda! İdealizm ve materyalizm göndermeleri arasında, sonradan gerçek yüzlerini göreceğimiz iki partizanın ve bu ikiliye eşlik eden bütün kişi ve değişkenlerin öykülerini izleriz. Var olan koşullar insan hayatını ve düşüncesini temelden sarsıp değiştirebilir. Kahramanlar ve hainler, cesurlar ve korkaklar yer değiştirirler. Sorgulanma, hücre ve nihayet köy meydanına kurulmuş darağacında geçen idam sahneleri bir başyapıt niteliği taşır. İdealler ve gerçekler arasındaki karmaşa, çok derin bir bakış ve karşılaştırma içerir Shepitko'nun anlatısında. Vladimir Chukhnov ve Pavel Lebeshev'in insan ruhuna ışık tutan tarifi zor görüntü yönetmenliği altında perdeye yazılmış hüzünlü bir şiirdir uluslararası adıyla "The Ascent". Alfred Shnitke'nin dondurucu beyaz ıssızlık üzerine yazdığı etkileyici orijinal müzikten de bahsetmek gerekir. Ruha seslenilen kırılma anlarında, uzayıp giden karlı bozkırda, adeta düşe kalka yol alan notalar takılır kulağa...

Kaotik bir ikilemi yaşadığımız filmde, hamasi anlatı ve ezberlenmiş karakter tahlillerine asla yüz verilmez. Berlin Film Festivali'nden Altın Ayı'nın yanı sıra prestijli FIPRESCI (Uluslararası Film Eleştirmenleri Birliği) dahil toplam dört ödülle ayrılan film, asıl gücünü gerçekliğin ortalık yerine gizlenmiş kamerasından alır. Adeta yarı belgesel bir sanat eseridir yetmişli yılların ortasında çekilmiş ruh altı tespit röntgeni!

Karamsar atmosferin yanı sıra; alenen ortada olanın, tedirgin edici gerçekliği asılı durur perdede. İnsan, salt yaşamak uğruna hangi değerlerden ve daha kim bilir nelerden vazgeçebilir? Kahramanlık nedir? Ya bitimsiz yalnızlık? En zor şartlar altında doğru olanı yapmak ne anlama gelir? Fedakarlığın sözlük anlamı sonra... Güçlü ve zayıf üzerine genel kanıların yıkıldığı ve yeniden sorgulandığı dupduru anlatı, çağlayan; haritada yeri bile belli olamayan küçük bir dere gibi akıp geçer yanı başımızdan. İkonik alegoriler, bireysel tercihler, insanın hemen her hali, ardı sıra ortaya dökülürken, tarifsiz bir hüzün kaplar içimizi. Zayıflıklarımızı, zaaflarımızı, yolda, geride bıraktıklarımızı, hayal kırıklığına uğratıp, ihanet ettiklerimizi anımsarız. Ya da önemsiz, küçük ama derinlerde bir yerlerde; bir başkası için çok önem arz eden, yarım yamalak ama güven veren, güçlü bir gülümsemeyle veda ederiz beyaz aydınlığa; ışığa... İnsan olmak türlü türlüdür. İnsan kalmak da öyle! **APM**

LARISA SHEPITKO

Slav sinemasının hüzünlü prensesi, Tarkovski'nin çağdaşı ve rakibi, kırk bir yıllık ömrüne son derece ciddi bir kariyer sığdırmış, yaman bir yönetmendir. Sovyet sinemasının özellikle altmış ve yetmişli yıllardaki en önemli temsilcilerindendir. 6 Ocak 1938'de bugünün Ukrayna'sında, Donetsk'te dünyaya gelir Larisa Shepitko. Elim bir trafik kazası sonucu, beraberindeki dört arkadaşıyla birlikte 2 Temmuz 1979'da hayata veda eder. Moskova Devlet Sinema Enstitüsü mezunu olan Shepitko, efsane sinemacı Aleksandr Dovzhenko'nun öğrencisidir. Döneminin en ünlü sinemacılarından, 1985 tarihli "Gel Ve Gör" (Idi I Smotri) ile tanınan Elem Klimov'un da eşidir.

Filmlerinde insanın izini sürer. Zayıflıklarımız, düşlerimiz, var oluş dertlerimiz, yalanlar, yalnızlığımız, acı, özveri, vicdan, sevgi, tarih, inanç, idealler, sorumluluk, umut, ahlak ve etik ilgilendiği önemli kavram ve meseleler arasında yer alır. Ruh altına bakmayı ve oradan yola çıkarak, hepimizin içinde olduğu büyük resmi çekmeyi sever Shepitko. Perdeye aktarılmış beş senaryosu olan Shepitko, iki kez de oyuncu olarak yer almıştır beyazperdede. "Tırmanış" dışında da diğer önemli filmleri arasında 1963 tarihli "Znoy", kadın savaş pilotu Nadezhda Petrovna'nın hayat öyküsünü perdeye aktardığı 1966 yapımı "Krylya" ve 1971'de çektiği kimlik krizi yaşayan bilim insanının hikayesi "Ty I Ya"yı sayabiliriz. Elem Klimov, çok sevdiği eşi üzerine 1980'de yirmi beş dakikalık bir belgesel çekmiştir. "Larisa" adındaki kısa biyografi, sinema üzerine zarif bir aşk mektubudur öte yandan!

BİR SAHNE

KÜNYE

ORİJİNAL ADI The Shining
YIL 1980
YÖNETMEN Stanley Kubrick
OYUNCULAR
Jack Nicholson, Shelley Duvall, Danny Lloyd
SAHNE BAŞLANGICI 01:35:51
SAHNE UZUNLUĞU 5 dk. 46 sn.

HUZURLARINIZDA **JOHNNY!**

Çekildiği yıl uyarlandığı kitabın yazarı dahil kimse tarafından pek takdir edilmeyen ama zamanla 'kültleşen' "*Cinnet*" (The Shining), *Jack Torrance*'ın karısı *Wendy*'yi baltayla dehşete boğduğu sahnesiyle hatırlanır en çok.

Mehmet ***SİNDEL***
msindel@gmail.com

Tüm zamanların en büyük korku filmlerinden biri olan "Cinnet"in en çarpıcı sahnesi, Play.com websitesinin yaptığı bir araştırmada izleyicinin kalp atışını en fazla artırdığı tespit edilmek suretiyle tüm zamanların en korkunç sahnesi ünvanını Freddy Kruger'ı geçerek kazanan "Here's Johnny!" yani "Huzurlarınızda Johnny!" sahnesidir.

Bir yandan otel bekçiliği yapıp, diğer yandan kitabını yazmak için ailesiyle yerleştiği, dünyadan tamamen izole edilmiş bir mekanda, giderek artan bir ruhsal gerilimin pençesindeki Jack'in, karısı Wendy'ye ve oğullarına baltayla saldırdığı sahne, korku türünün alışılageldik unsurlarını incelikle kullanırken, başta kamera açısı ve ışık olmak üzere seyirciyi dehşetle şaşırtacak yenilikler de getirir.

Karakterlerden birinin yüzünde deliliği, diğerininkinde ise korkuyu izleyen seyirciler, baltanın ikiliyi ayıran kapıya her inişinde psikolojik ve fiziksel hakimiyetin yarattığı şiddete maruz kalırken, tanık olunan bu sahne geleneksel olarak güvenli mekanlar kabul edilen yatak odası ve banyonun bu konfor alanını tarumar eder.

Bir metod oyuncusu olan Nicholson, sahneye elinde balta ile delirmiş gibi bağırıp çağırarak ve hoplayıp zıplayarak hazırlanırken, bu hazırlığın meyvesini gözleri, kaşları ve ağız hareketleriyle müthiş bir oyunculuk sergileyerek alır.

İflah olmaz bir mükemmeliyetçi olan ve filmlerinde sayısız tekrar çekerek oyuncuları delirme noktasına getirmekle nam salmış Kubrick, bu sahneyi de acımadan tam üç günde çeker. Kubrick tarafından iki hafta boyunca nefret ettiği peynirli sandviçle beslenerek kışkırtılmış ve gençliğinde amatör itfaiyecilik yapmış Nicholson, ilk çekimde kullanılan dekor kapıyı kolayca parçalayınca tam 60 kapıyı baltayla kırmak zorunda kalırken; Wendy rolündeki Shelley Duvall'ın hesabına ise filmin getirdiği şöhretin yanısıra saç kaybı dahil psikosomatik hastalıklara varan psikolojik bir çöküş düşer.

Jack Nicholson'ın meşhur "Here's Johnny!" repliği NBC'deki "The Tonight Show"da sunucu Ed McMahon'un ünlü şovmen Johnny Carson'ı sahneye davet ettiği cümledir. Nicholson'ın doğaçlama söylediği bu cümle senaryoda yer almaz ve kurguda kesilmekten son anda kurtulur. Zira İngiltere'de yaşamakta olan Kubrick bu şov ve cümle hakkında hiçbir şey duymamıştır!

Elde ettiği büyük başarıya rağmen, Wendy rolünde döktüren Shelley Duvall ve dâhi yönetmen Kubrick'in, her nasılsa yılın en kötü performanslarına verilen ve Oscar'ların bir parodisi olan Ahududu ödüllerine aday gösterilmeleri Amerikan sinema endüstrisinin bir başka garabeti olarak tarihe geçerken; başta "Here's Johnny!"sahnesi olmak üzere film birçok imgesi ve sahnesiyle, sayısız filme ilham veren bir külte dönüşür.

Film hakkında en gözden kaçan gerçek ise King ve Kubrick'in, 1919 yapımı "Kırık Tomurcuklar" (Broken Blossoms) ve 1921 yapımı "The Phantom Carriage" adlı filmlerde karısına balta ile saldıran adamın kırdığı kapı sahnelerinden aldığı ilhamdır. **APM**

İSTANBUL KÜLTÜR SANAT VAKFI İKSV TASARIM

Bienal Sponsoru
VitrA

İZLEYEREK NE ÖĞRENİRİM?

GİRİŞ ÜCRETSİZ

OKULLAR OKULU

4. İSTANBUL TASARIM BİENALİ

AKBANK SANAT
ARTER
PERA MÜZESİ
SALT GALATA
STUDIO-X İSTANBUL
YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT

22.9.–4.11.2018

istanbultasarimbienali tasarimbienali

#OKULLAROKULU #ASCHOOLOFSCHOOLS

ARKA PENCERE'NİN KATKILARIYLA YAYIMLANMIŞTIR.

iksv kurucu sponsor
Eczacıbaşı
iksv resmi sponsorlar
taşıyıcı
DHL
konaklama
THE MARMARA COLLECTION
katkılarıyla
Kültür ve Turizm Bakanlığı
Turkey
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Diziye Niyet, **Filme Kısmet**

Ali ***ERCİVAN***
ali.ercivan@gmail.com

Coen Kardeşler'in Netflix için çektikleri "***The Ballad Of Buster Scruggs***", dizi niyetiyle başlayıp filme dönüşen bir proje. Venedik'te izlediğimiz ve altı kısa filmden oluşan yapım, en çok da Tom Waits'li "***All Gold Canyon***" bölümüyle gücünü hissettiriyor.

Televizyon dizisi seyretmediklerini çokça beyan etmiş olan Coen Kardeşler'in Netflix için bir mini dizi hazırladığı duyulduğunda şüphesiz hepimiz çok heyecanlanmıştık. Altı bölümden oluşan bir antolojik western dizisi olacağını öğrendik daha sonra "The Ballad Of Buster Scruggs"ın. Yani her bölümü farklı bir hikaye anlatacaktı. Venedik Film

Festivali'nin programının açıklandığı güne dek bu beklenti sürdü. Hatta programı açıklayan festival direktörü Alberto Barbera bile projeyi farklı sürelere ve biçimsel özelliklere sahip tüm bölümlerinin bir arada gösterileceği bir dizi olarak programa dahil ettiklerini söyleyip bizleri yanlış yönlendirdi önce. Ancak kısa süre sonra anlaşıldı ki Ethan ve Joel Coen, projeyi artık dizi formatında

yayınlamaktan vazgeçmiş, 132 dakikalık tek bir filme çevirmişlerdi. Coen'lere dizi yaptırmak için yola çıkan Netflix, bir anda kardeşlerin yeni sinema filminin yapımcı ve dağıtımcısı oluvermişti. Projenin böyle daha iyi işlediğine kanaat getirilmişti. Bu fikir değişikliğinin nedenleri üstüne biz de fikir yürütebiliriz tabii...

Birbirinden bağımsız altı ayrı kısımdan oluşuyor "The Ballad Of Buster Scruggs". Altı ayrı dizi bölümünden değil de altı ayrı kısa filmden demek daha doğru belki şu durumda. Nihai formatında yarattığı algı o çünkü. Bu kısa filmleri western janrı dışında bağlayan hiçbir öyküsel öğe veya ortak karakter yok.

Filme adını veren "Buster Scruggs'ın Türküsü", Tim Blake Nelson'ın keskin nişancı karakterini takip ettiğimiz bir western müzikali. Daha ilgi çekici ne olabilir? Büyük müzikal numaraları ve kan revan öyküsüyle türe eğlenerek yaklaşıyor Coen Kardeşler. Fakat aynı zamanda filmin en kısa bölümlerinden biri bu, belki de en kısası. Ve iyice absürt noktalara varan bu bloğu güle oynaya bitirdiğimizde, bir fıkra dinlemişiz hissi bırakıyor en fazla.

Ardından gelen "Near Algodones" de fıkra tadından fazlasını vaat etmiyor doğrusu. James Franco'nun, kaderi onu dönüp dolaşıp darağacına getiren haydut karakteri, Coen'lerin yine türle ve teknik zanaatleriyle belli ki çok eğlendikleri oyuncaklarla dolu bir öykü sunuyor. İki başarılı ama akılda kalıcı olması güç kısa metraj izliyoruz aslında arka arkaya. Bu da zaten Coen'ler gerçekten bir televizyon projesi yaratmak için mi yola çıkmış hususunda soru işaretleri doğuruyor. Bunları birer dizi bölümü olarak izlesek, hayal kırıklığına uğramamız kuvvetle muhtemeldi ve belki de bütün projenin bir filme dönüşmüş olmasının sebebi de buydu... Dediğim gibi, ancak fikir yürütebiliriz.

Liam Neeson'lı "Meal Ticket" ve Zoe Kazan'lı "The Gal Who Got Rattled" o kısa metraj yapısından bir anda uzaklaşıyorlar. Süre olarak diğerlerinden uzun olmaları ve orta metraja yakın durmaları bir yana, öyküleriyle de daha sağlam bir dramatik yapı sunuyorlar. Ayrıca komedi tonundan sapıp projeyi hüzünlü bir alana çekiyorlar. "Meal Ticket", kolları bacakları olmayan İngiliz bir genç ve ona gösteriler yaptırarak para kazanan bir adamın yol hikayesi, ister istemez de çok tekrara dayalı bir yapısı var. "The Gal Who Got Rattled" da bir yol filmi ve uzun metrajı pekala taşıyabilecek bir aşk öyküsü anlatıyor. Coen Kardeşler açısından bu projenin neye tekabül ettiğine dair bir fikir oluşuyor artık zihinlerde. Kimi uzun metraj olamayacak, olanlar da kendi başına bir film formatında pek ilgi çekici bulunmayacak fikirlerini değerlendirecek bir alan bulmuşlar Netflix sayesinde. Sinema için yeterli görmedikleri, rafta kalmış fikirleri Netflix'e satmışlar demek istemiyorum... Ama bir bakıma öyle sanki.

Tom Waits'in yer aldığı "All Gold Canyon", filmin en güçlü kısmı. Altın arayan bir adamın insan eli değmemiş bir vadide yaşadıklarına dair mükemmel bir kısa film. Filmin son bölümü olan "The Mortal Remains" ise posta arabasında yolculuk eden bir grup insanın western'den çok 'southern gothic' kalıplarına denk düşen, bu projede noktalama işareti işlevi gören mistik hikayesi.

Son kertede, bunların hiçbiri televizyon formatında çalışmayacak kısa filmler aslında. Coen'lerin televizyona mesafeleri, onun öykücülük araçları ve yapısıyla ilgilenmemeleri, öyle görünüyor ki projenin son halinin yine ancak bir sinema filmi bünyesinde işleyebileceğini göstermiş. Film yapmanın güçleştiği bu dönemde televizyonu 'arthouse' sinemanın yeni mecrası olarak tanımlayan, uzun soluklu hikayeler anlatılabilen bir özgürlük alanı olarak gören David Lynch ile Coen Kardeşler'in aynı noktada durmadıkları çok açık.

Bu filmi oluşturan bölümlerin dizi olarak tasarlanmış daha geniş versiyonlarını Netflix ilerleyen zamanlarda bizlerle paylaşır mı, henüz bilmiyoruz. Fakat Coen'lerin televizyon macerası sayesinde, kardeşlerin western türüyle oyunlar oynadıkları yeni bir sinema filmine kavuşmuş olduk, onlar da Venedik'ten bir senaryo ödülü kaptılar. "The Ballad Of Buster Scruggs", filmografilerinin en iyilerinden biri sayılmaz ama şimdilik bununla yetinmeye de razıyız elbette. **APM**

EKİM AYINDA BAŞLAYACAK DİZİLER, YOLU GÖZLENENLER...

Jemaine Clement ve Bret McKenzie'yi dünyaya tanıtan, Yeni Zelanda'nın en ünlü dördüncü müzik grubuyla tek bir televizyon filmi için bile olsa son bir buluşma bekleyenlere "Flight Of The Conchords: Live At The London Apollo". (6 Ekim, HBO)

Jodie Whittaker'la ilk kez bir kadının canlandırdığı "Doctor Who". (7 Ekim, BBC America)

Matthew Weiner'ın "Mad Men" sonrası ilk televizyon projesi, her bölümü diziye adını veren Rus hanedan ailesinin soyundan geldiğini ileri süren ayrı bir karakterin öyküsünü anlatan "The Romanoffs". (12 Ekim, Prime Video)

Lena Dunham'ın yapımcılığında Jennifer Garner, David Tennant, Juliette Lewis gibi isimleri bir araya getiren, bir İngiliz dizisinin Amerikan uyarlaması "Camping". (14 Ekim, HBO)

"Roseanne" kadrosunun neredeyse tamamını Roseanne Barr'sız ekrana getirecek olan spin-off projesi "The Conners". (16 Ekim, ABC)

Toni Collette'i yeniden ekranlara taşıyacak olan, BBC ortak yapımı "Wanderlust". (19 Ekim, Netflix)

Kara Turist

Yeni Zelandalı gazeteci ***David Farrier***, Netflix belgesel serisi "Kara Turist"le (***Dark Tourist***) dünyada gizliden gizliye popüler olmaya başlayan yeni bir turizm anlayışına, 'kara turizm'e odaklanıyor. Belgesel serisinde, meselelere bir ***yabancı*** gibi yaklaştığının farkında ve kimliğini gizlemiyor Farrier.

Kaan ***KARSAN***
kaankarsan@gmail.com

David Farrier, Yeni Zelandalı bir gazeteci. Bir belgeselci olarak uluslararası anlamda tanınırlık kazanması bir önceki filmi "Tickled" ile gerçekleşti. Bir gıdıklanma yarışmasını odağına alan "Tickled", merkezine aldığı mesele denli Farrier'ın kendisiyle, yani, hayatı dalgaya alış biçimleriyle, mizah anlayışıyla, bakış açılarıyla, yaklaşımlarıyla ilgili bir belgeseldi. Bu tanımlamaya müteakip gözünüzün önüne hemencecik Michael Moore tipi, 'müdahil' belgeselcilik gelmiş olabilir ve dürüst olmak gerekirse eğer mevzu Farrier ise bu hiç de uzak bir çağrışım sayılmaz.

"Kara Turist" (Dark Tourist), Farrier'ın önceki işleriyle umut vadeden yeni nesil sinemacıları çatısı altında toplamaya başlayan Netflix için yaptığı 'hafif' ve çok eğlenceli bir belgesel serisi.

Belgeselin meselesi, adının da müjdelediği üzere, dünyada gizliden gizliye popüler olmaya başlayan yeni bir turizm anlayışı: Kara turizm. Japonya'ya gidip Tokyo sokaklarında kaybolmaktansa radyasyon altındaki bölgelerde at koşturmak örneğin... Parasını ödeyip Meksika'dan ABD'ye kaçak göçmen tecrübesi yaşamak... Hayalet şehirleri turlamak... New Orleans'ın 'vampir' gibi yaşayan azınlıklarının ayinlerine konuk olmak...

Dünyanın dört bir yanında, parası olan pek çok insan, Eyfel kulesinin tepesine çıkmak yerine yerkürenin karanlık noktalarına seyahat ediyor. Kimisi bir savaş tecrübesi yaşamanın peşinde, kimisi korkusundan

besleniyor, kimisi maceraperest, kimisi ise sadece merakına yenik düşmüş... "Kara Turist", bu yeni nesil turizm anlayışını deşerken sahneyi çiçeği burnunda bir kara turist olan Farrier'a devrediyor. Konseptin yaratıcısı olan bu komik adam, tıpkı önceki belgeselinde olduğu gibi mevzunun da odağında. Yol boyunca karşılaştığı her şeyle tepkimeye giriyor. Yaşadıklarını -her daim tatmin edici sonuçlar doğurmayan- süzgecinden geçiriyor. Günümüzün refah toplumlarından biri olan Yeni Zelanda'dan çıkma, tuzu kuru bir vatandaş olarak kimliğini gizlemenin ya da Batılı toleranssızlığıyla bakmanın derdinde de değil kendisi... Meselelere bir yabancı gibi yaklaştığının farkında ve kimliğini gizlemiyor Farrier. Zaten kolayca sevimsizleşebilecek, Batılının anlamadığını aşağıladığı bir yaylım ateşine dönüşebilecek konsepti dengede tutan da bu: Farrier'ın ekran personası... Yarattığı 'Farrier Yolda' algısı... Sırtına yüklediği ironik ve kendinin farkında bir 'aptallık'.

Bütün bu hafiflik ve naiflik, bir güç ve meziyet... Hatta belki de belgesel serisinin en büyük kozu. Ancak bu koz "Kara Turist"in ciddiye alınmasının önündeki en büyük engellerden biri aynı zamanda. Zira Farrier, her bölüme üç ayrı kara turistik nokta sıkıştırıyor ve bu yaklaşık on beş dakikalık blokların neticesinde yaşadığı tecrübeye dair bir sonuç bölümü yazıyor. Sanatçının iyi bir metin yazarı olduğunu asla reddetmeyeceğiz; ancak bazen sonuca o kadar kestirmeden, o kadar tembelce varıyor ki buna itiraz etmemek mümkün değil. "Kara Turist", politik olarak doğru bir iş yapmanın peşinde değil. Gelgelelim bazı anlarda sunduğu deliller izleyiciyi de birer turiste dönüştürüyor ve belgeselci yaklaşımına dair soru işaretlerinden başka hiçbir şey bahşetmiyor. Öte yandan Farrier, belgeselin kimi bölümlerinde henüz tanıma fırsatı bulduğu kültürlere dair o kadar sağlam gözlemler sunuyor ki, bu anlardan da etkilenmemek mümkün değil. Örneğin ilk bölümde Meksika'da 'ölüme tapanlar' olarak yaftalanan küçük bir inanç grubuna yaptığı ziyaret, eminiz ki izleyeni derinden etkileyecektir.

"Kara Turist"in bir sanat ürünü olarak kalıcı bir yer edineceğine dair büyük şüphelerimiz olsa da, hemen şu an, çağı anlamak için çok ilginç veriler sunduğunu söylemeliyiz. Evrimsel doğası gereği tehlikeden kaçmaya, hatta evinden ayrılmamaya programlanmış olan insan türü, ekonomik bir yükün altına girerek kendini nasıl tehlikelere atıyor? Bundan ne elde etmeye çabalıyor? Korkudan bir zevk çıkarmak mümkün mü? Ölüm tehlikesini beraberinde getiren bir 'orada olma' arzusu, ruhumuzda tam olarak neye tekabül ediyor? Farrier, bu tip soruları sorduktan sonra etraflıca hazırlanmış cevaplar sunmuyor olsa da çok eğlenceli, iyi yazılmış bir mizaha bulanmış bir tecrübe sunuyor bizlere. O şehir kartpostallarının illüzyonundan kaçan, kendini karanlıklarda gösteren, hiç tanık olmadığımız, bilmediğimiz, hatta görsek kafamızı çevireceğimiz yaşama biçimlerinin gölgesine ışık tutuyor. Bu belgesel serisini izledikten sonra bu dünyada neyin para edip etmediğine dair soru işaretleriyle dolup taşarken, karanlık bir turist olup olmadığınızı anlayacaksınız belki de. **APM**

KARA TURİZM VE KIBRIS

"Kara Turist", her bölümünü ayrı bir kıtadaki kara turizm aktivitelerine paylaştırırken beşinci bölümde Avrupa'nın yolunu tutuyor. Avrupa'daki üç duraktan biri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki yasak şehir Gazimağusa...

Bu bölümde Farrier, Güney Kıbrıs'a indikten sonra adanın kuzeyinden güneyine sürgün edilen birkaç Rumla konuşuyor ve sonraki anlarda da yavaş yavaş illegal yollardan yasak şehrin yolunu tutuyor. Gazimağusa'yı kayda almasını engellemeye çabalayan Türk güçleriyle karşılaşınca da başına gelmedik kalmıyor...

Bizi yakından ilgilendiren bu Kıbrıs bölümü, Farrier'ın belgeseli yaparken takındığı kolaycı yaklaşıma bir kanıt niteliğinde. Tek bir tarafın görüşünü alan, mesele hakkında etraflı bir bilgi vermek yerine -büyük ihtimalle dramatik sebeplerle- kaçak dövüşen ve hazıra konan bu blok, belgesel serisinin tamamına dair bir şüphe uyandırdığı gibi asıl kimliği gazetecilik olan Farrier'ın etik tavrına da gölge düşürüyor. Bu kestirmeden yaklaşım aslında konsept gereği belgesel serisinin tümüne yayılmış vaziyette ve "Kara Turist"i izlerken bunu her daim aklın bir köşesinde tutmak gerekiyor.

Farrier'ın belgeseli, kılçıkları ayrılarak izlenmesi gereken, eğlencesine acelecilik karışmış, araştırmacı ruhtan, dürüst ve doğrucu olma çabasından yoksun bir iş şüphesiz. Biraz bilinçli, septik bir izleme gerektiriyor ve işin bu tarafı da izleme deneyimine bir heyecan katıyor bize sorarsanız. Riskli, beraberinde getireceği tartışmaların ardı arkası kesilmeyecek bir belgeselle karşı karşıyayız.

Sessiz Cinayetler **Antolojisi**

Serdar ***KÖKÇEOĞLU***
kokceoglu@gmail.com

Gus Van Sant'ın "Fil"ine (***Elephant***) de ilham kaynağı olmuş 1989 tarihli "Elephant", Alan Clarke'ın yönetiminde gelmiş geçmiş en soğuk ve en sert televizyon filmlerinden birine dönüşüyor. Otuz dokuz dakikada yirmiye yakın cinayetle Kuzey İrlanda'nın '***Troubles***' dönemini tarif ediyor.

Alan Clarke'ın Kuzey İrlanda'nın 'Troubles' dönemi cinayetlerinden yola çıkan filmi "Elephant", hikaye anlatımının sınırlarını zorlayan çarpıcı bir klasik. 1968 ve 1998 yılları arasında 30 yıl süren ve 'Troubles' dönemi olarak anılan iç savaşın acımasız cinayetlerini konu edinen "Elephant", Belfast'ın ıssız ve insansız köşelerinde geçiyor.

Şehir bol öldürmeli bir video oyunu mekanına dönüşmüş gibi. Geç saatlere kadar açık benzin istasyonları, terk edilmiş fabrikalar, ıssız sokaklar ve nadiren de olsa dışarıdan huzurlu gözüken sıradan evler...

Hareketli bir takip kamerası soğukkanlı bir kararlılıkla yürüyen isimsiz katili takip ediyor. Uzun bir yürüyüşün ardından katil avını buluyor. Kurbanlar genellikle dikkat çekecek bir şeyleri olmayan sıradan insanlar.

Katil silahını ateşliyor ve karşısındaki bazen kayıtsız bazen ise bir şaşkınlığın ardından hızla yere düşüyor. Belki birkaç el silah sesi daha ve beden son kez acıyla inip kalkıyor.

Katil hızlıca uzaklaşırken veya kendisini bekleyen arabaya binerken kamera bize yerdeki ölüyü gösteriyor/hatırlatıyor. Bazen gereğinden fazla uzun bir plan. Sert bir minimalizm. Derin dondurucuda kalmak gibi.

Sıra başka bir katile geçiyor. Aynı eylem Belfast'ın başka bir köşesinde tekrar ediliyor. Issız bir yerde bir veya birkaç silah sesi ve paltosuna gömüldükten sonra hızla uzaklaşan bir adam. Hava soğuk, eylem daha da soğuk. İzleyen de buz kesiyor.

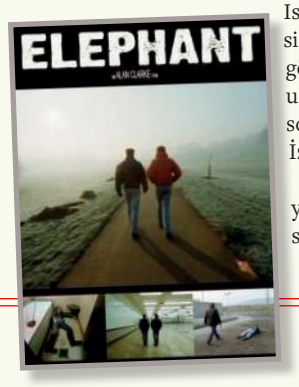

Otuz dokuz dakikada yirmiye yakın cinayet sekansının ardından Alan

Clarke'ın yönetmen, Danny Boyle'un yapımcı, Bernard MacLaverty'nin de senarist olarak gözükeceği "Elephant"ın bitiş jeneriği akıyor. "Elephant", gelmiş geçmiş en soğuk ve en sert televizyon filmlerinden birisi.

GUS VAN SANT'IN İLHAMI

Bugün herhangi bir televizyon kanalı böyle bir film yapmaya cesaret edemez. Yaramazlar dışında pek çok sinemacı da cesaret edemeyebilir. Politik doğruculuk, hassasiyetler, empati, çoğu zaman anlaşılır olmakla birlikte sert (vahşi, tartışmalı, yaramaz) şeyler yazmayı, çekmeyi zorlaştırdı.

Gas Van Sant sıkıcı bir sinemacıya dönüşmek üzereyken "Gerry" ile sıkı bir üçlemeye başlamış ve Amerikan gotiği, benzersiz "Son Günler" (Last Days) ile son kanlı noktayı koymadan önce arada "Fil" (Elephant) ile Amerikalı yeniyetmelerin internetten sipariş ettikleri silahlarla yaptıkları kanlı şovu çekmişti.

Benzeri "Benim Cici Silahım"dan (Bowling For Columbine) bile daha etkili olan "Fil" aslında kendisinden on dört yıl önce çekilmiş, arada bir tozlu raflardan çıkarılıp İngiliz televizyonlarda gösterilmediği zamanlarda hatırlanmayan bu kısa filmden epeyce ilham almıştı. Gus Van Sant, Alan Clarke'ın yakın takipli çekim tarzını da ödünç almıştı filmine.

Peki bu Alan Clarke denen ilham verici deli nereden çıkmıştı? Daha önce "Made In Britain" gibi önemli televizyon yapımları çekmişti. "Romper Stomper" ve neonazileri inceleyen diğer filmlerin öncüsü olan "Made In Britain", gencecik bir Tim Roth ile politik anlamda sapmış ödünsüz bir itaatsizliği ortaya koyuyordu, üstelik televizyon tarihinde nadir görülen bir yaklaşımla. 1989 tarihli "Elephant" maalesef yönetmenin son çalışması oldu.

"Elephant"ı aynı anda hem İngiliz gerçekçiliğine yaklaştıran hem de sözü olmayan soyut bir film yapan da filmin deneysel tarzı ile somut mekanları arasındaki fark. Stilize veya edebi tarzda yazılmış bir üçüncü sayfa haberi gibi.

Film aslında bize hiçbir şey söylememek için elinden geleni yapıyor. Bu soğukkanlı katiller kim? Neden cinayet işliyorlar? Çoğu ortalama işlerde çalışan işçi sınıfına ait erkekler neden kanlı bir cinayete kurban gidiyorlar? Tabii ki 'Troubles' dönemindeki iç savaşın taraflarını bilenler cinayetleri adlandırmakta zorluk çekmiyor ama asla detaylar yok.

Birbirine güzelce bağlanmış yirmiye yakın suikast sekansından sadece bir tanesinde diyalog var. Katil avını haklamadan az önce kısa süreliğine de olsa futbol sahasında tatlı tatlı paslaşırken onunla sohbet ediyor.

Ne katillerin ne de kurbanların görünüşü bize derli toplu bir bilgi veriyor. Herhangi birisi olabilecek bir katil, kimsenin dikkatini çekmeyecek bir adamı vuruyor ve şehrin sıradan boş sokaklarında sıradan bir vatandaş gibi kayboluyor.

Avangard sinemanın politik başyapıtları arasında yer alması gereken filmin sözsüz boşluğu geniş düşünmeye imkan veriyor. Bir savaşta veya iç savaşta, haklı taraflar da olsa isimlerin anonimleşmesine dair eylemler izliyoruz.

Biz bile yirmiye yakın ölü diyoruz onlar için. 'Troubles' dönemiyle ilgili yazılarda 70'lerde şu kadar kişi, 90'larda şu kadar kişi yaşanan olaylarda can verdi deniyor mesela. Bu açıdan filmin etkisi neredeyse kavramsal sanata yakın.

Biz bu ketum ve dehşet filmi izlerken aklımıza gelen soruları cevaplarken bir soru filmden sonra da kafamızı kurcalamaya devam ediyor: Neden hem katillerin hem de kurbanların hepsi erkek?

Gas Van Sant'ın "Fil"i bize çocukların yol açtığı garip cinayetleri gösterirken, Clarke ise Kuzey İrlanda'nın yakın tarihine göndermeler yapıyor ve son derece acımasız cinayetlerin kökeninde erkeğin şiddete olan derin bağımlılığını arıyor belki de. Alan Clarke için yeni bir konu değil... **APM**

KUZEY İRLANDA'NIN 'TROUBLES' DÖNEMİNE DAİR EN İYİ FİLMLER

1. The Outsider (1979)
2. Maeve (1981)
3. Özgürlük Uğruna (Cal; 1984)
4. Elephant (1989)
5. Ağlatan Oyun (The Crying Game; 1992)
6. Babam İçin (In The Name Of The Father; 1993)
7. Kanlı Pazar (Bloody Sunday; 2002)
8. Mickybo Ve Ben (Mickybo And Me; 2004)
9. Açlık (Hunger; 2008)
10. Good Vibrations (2012)

** Liste BFI sitesinden alınmıştır.*

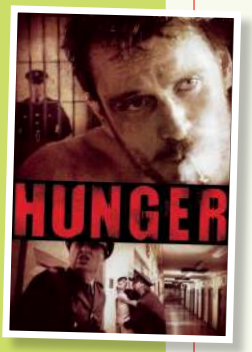

İki Film, İki Muazzam Ses

Cumhur ***CANBAZOĞLU***
cumcan@hotmail.com

Yakında gösterime girecek ***Whitney Houston*** belgeseli "***Whitney***" ile Queen filmi "***Bohemian Rhapsody***"nin sinemasal yanı için türlü laflar edilebilir ama bu bambaşka bir konu; biz müzikal tarafa kafa yoralım...

Müzisyen belgeselleri sorunlu oluyor. Kabaca iki tip iş çıkıyor bu dalda. Birincisinde müzisyen zirvede ve konserlerden alınan performans görüntüleriyle desteklenen şaşaalı dünya ve perdenin arkası anlatılıyor. Kameranın önüne geçen herkes sıra dışı şeyler söylemeye çabalıyor filan. İkincisi ise, ışığı erken sönmüş yıldızların nereden nereye geldiğiyle ilgili trajik öyküler. Şarkılar genellikle öyküye süs olurken belgeselin müzikal yanı zayıf kalıyor. Tabii ki istisnalar var, ama birçoğunda sonuç tatminkar değil.

Yakında gösterime girecek "Whitney" belgeseli ile "Bohemian Rhapsody"nin sinemasal yanı için de türlü laflar edilebilir ama bu bambaşka bir konu; biz müzikal tarafa kafa yoralım.

Müzik ve şov aleminin en müthiş isimlerinden Freddie Mercury söz konusu olunca öncelik "Bohemian Rhapsody"de tabii. Nedeni ise tamamen duygusal!

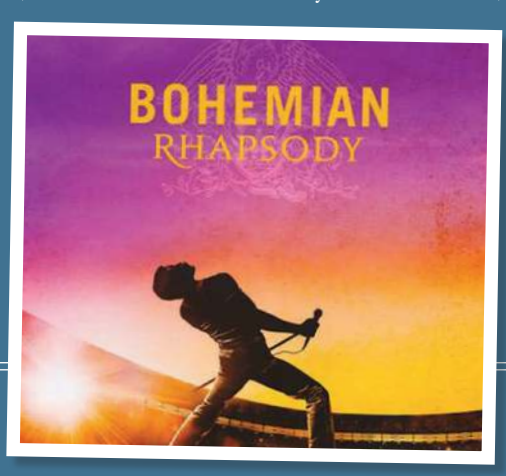

Yıllardır niyetlenildiği halde bir türlü çekilemeyen film için Brian May'in ne gibi malzeme toparladığını çok merak ediyorduk doğrusu.

May, yakın tarihli bir şöyleşide şunları söylüyor: "Ekiple 'Bohemian Rhapsody'ye şarkı seçerken birincil hedef ister stüdyo çalışması, ister konser kaydı olsun senaryoya azami ölçüde hizmet edebilecek materyali bulmaktı. Hit parçaları bir araya getirip filmin ticari şansını artırmaktan çok, öykünün akışına uygun müziklerin peşinden gittik."

Arşivden sıra dışı kayıtları ayıklayabilmek amacıyla aylar süren tarama yapılmış ve

filmde bölüm bölüm kullanılan parçalardan albüme 22 tanesi alınmış. 19 Ekim'de CD formatında ve internet ortamında satışa çıkacak albüm için özellikle az bilinen konser kayıtları, hit parçaların yeni versiyonları ve stüdyo kayıtları seçilmiş. Repertuvar şöyle:

Brian May'in yeniden düzenlediği ünlü "20th Century Fox Fanfare"le açılıyor albüm. Ardından "Somebody To Love" geliyor.

13 Temmuz 1985 tarihli efsane Live Aid konserinden beş parçanın (Bohemian Rhapsody, Radio Ga Ga, Ay-Oh, Hammer To Fall, We Are The Champions) kaydı ilk kez bu projeyle bir albüme giriyor.

Daha önce yayınlanmamışlardan "Fat Bottomed Girls" de Jazzworld Tour Paris 1979 kaydıyla koyulmuş albüme.

"Now I'm Here"ın 1975'te Londra'da Hammersmith Odeon'da kayda alınmış versiyonu tercih edilirken, Freddie ile Brian'lı "Love Of My Life"ın düeti Ocak 1985'te gerçekleşmiş Rio Rock Festivali'nden seçilmiş.

"We Will Rock You" ise stüdyo versiyonu gibi başlıyor ve sonradan konser ortamına dönüyor. Tamamen bu film için üretilmiş bir çalışma.

"Don't Stop Me Now"da ise Brian May'in taze taze çaldığı gitar bölümleri var; Queen'in 2018 sound'u yani.

Sıradaki "Doing All Right" aslında Brian May ile Roger Taylor'ın Queen öncesi Tim Staffell'le çaldıkları Smile grubuna ait parça. Freddie'yi de alıp Queen'i kurduklarında ilk albümlerine koymuşlar. Staffell'i bulup Abbey Road stüdyolarında "Doing All Right"ı yarım asır sonra yeniden kaydetmiş Brian May.

"Keep Yourself Alive" (The Rainbow konserinden), "Killer Queen", "Crazy Little Thing Called Love", "Another One Bites The Dust", "I Want To Break Free", "Under Pressure" (David Bowie ile), "Who Wants To Live Forever", "Don't Stop Me Now" (gözden geçirilmiş versiyon) ve "The Show Must Go On" listedeki diğer yapıtlar.

'10 NUMARA' ALBÜM

Bob Marley belgeseli "Marley"den sonra bu kez de Whitney Houston'ın yaşantısını beyazperdeye taşıyan İskoç yönetmen Kevin Macdonald, "Whitney" ile New Jersey'li hayat dolu bir yeteneğin öyküsünü şahitleri konuşturarak, kötü vakitleri hiç es geçmeyerek çekmeyi tercih etmiş. Yayınlanmamış görüntüler, bilinmeyen demolar, ortalıkta az dolaşmış sahne çalışmalarından kareler, sesli söyleşiler, arkadaşlardan bulunmuş özel videolar...

Whitney Houston'ın hayatı film gerçekten de; Elvis Presley, Aretha Franklin gibi dev isimlere vokal yapmış bir şarkıcı annenin kızı. Annesi hep uzakta olduğundan babası bakmış ona. Gettodan çıkmış bir kız da değil ayrıca; orta sınıf ailenin çocuğu. Baş döndürücü şöhrete rağmen hep bir derdi olmuş, hep sorunlu.

Kocası Bobby Brown'la kavgalarıyla, dayak haberleriyle, uyuşturucuyla, parasını yiyen babasının utancıyla geçen ve 11 Şubat 2012'de otel banyosunda 48 yaşında sona eren hayat.

Bir dolu rekoru var; 200 milyondan fazla albüm satmış bir kere. ABD listelerinde art arda yedi single çalışmayla liste başı olmuş tek isim ayrıca. Filmlerle sinema gişesinde kazanılmış büyük başarı ve dahası...

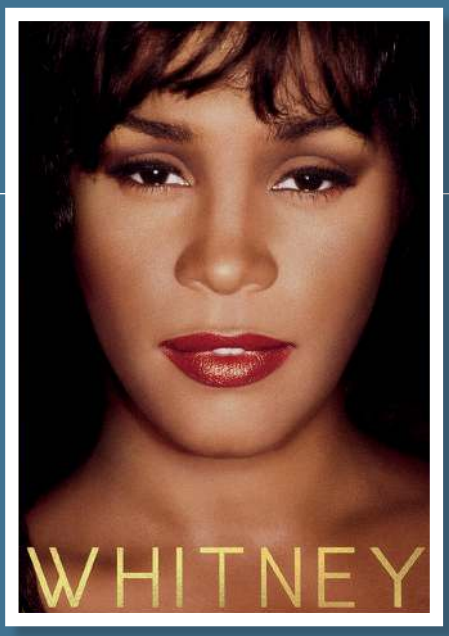

5 Haziran'da tüm dünyada piyasaya çıkan, internet ortamında da satılan belgeselin soundtrack'i müthiş bir 'greatest hits' gerçekten. Houston'ın dışarıda hit parçası kalmamış gibi; tam 41 parça var.

Houston'ın dilinden marş olmuş "I Will Always Love You" ve YouTube'daki 'en iyileri' esprisinde akıp giden şahane bir liste. Belgesel, sinema eleştirmenlerinden kaç yıldız alır, kestirmek güç, ama işin müzik yanı '10 numara'. **APM**

İLK "KELEBEK"İ UNUTALIM LÜTFEN!

Bu ayın flaş yapımlarından "Kelebek"in (Papillon) en büyük handikabı her açıdan sürekli ilk filmle kıyaslanması. Michael Noer'in motor dediği andan itibaren yönetimiyle, oyuncularıyla, senaryosuyla, tekniğiyle ve de özellikle müziği ile sıkı gözlem altında.

Çünkü Jerry Goldsmith öyle bir müzik yazmış ki 1973 tarihli ilk "Kelebek"e; kolaysa gel de aşacak bir şey yarat!

Bütün zamanların en iyi soundtrack'leri listelerinin hep üst sırasında dolaşan böyle bir yapıtın ardından yeni "Kelebek"e müzik yazmaya 'cesaret eden' İngiliz besteci David Buckley (The Good Wife dizisi, Jason Bourne, Yasak Krallık, İyi Adamlar), öncelikle ilk çalışmanın Akdeniz kokan havasından uzaklaşmayı hedeflemiş ve kan bağını tamamen keserek bambaşka yola sapmış.

Olayların akışını iyi takip edebilen korolar, yaylılar, sopranolar, baritonlar ağırlıklı bir sound hakim albümdeki 12 parçaya (filmdeki 24 parça arasından seçilmiş). 42 dakikaya yaklaşan uzunluktaki albümde konunun insan yanıyla, azim, umut, dirençle şekillenen sahnelerdeki müzik dikkat çekici ölçüde vurucu ve işlevsel.

Eski "Kelebek"in meşhur müziğini aklınıza getirmeden dinlerseniz özgünlüğü yoğun, hayli kafa yorulmuş, gayet ince planlanmış ve bambaşka dokuda bir iş yaratıldığını göreceksiniz albümde. Yılın en başarılı soundtrack çalışmalarından...

Murat **ÖZER**
cinemozer@gmail.com

Karanlıklar **Prensi**

Bir yandan ***hırıldarken***, öte yandan da ***susadığımı*** fark ettim, hem de öyle böyle susamak değil! Dudaklarım kurumuş, çatlamıştı susuzluktan. Dilimle ıslatmaya çalıştım dudaklarımı. ***Toz toprak*** tadı geldi, ya da tatsız tuzsuzluğu.

Karanlıktı... Haliyle... Sinemadaydım çünkü... Ama bugünkü karanlıkta başka bir şey vardı sanki. John Carpenter'ın "Sis"indeki (The Fog) denizciler çıkıp gelecek gibiydi. Böyle düşününce biraz da irkilticiydi tabii. Ve çoğu zaman olduğu gibi, üç beş kişiydik salonda. Film başlamamıştı henüz. Diğerlerine bakmayı denedim, yaşadığım tedirginliği onlar da hissediyor mu, görmek istedim. İfadelerini seçmek imkansızdı o karanlıkta.

Filmin başlaması geciktikçe, ruhumu teslim alan karanlığın hakimiyeti artıyordu. Bir şeyler olacaktı, ama ne olacağını tahmin bile edemiyordum. Bu durum, hissettiğim parçalanmayı daha da kritik hale getiriyordu.

Oturduğum koltuğa yapışmış, tek kelime edemeden bekliyordum. Kalp atışımın hızını kontrol etmek şöyle dursun, bedenimin herhangi bir parçasına hakim olmaktan acizdim. Bir süre sonra darmadağın olup toz bulutuna dönüşecek gibiydim. Bir güç tarafından içten içe kırılıp dökülüyordum sanki.

"Panik ataktır o!" dediğinizi duyar gibiyim. Olabilir, ama hikayenin devamını okumadan herhangi bir yargıya varmayın bence...

Neyse... Karanlığın içinde debelenme serüvenime devam edeyim ben.

Uzunca bir bekleme sürecinden sonra en nihayetinde film başladı. Ya da ben öyle olduğunu düşündüm. Çünkü perdeden bana doğru bazı sesler geliyordu ama hâlâ her yer karanlıktı, hiçbir şey göremiyordum. Teknik bir aksaklık olmalı diye düşündüm. Biraz daha bekleyecektim belli ki.

Yaşanan bu aksaklık, içinde bulunduğum korku atmosferini iyice şahlandırırken, uzuvlarımın uyuşmaya başladığını hissettim. Hareket ettiremiyordum herhangi birini. Ölüp kalacaktım o koltukta!

Bu arada, teknik aksaklık demiştim ama perdeden sesler gelmeye devam ediyordu. Durdurmamıştı filmi makinist. Hangi filme girdiğimi bile unutmuştum. Seslerden çıkarmaya çalışıyordum.

Çıkıp gitmek gibi bir seçeneğim de yoktu, kolumu bile oynatamıyordum. Parmaklarım biraz işliyordu, o kadar!

Sonunda çıkarmıştım hangi film olduğunu. Blake Edwards'ın "Tatlı Budala"sıydı (The Party). Peter Sellers, bu filme has o muhteşem aksanıyla ele vermişti. Defalarca izlediğim tüm zamanların en iyi komedi filmini, bir de perdede görmek istemiştim demek ki!

Karakterin bir film setini yerle yeksan etmesini tebessümle dinlerken, bir yandan da görüntünün perdede akmasını bekliyordum. Ancak beklemek yeterli olmayacaktı, kafamda canlandırmak en iyi çözümdü.

Ve kafamdaki görüntüleri duyduğum seslerle senkronize etmeye çalıştım. Başlangıçta olmuyor gibiydi, ama film ilerledikçe taşlar yerine oturmaya başladı. Becerecektim galiba!

Diğer seyirciler ne yapıyordu acaba? Kafamı çevirip bakmaya çalıştım, ancak kafam da sabitlenmişti artık. Sadece perdeye doğru bakabiliyordum.

Gene bana bir tedirginlik, terleme, uyuşma, irkilme, korku ve ardından panik geldi. Bu ruh halinin etkisiyle filmin sesini de ayırt edemiyordum. Her şey birbirine karışıyordu. Neler oluyordu?

Evet, bedenime söz geçiremiyordum, ama kafamın darmadağın olmasına izin vermemeliydim. Bir imdat çağrısı yapsam sesimi duyurabilir miydim acaba?

Denedim... Olmadı... Ses telleri de hakim olamadıklarım arasındaki yerini almışlardı. Belli belirsiz bir hırıltıdan başka bir şey dökülmüyordu dudaklarımdan.

Bir yandan hırıldarken, öte yandan da susadığımı fark ettim, hem de öyle böyle susamak değil! Dudaklarım kurumuş, çatlamıştı susuzluktan. Dilimle ıslatmaya çalıştım dudaklarımı. Toz toprak tadı geldi, ya da tatsız tuzsuzluğu.

Salona girmeden önce ne yapmıştım ki? Acaba bir inşaatın yanından geçerken toz toprakla mı haşır neşir olmuştum? Belki... Hafızam oyunlar oynuyordu, yakın geçmişi hatırlamak gitgide güçleşiyordu.

Kafamı toparlayıp sakin kalmaktan,

> **"Blake Edwards'ın 'Tatlı Budala'sıydı. Defalarca izlediğim *tüm zamanların en iyi komedi filmini*, bir de perdede görmek istemiştim demek ki!"**

> **Sakar kahramanımızın serüveninde *finale* yaklaşıyorduk. Benim finalim nasıl olacaktı acaba?**

sessizce beklemekten başka bir çözüm gelmiyordu aklıma. Bu bekleyişi çekilebilir kılmaksa filme odaklanmaktan geçiyordu. Evet evet, öyle yapmalıydım! Ayılıp bayıldığım filmi dinlemeli, her şeyi kafamda canlandırmalı, hikayenin içinde kaybolup gitmeliydim. Delirmemek için bunu yapmak zorundaydım.

Ve yeniden perdeden gelen sesleri ayırt edebilmeye başladım. Figüran kahramanımız, ortalığı dağıtabileceği başka bir yer bulmuştu artık. Hollywood camiasının anlı şanlı isimlerinin davetli olduğu bir partideydi.

Tıpkı benim bu salonda hapsolmuş olduğum gibi, o da partide tıkılıp kalmıştı. Kimse onu tanımıyor, ama o bir şekilde partinin tadını çıkarmaya çalışıyordu. Tıpkı benim burada yaptığım gibi. Aramızdaki fark, onun elini kolunu fazlasıyla kullanabiliyor oluşuydu, sakarlık derecesinde!

Tabii, "Nasıl biliyorsun? Hiçbir şey göremiyorsun ki?" diye atlayın hemen! Dedim ya, filmi defalarca izlemiştim diye. İzin verin de, o kadarını da kafamda canlandırabileyim artık!

Bakın, gene dağıttınız beni... Ne diyordum... Hah!

Yüreğimin en derinlerinden gelen kahkahalar atıyordum, hırıltı şeklinde tabii. Kımıldayabilseydim, adamımızın banyoda yaşadıkları bir kez daha koltuktan düşürebilirdi beni muhtemelen.

O sahnenin sonunda havuza düşmesi, bir yandan kahkahanın dozunu artırırken, öte yandan da susuzluğumu hatırlattı. Dayanılır gibi değildi! Ağzımdaki toz toprak da hiç yardımcı olmuyordu doğrusu. Karanlığa alışmıştım ama susuzlukla mücadele edemiyordum.

Alnımda bir damla su hissettim sonra. Birileri beni duyup yardıma mı gelmişti yoksa? Bir damla, iki damla, üç damla derken, başımdan aşağı doğru hatırı sayılır miktarda su akmaya başladı. Hareket edemiyordum ama gerek de yoktu. Saçımdan aşağı süzülen su, ağzıma kadar geliyor, susuzluğumu gideriyordu. Pek temiz değildi, ama içinde bulunduğum bu durumda şikayet etmek gibi bir lüksüm yoktu. Kana kana değilse de, dilimi kullanarak içiyordum suyu.

Nefeslenmiştim biraz... Filme kulak kabarttım yeniden.

Sakar kahramanımızın serüveninde finale yaklaşıyorduk. Benim finalim nasıl olacaktı acaba?

Güle oynaya (lafın gelişi) devam ettim filme. Bitmesin istedim. Filme ışınlanmak, karakterle birlikte kol kola yürümek, yeni serüvenlere yelken açmaktı isteğim. Kapana kısılacaksam bu şekilde olmalıydı.

Ama bitiyordu işte. Son replikler, son mizansenler, son kahkahalar...

Ve bitti... Büyük bir boşluk hissettim ruhumda, yapayalnız bırakılmıştım. Hareketsiz bedenim de terk etmişti beni, hiçbir şey hissedemiyordum.

Film bittiğine göre salonun ışıklarının açılması gerekiyordu. Aydınlığı özlemiştim...

Derinlerden gelen belli belirsiz bir soruyla tüm bu düşünceler sonsuzluğa saçılıverdi...

"Sesimi duyan var mı?" **APM**

DÖRT BAŞI MAMUR

Alkan **AVCIOĞLU**
alkanavcioglu@gmail.com

Paralel Yaşamlar (La Pointe Courte, 1955) Agnès Varda

Persona (1966) Ingmar Bergman

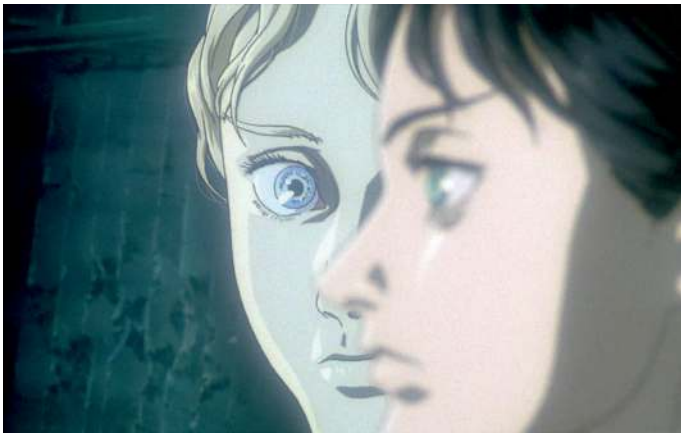

Kabuktaki Hayalet (Kôkaku Kidôtai, 1995) Mamoru Oshii

Yetenekli Bay Ripley (The Talented Mr. Ripley, 1999) Anthony Minghella

Yüzleri ve bakışı ruhun bir aynası olarak gören usta yönetmen Ingmar Bergman, daha kariyerinin ilk döneminde, karakterleri çerçevelerken yenilikçi ifade yolları arar. 1949 tarihli "Susuzluk"ta, ileride alametifarikasına dönüşecek bir fikrin başlangıç emarelerini oluşturur. İki karakterin yüzlerini birbirine geçecek şekilde çerçeveler. Yüzler bir bütün oluştursa da bu plan derinlerdeki yalnızlığa işaret eder. Tek taraflı bir bakışa işaret eden bu görsel fikir, karakterlerin arasındaki sınırın ve de kontrastın bir habercisidir.

Avrupa sinemasının yenilikçi ve modern bir sinema diline doğru öyküdüğü bu dönemde, sonradan Yeni Dalga'nın başlangıcı sayılacak Agnès Varda'nın ilk filmi, biçimsel olarak öncü bir anlatımın peşinden koşar. Bergman'ın ileride "Sessizlik"te (Tystnaden) olgunlaştıracağı gibi, Agnès Varda da bu fikri iletişimi kaybetmiş karakterler için kullanır. Evliliklerindeki sorunlarıyla yüzleşmeye çalışan genç bir çiftin hikayesini anlattığı filmde; bu planı yinelemelerle kullanarak, çiftin birbirine bakamayışında gizli olan iletişimsizliğe ve mutsuzluğa vurgu yapar.

Bergman 1966'da "Persona" ile bu fikri bilinçaltı dünyasına taşıyarak, benlik ve öteki benlik arasında ikonik bir metafora dönüştürerek modernize eder. Film boyunca olduğu gibi bu planda da Alma ve Elisabet birbirlerinin bilincinin aynasına dönüşürler. Karakterler artık sadece iletişimsiz iki ayrı varlık değil; derinlerdeki bir kimlik çatışmasının tezahürü olarak bir bütünün temsilidir. Bergman'la özdeşleşen bu kullanım, Cassavetes'ten Woody Allen'a, Lynch'ten Fincher'a kadar pek çok yönetmenin başvuracağı bir anlatım yöntemine dönüşecektir. Gençliğinde Bergman, Godard, Antonioni sinemasıyla yatıp kalkan Mamoru Oshii, bilimkurgu sinemasının çehresini değiştiren başyapıtı "Kabuktaki Hayalet"in finalinde, "Persona"nın metaforik bağlamını filme taşır. Lacan sonrası postmodern dünyaya: "Biz birbirimize idrak edebileceğinden daha fazla benziyoruz. Gerçek obje ve aynadaki imgesi gibi" der Kukla Ustası, kimliğinden vazgeçmek için son tereddütlerini yaşayan Motoko'ya.

Bu çok katmanlı fikrin metinlerarası yolcuğunu bilen Minghella, "Persona" ilhamlı filmi "Yetenekli Bay Ripley"de bir modern halka daha ekler. Titiz bir şekilde planı yansıma evreninde kuran Minghella, trenin camında karakterleri tek bir bütüne çevirir. Plan, Dickie olmak isteyen Tom'un arzu dolu bakışına göz kırparken; ruhunun derinliklerinde bir bütün olmak için kıvranan, bastırılmış bilinçaltı ve süper egonun da bir temsiline dönüşür. **APM**

Dakota Johnson Tilda Swinton Mia Goth
Lutz Ebersdorf Jessica Harper Chloe Grace Moretz

VENICE FILM FESTIVAL
En İyi Özgün Şarkı
"A Suspirium"
Thom Yorke

Luca Guadagnino'dan yılın merakla beklenen filmi

SUSPIRIA

FRAGMAN

FİLMARTİ
www.filmarti.com.tr

KASIM'DA SİNEMALARDA

/filmartifilm

Bilyoner.com

İDDAA KUPONUN BİLYONER'DEN

Hemen katıl, **3 TL**'yi kap, kuponunu yap.

/ bilyoner

/ indir.bilyoner.com +18